

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ กลไกป้องกันการแข่งขัน แห่งผลประโยชน์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

สำนักงาน ป.ป.ช.

คำนำ

การขัดกันแห่งผลประโยชน์” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม” (Conflict of Interest: COI) เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งนำไปสู่ปัญหาการทุจริต นอกจากนี้การขัดกันแห่งผลประโยชน์ยังเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ถูกนำไปพิจารณาเพื่อประเมินสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย ผ่านคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐและเจ้าพนักงานของรัฐในหลากหลายตำแหน่ง อย่างไรก็ตามก็จะต้องยอมรับว่า ประเทศไทยยังมีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมเกิดขึ้นหลายรูปแบบ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์อยู่มาก

สำนักงาน ป.ป.ช. จึงจัดทำเอกสารองค์ความรู้ฉบับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเจ้าพนักงานของรัฐมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์อย่างรอบด้าน โดยได้นำเสนอ นิยาม ความหมาย รูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รวมไปถึงการประมวลสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ของประเทศไทย ผ่านเครื่องมือบ่งชี้สถานการณ์การทุจริตในมิติต่าง ๆ ทั้งผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) สถิติเรื่องร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐไทย และข่าวคราวพฤติการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเจ้าพนักงานของรัฐได้รับรู้ และรับทราบสถานการณ์และความรุนแรงของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีการรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาทั่วโลกในการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ สำหรับเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานภาครัฐนำไปพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และส่งเสริมให้เจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และไม่เปิดโอกาสให้มีสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์เกิดขึ้น

สำนักงาน ป.ป.ช. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ฉบับนี้ จะมีข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่พอจะเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนและแรงบันดาลใจให้กับทั้งเจ้าพนักงานของรัฐและหน่วยงานภาครัฐที่จะรับมือและจัดการกับสถานการณ์การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมที่อาจเกิดขึ้นจากปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และมุ่งสู่การเป็นบุคลากรภาครัฐและหน่วยงานภาครัฐที่มีความโปร่งใส ปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไป

สำนักงาน ป.ป.ช.

กันยายน ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ สารัตถะว่าด้วย “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๑
๑ ความหมายของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๓
๒. “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” กับ “จริยธรรม” และ “การทุจริต”	๕
๓. องค์ประกอบของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๖
๔. ประเภทของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๗
๕. รูปแบบของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๘
๖. “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” : ประเด็นข้อชี้สถานการณ์ทุจริต	๑๓
บทที่ ๒ ประเทศไทยกับ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๑๕
๑. สถานการณ์ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ของประเทศไทย	๑๖
๑.๑ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย	๑๖
๑.๒ สถานการณ์ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ	๒๒
๑.๓ สถานการณ์เรื่องกล่าวหา ร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ	๓๐
๑.๓.๑ สถิติค่ากล่าวหา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๓๐
๑.๓.๒ สถิติผลการชี้มูลความผิดระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๓๓
๑.๓.๓ “การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” : ประเภทการทุจริตอันดับ ๑ ที่ยังคงต้องเฝ้าระวัง	๓๗
๑.๓.๔ “หน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการด้านการลงทุน” กับขั้นตอนงานที่มีโอกาสและความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต	๔๘
๑.๔ เป็ดโต๊ะขาว ป.ป.ช. สะท้อนเรื่องราวพฤติกรรม การขัดกันแห่งผลประโยชน์	๕๐
๑.๔.๑ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐรับหรือเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	๕๐
๑.๔.๒ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์	๕๗
๑.๔.๓ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง	๕๘
๑.๔.๔ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐเบิกจ่ายงบประมาณเป็นเท็จ	๖๒
๑.๔.๕ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง	๖๖
๑.๔.๖ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง	๖๙
๑.๔.๗ กรณีเบียดบังทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน	๗๒
๑.๔.๘ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง : กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	๗๒

	หน้า
๒. ประเทศไทยกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๗๕
๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๗๕
๒.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑	๗๖
๒.๓ อนุบัญญัติที่ออกตามหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑	๗๘
๒.๔ ประมวลกฎหมายอาญา	๘๒
๒.๕ มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑	๘๒
๒.๖ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๓
๒.๗ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๘๖
๒.๘ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	๘๖
๒.๙ พระราชบัญญัติตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑	๘๗
๒.๑๐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๕	๘๘
๒.๑๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.	๙๐
บทที่ ๓ แนวทางการพัฒนากลไกเพื่อ “ป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์”	๙๔
๑. แนวทางการพัฒนากระบวนการทางความคิดเพื่อรับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์สำหรับเจ้าพนักงานของรัฐ	๙๕
๒. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพกลไกป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ : พัฒนาสู่เป้าหมาย “ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ”	๙๖
๒.๑ แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ (Education)	๙๗
๒.๒ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันการทุจริต (Prevention)	๙๙
๒.๓ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement)	๑๐๒
๓. ข้อเสนอแนะของ OECD : หลักการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานภาครัฐ (Managing Conflict of Interest in Public Sector)	๑๐๔

เอกสารอ้างอิง และองค์ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

บทที่ ๑

สารัตถะว่าด้วย
“การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

บทที่ ๑

สาระที่ว่าด้วย “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

การทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานและเกิดขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคง สังคม เศรษฐกิจ การแข่งขันทางการค้า และภาพลักษณ์ของประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งนำไปสู่ปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้น คือ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม” (Conflict of Interest: COI)^๑ ที่โดยหลักแล้วหน่วยงานภาครัฐต้องมุ่งปฏิบัติภารกิจเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ ทั้งนักการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเช่นเดียวกัน มิใช่เพื่อมุ่งแสวงหาความร่ำรวยหรือผลประโยชน์ส่วนตัว อีกทั้งผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะเหล่านั้นจะต้องมีสถานะอิสระและเป็นกลาง ปลอดจากอิทธิพลใด ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ หากผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะไม่สามารถคิดแยกแยะเรื่องประโยชน์ส่วนบุคคล (Private Interest) ออกจากเรื่องประโยชน์ส่วนรวม (Public Interest) ได้อย่างชัดเจน นำประโยชน์ส่วนบุคคลมาปะปนกับประโยชน์ส่วนรวม เห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง ประโยชน์ของเครือญาติและพวกพ้องสำคัญกว่าประโยชน์ของประเทศชาติ และขาดความตระหนักในเรื่องดังกล่าวแล้ว ย่อมส่งผลให้มีโอกาสที่จะนำไปสู่การทุจริตในท้ายที่สุด

^๑ สังคีต พิริยะรังสรรค์, ทฤษฎีคอร์รัปชัน, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๙), น. ๖๓.

๑. ความหมายของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

“การขัดกันแห่งผลประโยชน์” สามารถเรียกได้หลายอย่าง เช่น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ผลประโยชน์ทับซ้อน ผลประโยชน์ขัดกัน ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยทุกความหมายมาจากคำภาษาอังกฤษคำเดียวกัน คือ “Conflict of Interest”

พจนานุกรมของ Longman Dictionary of Contemporary ให้ความหมายของ Conflict of Interest หมายถึง การขัดกันแห่งผลประโยชน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ส่วนตัวหรือการได้มาซึ่งผลประโยชน์นั้น สอดคล้องกับ MacMilan English Dictionary of Advanced Learners นิยามความหมายของ Conflict of Interest ว่า สถานการณ์ซึ่งบุคคลขาดการตัดสินใจอันเที่ยงธรรมเนื่องจากการมีหรือได้รับผลประโยชน์ และสถานการณ์ซึ่งมีบางสิ่งส่งผลดีต่อบุคคลหนึ่งแต่เป็นผลเสียต่อผู้อื่น

ในส่วนขององค์การระหว่างประเทศ องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ให้ความหมายว่า สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่กับผลประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐผู้หนึ่งผู้ใด ธนาคารโลก (World Bank) นิยามว่า สถานการณ์ที่บุคคลหรือสถาบันที่อยู่ในฐานะที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ใช้ดุลยพินิจดำเนินการแตกต่างไปจากผลประโยชน์ขององค์กร

ก่าชัย จงจักรพันธ์ อธิบายว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นสภาวะการณ์ สถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องใช้ดุลยพินิจ ปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม เพื่อหน่วยงาน หรือเพื่อองค์กร แต่ตนเองมีผลประโยชน์ส่วนตัวเกี่ยวข้องอยู่ในเรื่องนั้น ๆ โดยสภาวะการณ์ สถานการณ์หรือข้อเท็จจริงอันการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมนี้เป็นเหตุหรืออาจเป็นเหตุทำให้บุคคลดังกล่าวไม่สามารถใช้ดุลยพินิจ ปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเป็นกลาง อย่างตรงไปตรงมา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม หน่วยงานหรือองค์กรได้อย่างเต็มที่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งน่าจะเชื่อว่า บุคคลนั้นจะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนบุคคลของตนเอง

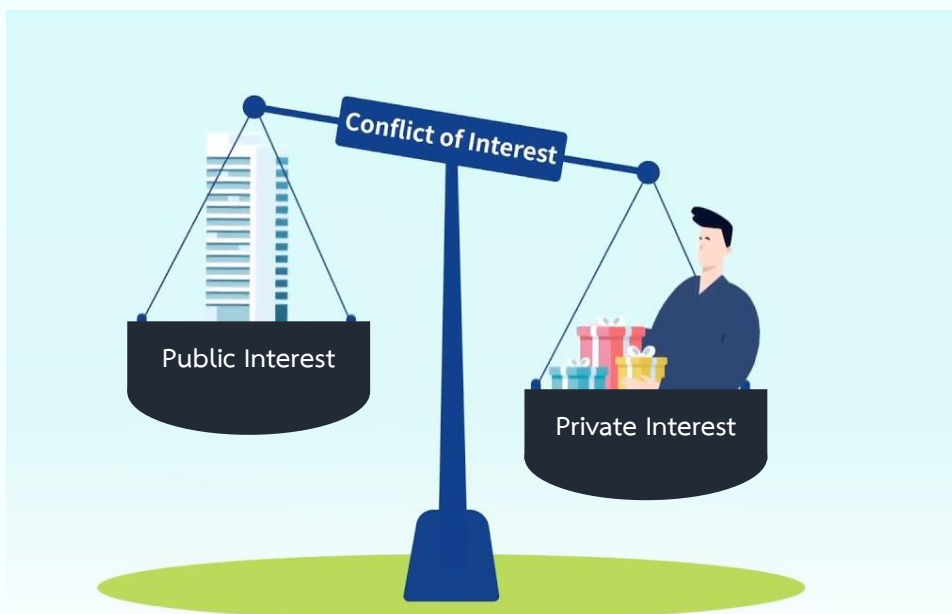
การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ที่เกี่ยวข้องอยู่มากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม^๒ ทั้งนี้ การขัดกันแห่งผลประโยชน์อาจนำไปสู่การทุจริตหรือไม่ก็ได้ เพียงแต่ว่าโดยทั่วไป โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นที่คาดหมายหรือเชื่อกันได้ว่า ถ้าไม่จัดการควบคุม การขัดกันแห่งผลประโยชน์ให้ดี ความไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่จะเกิดขึ้น และอาจนำไปสู่ความเสียหายเสียประโยชน์ของส่วนรวม และนำไปสู่การทุจริตในที่สุด

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ “ประโยชน์ส่วนบุคคล” (Private Interests) และ “ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ” (Public Interests) ซึ่งผลประโยชน์ทั้งสองประการ มีความหมาย ดังนี้

ประโยชน์ส่วนบุคคล (Private Interests) หมายถึง การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าพนักงานของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นต้น

ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) หมายถึง การที่บุคคลใด ๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ได้กระทำการใด ๆ ตามหน้าที่ หรือได้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน

การทำหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชน จะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน

^๒ กำชัย จงจักรพันธ์, การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐, (นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ), น. ๓๕ - ๓๖.

อาจกล่าวได้ว่า “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” หรือ “Conflict of Interest” หมายถึง การที่บุคคลดำเนินการแทนรัฐหรือเป็นเจ้าของพนักงานของรัฐ ที่กระทำการอย่างใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน หรือการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อสาธารณะหรือเรียกว่า เพื่อประโยชน์เพื่อส่วนรวม แต่บุคคลหรือเจ้าพนักงานของรัฐได้นำความต้องการที่ตนมีหรือนำผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแอบแฝงในการดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือการเข้าไปมีส่วนได้เสียในรูปแบบเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ หรือการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับบุคคลใดเข้ามามีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจในการพิจารณาทำให้ขาดความเที่ยงธรรม การดำเนินการอย่างใด ๆ ที่ทำไปเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือส่วนรวม แต่บุคคลดังกล่าวได้แสวงหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว ญาติ บุคคลใกล้ชิด พวกพ้อง หรือบุคคลอื่นที่เป็นบริวาร ซึ่งนำมาถึงความเคลือบแคลงสงสัยของประชาชนและเป็นช่องทางที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตได้^๓

๒. “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” กับ “จริยธรรม” และ “การทุจริต”

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เป็นปัญหาทางจริยธรรมและเกี่ยวข้องกับค่านิยมของคนในสังคม โดยหลักการพื้นฐานของการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นเรื่องของศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจที่กำกับดูแลกิจการงานต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมสมควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ดังนั้นหากผู้มีหน้าที่และอำนาจทั้งหลายตระหนัก ให้ความสำคัญ และปฏิบัติตนให้สอดคล้องถูกต้องตามคุณธรรม จริยธรรม ย่อมไม่มีปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์เกิดขึ้น ขณะเดียวกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการทุจริตในแง่ที่ว่า การทุจริตทุกกรณีเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน แต่มีเพียงผลประโยชน์ทับซ้อนจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่กลายเป็นการทุจริต เพราะผลประโยชน์ทับซ้อนอาจเป็นเพียงเงื่อนไขหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์ จัดเป็นกลุ่มทุจริตสีเทา (Gray area corruption)

ทั้งนี้ อาจแยกความสัมพันธ์ระหว่าง “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม” “จริยธรรม” และ “การทุจริต” ให้เห็นชัดเจนได้ ดังนี้

^๓ สำนักงาน ป.ป.ช., คู่มือป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา ๑๒๖ และมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๓), น. ๑ - ๒.

“จริยธรรม” (Ethics) เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต ย่อมเป็นความผิดต่อจริยธรรมด้วย แต่ตรงกันข้าม การกระทำที่ฝ่าฝืนจริยธรรมอาจไม่มีความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต เช่น การมีพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม การมีพฤติกรรมชู้สาว เป็นต้น

“การขัดกันแห่งผลประโยชน์” (Conflict of Interest) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรม หรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริตก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ

“การทุจริต” (Corruption) เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง ถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจน ถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าหน้าที่รัฐต้องไม่ปฏิบัติ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใด ๆ ที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และอาจจะเป็นต้นเหตุของการทุจริตต่อไป”

๓. องค์ประกอบของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) เป็นสถานการณ์ที่บุคคลบางคนเข้าดำรงตำแหน่งที่ได้รับควมไว้วางใจ (เช่น นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ทางวิชาชีพ (Professional interests) อันส่งผลให้เกิดปัญหาที่ทำให้เขาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นกลางหรือมีความลำเอียง ถือว่าเป็นการนำความไว้วางใจของผู้อื่นไปใช้ในทางที่ผิด (Abuse of Trust) เพราะความไว้วางใจเป็นแกนกลางด้านจริยธรรมที่ทำให้บุคคลสามารถแยกประโยชน์ส่วนตัวออกจากประโยชน์ของส่วนรวมได้ จึงทำให้การขัดกันแห่งผลประโยชน์บางอย่างไม่ใช่เรื่องของการทุจริต แต่เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อหลักจริยธรรม โดยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ^๔ ได้แก่

^๔ กัมปนาท วงษ์วิวัฒน์พงษ์ และคณะ, การสำรวจและประเมินผลความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม, (นันทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๓), น. ๓๐ - ๓๑.

(๑) บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ (Officer) ผู้ได้รับมอบพันธกิจให้ปฏิบัติงานแก่องค์กร อันแสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นได้รับความไว้วางใจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (เช่น ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้ใช้บริการและประชาชน) เพื่อให้เขาดำเนินพันธกิจไปตามหน้าที่

(๒) หน้าที่อย่างเป็นทางการ (Official duty) บุคคลที่ได้รับมอบหมายพันธกิจย่อมมีหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือมีการกำหนด “อำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ” ซึ่งหมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบที่บุคคลดำเนินการอันเนื่องมาจากการดำรงตำแหน่งอันเป็นทางการหรืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ตำรวจจราจรมีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน และกวดขันวินัยจราจร โดยกฎหมายให้อำนาจในการควบคุมสัญญาณจราจร และจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเป็นทางการโดยตัวมันเองก็มิได้เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์แต่ประการใด หากบุคคลได้ดำเนินงานอย่างมีอิสระและเป็นสภาวะวิสัย ดังนั้น หน้าที่อย่างเป็นทางการ จึงเป็นตัวกำหนดให้บุคคลกระทำการตัดสินใจในฐานะของผู้ชำนาญการ (Professional) ที่เป็นอิสระและสมเหตุสมผลเพื่อรักษาผลประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ

(๓) ผลประโยชน์ส่วนตัว (Personal Interest) ผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย ซึ่งผลประโยชน์มีทั้งรูปแบบของผลประโยชน์ทางการเงินที่สามารถวัดหรือตีมูลค่าได้ เช่น เงิน ทรัพย์สิน หุ่น สิ่งของ ของขวัญ ของฝาก และในบางกรณีสามารถปรากฏในรูปของผลประโยชน์อย่างอื่นได้ด้วย เช่น สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตำแหน่งหน้าที่ เกียรติยศ

“...ปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ
บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ (Officer) มีผลประโยชน์ส่วนตัว (Personal Interest)
ขัดแย้งกับตำแหน่งหน้าที่ (Official duty) จึงทำให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการอย่างมีอคติ
เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของตนเอง ครอบครัวและพวกพ้อง
และทำให้ผลประโยชน์ของส่วนรวมสูญเสียไป...”

๔. ประเภทของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

การเกิดขึ้นของสถานการณ์ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” เป็นที่ยอมรับโดยสากลว่า อาจจำแนกได้เป็น ๓ ประเภท กล่าวคือ

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริง (actual/real conflict of interest) เป็นสถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะมีผลประโยชน์ส่วนตน ผลประโยชน์เกี่ยวกับการเงิน หรือผลประโยชน์เกี่ยวกับครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการมีผลประโยชน์ดังกล่าว ทำให้เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์สาธารณะที่ผู้ดำรงตำแหน่งต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เช่น การที่เจ้าหน้าที่รัฐดำรงตำแหน่ง ๒ ตำแหน่งในขณะเดียวกัน

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่อาจเป็นไปได้ (potential conflict of interest) หมายความว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์สามารถเกิดขึ้นได้ แต่ยังมีได้เกิดขึ้นหรือมีเพียงความเป็นไปได้ ดังนั้น

เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะอยู่ในสถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้ถึงการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ไม่ว่าจะจากสถานการณ์ผลประโยชน์ทางการเงิน ผลประโยชน์เกี่ยวกับครอบครัวหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังและทำให้แน่ใจว่าแนวโน้มความเป็นไปได้ที่อาจเกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ดังกล่าว จะไม่เกิดขึ้น จนนำไปสู่สถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งขึ้น

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เห็นได้ (apparent conflict of interest) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ภายใต้สถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เห็นได้ โดยการหลีกเลี่ยงเข้ามีส่วนได้เสียในบางกิจกรรมที่ทำลายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐ แม้ว่าแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อยก็ตาม เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ง่ายต่อการนำไปสู่การเกิดขึ้นของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงในที่สุด การขัดกันแห่งผลประโยชน์ประเภทดังกล่าวเป็นสถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะสามารถเข้าใจและรับรู้ได้อย่างสมเหตุสมผลตามมาตรฐานของวิญญูชนว่ามีการปรากฏขึ้นหรือมีการแฝงการปรากฏขึ้นของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์ส่วนตนของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยผลประโยชน์ส่วนตนนั้นมิได้จำกัดเพียงเฉพาะผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินเท่านั้น การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เห็นได้นี้แสดงออกมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ ที่แม้มิได้มีเจตนากระทำอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ จึงสะท้อนให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐต้องใช้ความระมัดระวังหรือตระหนักในมาตรฐานที่สูงกว่า (think beyond the scope of their own perception) และทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐนอกจากต้องประพฤติตนอยู่ภายใต้กรอบของจริยธรรมแล้ว ยังต้องดำรงตำแหน่งโดยแสดงออกต่อสาธารณะในความโปร่งใสเพื่อให้บุคคลภายนอกรับรู้และปราศจากข้อเคลือบแคลงสงสัยในการปรากฏขึ้นของการขัดกันแห่งผลประโยชน์อย่างใดก็ตาม แนวทางในการจัดการปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เห็นได้นี้ อาจทำได้โดยหลีกเลี่ยงหรือถอนตัวจากการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมใดภายใต้สถานการณ์ที่คาดได้ว่าจะก่อให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในทุกๆระดับ หรือการโอนการบริหารจัดการทรัพย์สินของตนไปยังนิติบุคคลที่จัดการทรัพย์สินเพื่อบุคคลอื่น (blind trust) โดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะนั้น เมื่อการคงไว้ซึ่งความเป็นเจ้าของจะนำไปสู่การเกิดขึ้นของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์สาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่ในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เห็นได้^๕

๕. รูปแบบของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

การกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม สามารถจำแนกการกระทำออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ^๖ ได้ดังต่อไปนี้

๑) การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ไม่ว่าจะ เป็น ของขวัญ ของกำนัล ของที่ระลึก การลดราคา

^๕ ธนิตา สุขช่วย, “หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีข้อห้ามสมาชิกรัฐสภาเข้าเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ต้องห้าม”, (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐), น.๒๕ – ๒๗.

^๖ หนังสือเรื่อง “The Responsible Public Servant” โดย Kenneth Kernaghan จำแนกรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ออกเป็น ๗ รูปแบบ และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ... ได้เพิ่มเติมรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์อีก ๒ รูปแบบ

การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการเข้าฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน ซึ่งการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้นมีผลต่อการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น เช่น ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐรับของขวัญจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เพื่อช่วยให้บริษัทเอกชนรายนั้น ชนะการประมูลรับงานโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐได้รับชุดไม้กอล์ฟจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เพื่อช่วยเหลือให้บริษัทนั้นได้รับสัมปทาน เนื่องจากรู้สึกว่าการตอบแทนที่เคยได้รับของขวัญมา เป็นต้น

การรับผลประโยชน์ : สนิมน้ำใจ vs สนิมบน

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานในระบบราชการไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการรับในรูปแบบ “สนิมน้ำใจ” หรือ “สนิมบน” ซึ่งการรับในลักษณะนี้ เมื่อรับมาแล้วย่อมส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดความเอนเอียง ไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนด เป็นประตุนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าจะเป็นงบประมาณของประเทศที่ต้องสูญเสียไป ความไว้วางใจของคนในสังคม ตลอดจนภาพลักษณ์ของประเทศ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า “สนิมน้ำใจ” คือ เงินหรือทรัพย์สินที่ให้เป็นการรับรางวัล และ “สนิมบน” คือ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่

แม้ว่า “สนิมน้ำใจ” จะเป็นการให้โดยมีพื้นฐานในลักษณะความมีน้ำใจไม่ตรี ความประทับใจ ความเมตตา ที่มีต่อกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ โดยลักษณะทั่วไปของ “ผู้รับ” เมื่อได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาแล้ว ก็จะเกิดความรักใคร่พอใจหรือเกิดความเกรงใจต่อ “ผู้ให้” และเมื่อถึงคราวที่ “ผู้รับ” ต้องตอบแทนบุญคุณก็ยากที่จะปฏิเสธ ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าการให้เป็นการให้ที่แอบแฝงโดยหวังประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการที่เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องกระทำหรือไม่การกระทำใด ๆ ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ด้วยแล้ว เช่นนี้ การรับ “สนิมน้ำใจ” อาจกลายเป็นการรับ “สนิมบน” ไปในที่สุด

แนวคิดในการป้องกันการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานของรัฐ

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ “Transparency International” (TI) กำหนดให้ “การรับสนิมน้ำใจ” เป็นกลุ่ม “ประพฤติมิชอบ” (Misconduct) เป็นการคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งที่ต้อง “ขจัด” ให้หมดไป โดยประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดมาตรการการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมี ๓ แนวคิดหลัก ๆ ดังนี้

แนวคิดแรก ไม่ห้ามการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แต่ต้องเปิดเผยการรับประโยชน์ในรอบปีต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ เช่น การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของประธานาธิบดีสาธารณรัฐฝรั่งเศส

แนวคิดที่สอง กำหนดวงเงินที่สามารถรับได้ตามปกติประเพณีนิยม ได้แก่ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ และธรรมจรรยา ซึ่งหมายถึงการรับจากญาติตามฐานานุรูป

แนวคิดที่สาม ห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ทุกชนิด หรือ “No Gift Policy” ตามหลักคิดที่ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่บริการประชาชน และมีรายได้จากภาษีที่ประชาชนให้แล้ว จึงไม่ควรรับประโยชน์ใด ๆ อีก

ปัจจุบันประเทศไทยใช้แนวคิดที่สอง โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นการห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐ ผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด ยกเว้น ๓ กรณี คือ

กรณีแรก ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

กรณีที่สอง เป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานะรูป

กรณีที่สาม การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยาตามหลักเกณฑ์ และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจและหน้าที่ในการตัดสินใจ เข้าไปเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด หรือการทำสัญญากับบริษัท กับบุคคลในครอบครัวญาติ หรือพวกพ้อง เช่น เจ้าพนักงานของรัฐทำสัญญาจ้างบริษัทที่ภรรยาของตนเองเป็นเจ้าของมาเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงาน ผู้บริหารหน่วยงานทำสัญญาให้หน่วยงานจัดซื้อที่ดินของตนเองในการสร้างสำนักงานแห่งใหม่ เป็นต้น

๓) การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐลาออกจากตำแหน่งหรือเกษียณจากตำแหน่งของหน่วยงานของรัฐ และได้มาปฏิบัติงานในบริษัทเอกชนที่เคยอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือ ตรวจสอบ ของหน่วยงานของรัฐ หรือประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันกับหน่วยงานของรัฐที่ตนเคยสังกัด และตนได้นำความลับ วิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติ หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือมีความสัมพันธ์ในหน่วยงานเดิม เพื่อแสวงหาประโยชน์ รายได้ หรือกำไร สำหรับบริษัทเอกชนนั้น เช่น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขไปเป็นผู้บริหารให้กับ

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

บริษัทผลิตยาหลังเกษียณอายุราชการ หรือผู้บริหารระดับสูงของกรมประชาสัมพันธ์ลาออกจากตำแหน่งไปเป็นผู้บริหารให้กับบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นอยู่กับกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

๔) การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่สาธารณะ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงานภาคเอกชนเพื่อได้รับการแต่งตั้ง หรือปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทเอกชนนั้น โดยอาจเป็นที่ปรึกษา กรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้มีส่วนได้เสียใด ๆ ในกิจการดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ของบริษัทไม่มีเหตุขัดข้องหรือติดขัดกับหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด หรือการที่เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินธุรกิจเพื่อเป็นการแข่งขันกับหน่วยงานสาธารณะที่สังกัด เช่น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร รับจ้างทำบัญชีและยื่นแบบแสดงรายการให้บริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการ เพื่อให้บริษัทเอกชนที่ว่าจ้างนั้นมีความน่าเชื่อถือมากกว่าบริษัทคู่แข่ง เป็นต้น

๕) การรั่วข้อมูลภายใน (Inside information) เป็นสถานการณ์ที่เจ้าพนักงานของรัฐได้รับทราบข้อมูลซึ่งเป็นความลับของทางราชการจากการปฏิบัติหน้าที่ และได้นำความลับที่ตนได้รับรู้ ไปใช้แสวงหาประโยชน์ทั้งทางเงินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด สำหรับตนเอง ครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง เช่น เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานเปิดเผยหรือขายข้อมูลที่สำคัญของฝ่ายที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าให้แก่ผู้ประมูลรายอื่น หรือเจ้าพนักงานของรัฐรับทราบข้อมูลการตัดสินใจในพื้นที่ของหน่วยงานของรัฐจึงหาซื้อที่ดินเพื่อหวังผลกำไร เป็นต้น

๖) การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง ครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง หรือการสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำธุระหรือดำเนินการอย่างใด ๆ เพื่อการส่วนตัวของผู้บังคับบัญชานั้น เช่น การนำทรัพย์สินของทางราชการ อาทิ โต๊ะ เก้าอี้ ไปใช้ในงานแต่งงานของบุตรสาว หรือการใช้รถยนต์ของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling) เป็นกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจในการอนุมัติโครงการหรือสิ่งใด ๆ ลงในเขตพื้นที่เลือกตั้งของตนเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง เพื่อสร้างค่านิยมและคะแนนเสียงในพื้นที่ของตน รวมถึงการใช้งบประมาณของรัฐไปเพื่อการหาเสียง เช่น การใส่ชื่อนักการเมืองในพื้นที่บนป้ายเพื่อจัดทำโครงการสาธารณะเพื่อหวังผลทางการเมือง เป็นต้น

๘) การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของตนมีเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่กลับมีประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาแอบแฝงจนเป็นเหตุหรือมีอิทธิพลครอบงำในการใช้ดุลพินิจพิจารณาเรื่องใด ๆ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลในครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง เช่น การอนุมัติแต่งตั้งคู่สมรสหรือบุตรเข้ามารับตำแหน่งสำคัญ ๆ ในหน่วยงาน การใช้อำนาจแต่งตั้งหรือเลื่อนขั้นอย่างไม่เป็นธรรม เป็นต้น

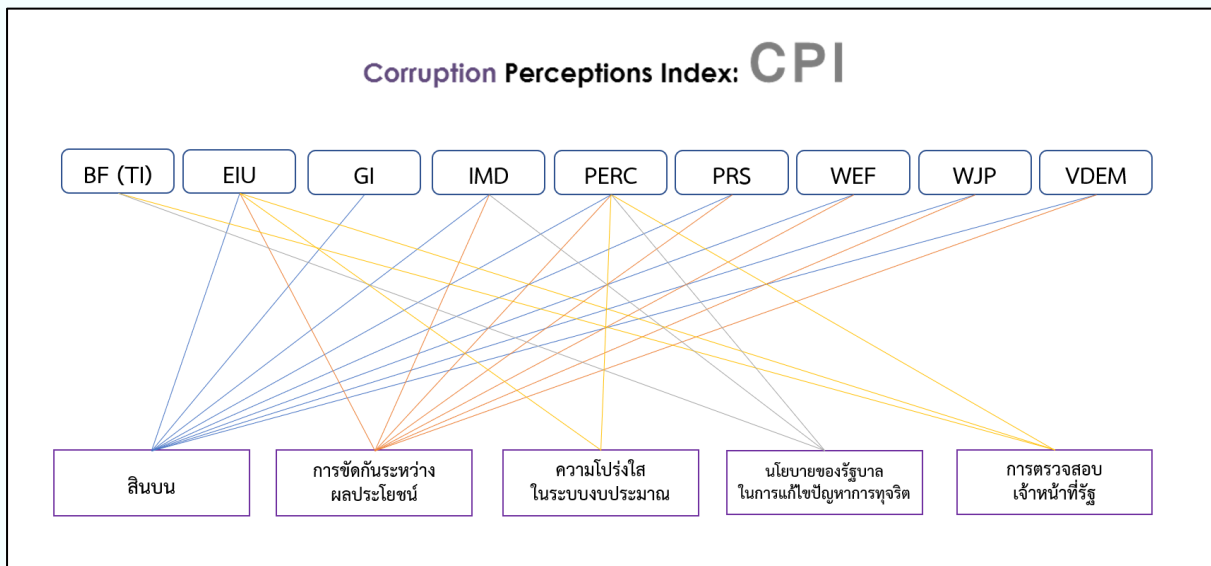
๙) การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพื่อให้กระทำการอันอาจมิชอบด้วยระเบียบ หรือกฎหมาย เพื่อเอื้อประโยชน์นั้นแก่ตนเอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การให้ฝ่ายจัดซื้อจัดหาพัสดุต้องตรวจรับงานที่ไม่ถูกต้องจากบริษัทที่เป็นพรรคพวก การสั่งการโดยไม่ชอบธรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือพรรคพวกหรือการสั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนหยุดทำการสอบสวนซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

๑๐) การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมรูปแบบอื่น ๆ คือ พฤติการณ์ของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมที่นอกเหนือจาก ๙ รูปแบบดังกล่าว

๖. “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” : ประเด็นบ่งชี้สถานการณ์ทุจริต

เราจะทราบระดับความรุนแรงของการทุจริตภายในประเทศได้อย่างไร? ในทุก ๆ ปี องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI)^๗ จะประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ซึ่งเป็นดัชนีที่สะท้อนภาพลักษณ์ (Perceptions) การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นักลงทุนหรือนักธุรกิจหลายประเทศใช้ดัชนีการรับรู้การทุจริต ประเมินความน่าสนใจในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยง (risks) ในการเข้ามาประกอบธุรกิจ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้การยอมรับและนำมาใช้เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การทุจริตประจำปี หรือวัดระดับความรุนแรงของการทุจริตในแต่ละประเทศ โดยการรวบรวมข้อมูลด้านการทุจริตจากฐานข้อมูลที่เป็นการจัดอันดับหรือดัชนีชี้วัดซึ่งจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ทั่วโลก หรือเรียกว่า “แหล่งข้อมูล” จำนวน ๑๓ แหล่งข้อมูล ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๖๖ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติคำนวณดัชนีการรับรู้การทุจริต จาก ๙ แหล่งข้อมูล

เมื่อพิจารณาประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้นำไปประเมินเพื่อจัดทำคะแนน CPI พบว่า เป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงการคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการวิเคราะห์ประเด็นคำถามของ CPI จากทั้ง ๙ แหล่งข้อมูล สามารถจัดกลุ่มเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย “ประเด็นสินบน” “ประเด็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์” “ประเด็นความโปร่งใสในระบบงบประมาณ” “ประเด็นนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการทุจริต” และ “ประเด็นการตรวจสอบและการลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐ”

^๗ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ก่อตั้งขึ้นในประเทศเยอรมนี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีสถานะเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ในการต่อสู้กับการทุจริตในทุกรูปแบบด้วยการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ และเป็นองค์กรที่มุ่งสร้างความตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริต

“ประเด็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์” นับเป็นกลุ่มประเด็นคำถามเกี่ยวกับการทุจริตที่ใช้ในการประเมินคะแนน CPI เป็นจำนวนถึง ๗ แหล่งข้อมูล (จาก ๙ แหล่งข้อมูล) ประกอบด้วย แหล่งข้อมูล EIU, IMD, PERC, PRS, WEF, WJP และ V-DEM ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ประเด็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เป็นหนึ่งในประเด็นที่เป็นเครื่องบ่งชี้สถานการณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคะแนน CPI อย่างชัดเจน ดังนั้น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” จึงเป็นประเด็นที่ประเทศต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญและจัดการมิให้เกิดสภาวะการดังกล่าวขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. จำแนกประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในการประเมิน CPI ได้ดังนี้

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่นำมาจัดทำ CPI
EIU	๑. รัฐมนตรีหรือหน่วยงานภาครัฐมีการใช้เงินสาธารณะอย่างไม่เหมาะสม (เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือพรรคการเมือง) หรือไม่ ๒. มีข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายจากรัฐบาลโดยตรงหรือไม่
IMD	มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่ (มีการคอร์รัปชันมาก - น้อย)
PERC	คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด (เป็นปัญหาร้ายแรง - ไม่เป็นปัญหา)
PRS	ขอให้ท่านช่วยให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับและความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ (มีความเสี่ยงมาก - น้อย)
WEF	ในประเทศของคุณ การเบี่ยงเบนของกองทุนสาธารณะสู่ บริษัท บุคคล หรือกลุ่มคนทั่วไปอย่างผิดกฎหมาย เป็นอย่างไร (มีการจ่ายสินบนเป็นปกติ - ไม่เคยต้องจ่ายสินบน)
WJP	ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายบริหาร ตุลาการ ตำรวจและทหาร สถานิติบัญญัติใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว (สูง - ต่ำ)
V-DEM	๑. เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด ๒. ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด ๓. เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด ช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากรัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้างภายหลังจากออกจากสถานิติบัญญัติ ขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว

บทที่ ๒

ประเทศไทยกับ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

บทที่ ๒

ประเทศไทยกับ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์”

๑. สถานการณ์ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ของประเทศไทย

เราจะทราบแนวโน้มของสถานการณ์ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ในประเทศไทยได้อย่างไร? แน่นอนว่าการรับรู้รับทราบถึงพฤติกรรมกรขัดกันแห่งผลประโยชน์ของเจ้าพนักงานของรัฐที่เกิดขึ้นย่อมเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางในการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ภายในหน่วยงานภาครัฐ การพิจารณาสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ของประเทศไทย อาจพิจารณาได้จากคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) สถิติเรื่องข้อกล่าวหาร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และกรณีตัวอย่างหรือข่าวที่เกิดขึ้น

๑.๑ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) คือ ดัชนีที่อิงค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) พัฒนาขึ้นเพื่อใช้สะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตในภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มุ่งสะท้อนมุมมองต่อการทุจริตในการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งรวมถึงการทุจริตในทางการเมือง และการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน ผ่านมุมมองของนักธุรกิจและผู้เชี่ยวชาญประจำประเทศที่ทำการประเมินเป็นสำคัญ ประเทศไทยนำดัชนีการรับรู้การทุจริตมาเป็นเครื่องมือในการบ่งชี้สถานการณ์การทุจริตภายในประเทศ ผ่านการกำหนดเป็นเป้าหมายของการบรรลุผลตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบได้กำหนดเป้าหมายที่ประเทศไทยจะต้องมีคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตไม่เกินในอันดับที่ ๔๓ และ/หรือไม่น้อยกว่า ๕๗ คะแนน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ และต้องอยู่ไม่เกินในอันดับที่ ๒๐ และ/หรือไม่น้อยกว่า ๗๓ คะแนน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๘๐

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (อันดับ/คะแนน ภายในปี ๒๕๗๐/๒๕๗๕/ ๒๕๘๐)	อันดับไม่เกิน ๔๓ / ไม่น้อยกว่า ๕๗ คะแนน	อันดับไม่เกิน ๓๒ / ไม่น้อยกว่า ๖๒ คะแนน	อันดับไม่เกิน ๒๐ / ไม่น้อยกว่า ๗๓ คะแนน

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ได้ประกาศผลสำรวจคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) ประจำปี ๒๕๖๖ โดยประเทศไทยมีผลคะแนน ๓๕ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๘ ของโลก ซึ่งยังคงห่างไกลจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยมีคะแนนลดลงจากปี ๒๕๖๕ ที่ได้ ๓๖ คะแนน ในอันดับที่ ๑๐๑

ผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น เป็นการประเมินจากแหล่งข้อมูล ๙ แหล่ง โดยประเทศไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น ๑ แหล่ง คือ PERC เพิ่มขึ้นจาก ๓๕ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๗ คะแนน ลดลง ๓ แหล่ง คือ BF(TI) ลดลงจาก ๓๗ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๓ คะแนน, WEF ลดลงจาก ๔๕ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๖ คะแนน, และ WJP ลดลงจาก ๓๔ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๓ คะแนน และคงที่ ๕ แหล่ง คือ EIU, GI, IMD PRS และ V-DEM

แหล่งข้อมูลและประเด็นคำถามการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต ทั้ง ๙ แหล่งข้อมูล^๔

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถาม
๑. BF (TI)	๑) คุณเห็นด้วยในระดับใดว่าเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจในทางมิชอบจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือถูกลงโทษ ๒) คุณเห็นด้วยในระดับใดว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน (การคอร์รัปชันระดับต่ำ - สูง)
๒. EIU	๑) การจัดสรรงบประมาณและการใช้เงินสาธารณะเป็นไปตามขั้นตอนและมีความพร้อมรับผิดชอบหรือไม่ ๒) รัฐมนตรีหรือหน่วยงานภาครัฐมีการใช้เงินสาธารณะอย่างไม่เหมาะสม (เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคการเมือง) หรือไม่ ๓) มีเงินพิเศษที่สามารถดำเนินการใช้จ่ายโดยไม่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ ๔) โดยทั่วไปแล้วมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ ๕) มีข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายจากรัฐบาลโดยตรงหรือไม่ ๖) มีหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้งบประมาณภาครัฐหรือไม่ ๗) มีองค์กรตุลาการอิสระที่มีอำนาจในการจัดการกับการใช้อำนาจในทางมิชอบของรัฐบาล/เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ ๘) มีธรรมเนียมปฏิบัติในการจ่ายสินบนเพื่อได้สัญญาและได้รับความดีความชอบหรือไม่
๓. GI	ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการคอร์รัปชันรูปแบบอื่น เพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น เพื่อให้ได้รับสัญญาเพื่อการส่งออก นำเข้า หรือเพื่อความสะดวกสบายเกี่ยวกับงานด้านเอกสารต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด (คอร์รัปชันมาก - น้อย)
๔. IMD	มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่ (มีการคอร์รัปชันมาก - น้อย)
๕. PERC	คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด (เป็นปัญหาร้ายแรง - ไม่เป็นปัญหา)
๖. PRS	การประเมินคอร์รัปชันในระบบการเมือง ซึ่งรูปแบบของการคอร์รัปชันโดยตรงที่การดำเนินธุรกิจพบบ่อยครั้ง คือ การเรียกร้องเงิน หรือการต้องจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก การควบคุมการส่งออก การประเมินภาษี การคุ้มครองจากตำรวจ หรือการกักขัง ขอให้ท่านช่วยให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับ และความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ (มีความเสี่ยงมาก - น้อย)

^๔ สำนักงาน ป.ป.ช., “ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ระยะที่ ๓”, น. ๑๕ - ๑๙.

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถาม
๗. WEF	<p>๑) ในประเทศของคุณ เป็นเรื่องปกติเพียงใดที่บริษัทจ่ายเงินพิเศษโดยไม่มีเอกสารอ้างอิงหรือจ่ายสินบนที่เชื่อมโยงกับเรื่องต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> (๑) การนำเข้า – ส่งออก (๒) สาธารณูปโภค (๓) การชำระภาษีประจำปี (๔) การทำสัญญาและการออกใบอนุญาต และ (๕) ได้รับการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรม <p>๒) ในประเทศของคุณ การเบี่ยงเบนของกองทุนสาธารณะสู่บริษัท บุคคล หรือกลุ่มคนทั่วไปอย่างผิดกฎหมาย เป็นอย่างไร (มีการจ่ายสินเป็นปกติ - ไม่เคยต้องจ่ายสินบน)</p>
๘. WJP	<p>๑) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายบริหารไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว</p> <p>๒) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายตุลาการไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว</p> <p>๓) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายตำรวจและทหารไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว</p> <p>๔) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสภานิติบัญญัติ ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว</p>
๙. V-DEM	<p>การทุจริตทางการเมืองเป็นที่แพร่หลายมากน้อยเพียงใด โดยดัชนีแสดงความแพร่หลายของการทุจริตนี้ ถูกคำนวณจากค่าเฉลี่ยของดัชนี ๔ ด้าน คือ</p> <p>๑) ดัชนีการคอร์รัปชันในภาครัฐ (Public sector corruption index) เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใดในระดับใด และเจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรม ขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด</p> <p>๒) ดัชนีการคอร์รัปชันของผู้บริหารระดับสูง (Executive corruption index) ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทน มีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใดเป็นประจำหรือไม่ และผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด</p> <p>๓) ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายนิติบัญญัติ (The indicator for legislative corruption) เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เรียกรับเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด สินบน รับเงิน เพื่อช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง) ผู้สนับสนุนทางการเมือง) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาครัฐกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้าง</p>

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถาม
	<p>ภายหลังจากออกจากสถานิติบัญญัติขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว</p> <p>๔) ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายตุลาการ (The indicator for judicial corruption) ประชาชนหรือภาคธุรกิจมีการจ่ายเงินพิเศษ (ที่มีเอกสารการจ่ายเงิน) หรือสินบน เพื่อเร่งหรือชะลอกระบวนการของฝ่ายตุลาการในระดับใด</p>

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการวิเคราะห์ผลดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ สรุปได้ดังนี้^๔

แหล่งข้อมูลที่คะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๑ แหล่ง ได้แก่ แหล่งข้อมูล The Political and Economic Risk Consultancy (PERC) ได้ ๓๗ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๓๕ คะแนน)

เนื่องจากมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถามของแหล่งข้อมูลนี้ มองว่า รัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต และปัญหาในกระบวนการยุติธรรม โดยกำหนดนโยบาย รวมทั้งมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การปรับปรุง ระเบียบ กฎหมาย การปรับปรุงกระบวนการงานในการอนุมัติ อนุญาต การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการทำงาน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนและภาคีต่าง ๆ ร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริต ทำให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

แหล่งข้อมูลที่คะแนนคงที่ จำนวน ๕ แหล่ง ได้แก่

(๑) แหล่งข้อมูล Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings (EIU) ได้ ๓๗ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๓๗ คะแนน)

(๒) แหล่งข้อมูล Global Insight Country Risk Ratings (GI) ได้ ๓๕ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๓๕ คะแนน)

(๓) แหล่งข้อมูล IMD World Competitiveness Yearbook (IMD) ได้ ๔๓ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๔๓ คะแนน)

(๔) แหล่งข้อมูล PRS International Country Risk Guide (PRS) ได้ ๓๒ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๓๒ คะแนน)

(๕) แหล่งข้อมูล Varieties of Democracy Institute (V-DEM) ได้ ๒๖ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๒๖ คะแนน)

^๔ สำนักงาน ป.ป.ช., “ป.ป.ช. เผยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติประกาศผลดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประจำปี ๒๕๖๖ ประเทศไทย ได้ ๓๕ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๘ ของโลก”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗, จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/๒๐๑๘๐๘๓๑๑๘๖๔๑๐๕/๒๐๒๔๐๑๓๐๑๔๓๖๓๓๓?>

เนื่องจากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญและผู้ตอบแบบสอบถามในแหล่งข้อมูลดังกล่าว อาจเห็นว่าถึงแม้ในปีที่ผ่านมา ประเทศไทยจะได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตต่าง ๆ เช่น มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบงบประมาณ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ อนุญาต การผลักดันให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงกระบวนการและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ตลอดจนมีการลงโทษผู้ที่กระทำการทุจริต แต่ปัญหาการทุจริตต่าง ๆ ของประเทศไทย ยังคงมีอยู่ไม่แตกต่างจากปีที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งผู้ประเมินเห็นว่าปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

แหล่งข้อมูลที่คะแนนลดลง จำนวน ๓ แหล่ง ได้แก่

- (๑) แหล่งข้อมูล Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI)) ได้ ๓๓ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๓๗ คะแนน)
- (๒) แหล่งข้อมูล World Economic Forum (WEF) ได้ ๓๖ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๔๕ คะแนน)
- (๓) แหล่งข้อมูล World Justice Project (WJP) ได้ ๓๓ คะแนน (ปี ๒๐๒๒ ได้ ๓๔ คะแนน)

ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้เชี่ยวชาญในแหล่งข้อมูลดังกล่าว อาจมีมุมมองที่รับรู้ว่าจะยังมีปัญหาการจ่ายเงินสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับการได้รับการอนุมัติ/อนุญาต การอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ หรือเพื่อเพิ่มโอกาสและความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบกับยังคงปรากฏกรณีที่เป็นข่าวเกี่ยวกับการทุจริตใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรของรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวอยู่เป็นระยะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การพัฒนาการดำเนินงานโดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนระยะเวลาในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในเรื่องการอนุมัติ/อนุญาตต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ประเมิน รวมถึงการขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบและการลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่จริงจังของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ประเมิน

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้มีข้อเสนอแนะในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี ๒๕๖๖ ให้กับทุกประเทศว่า ควรเสริมสร้างให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซง รวมถึงส่งเสริมระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม สร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสในระบบศาลยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการนิติบัญญัติ และระบบการบริหารจัดการ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้าถึงข้อมูลและตรวจสอบได้ สร้างกลไกส่งเสริมความซื่อตรงและกลไกการตรวจสอบ การสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินคดีกับการทุจริตคอร์รัปชันที่สร้างความเสียหายหรือมีผลกระทบในวงกว้าง

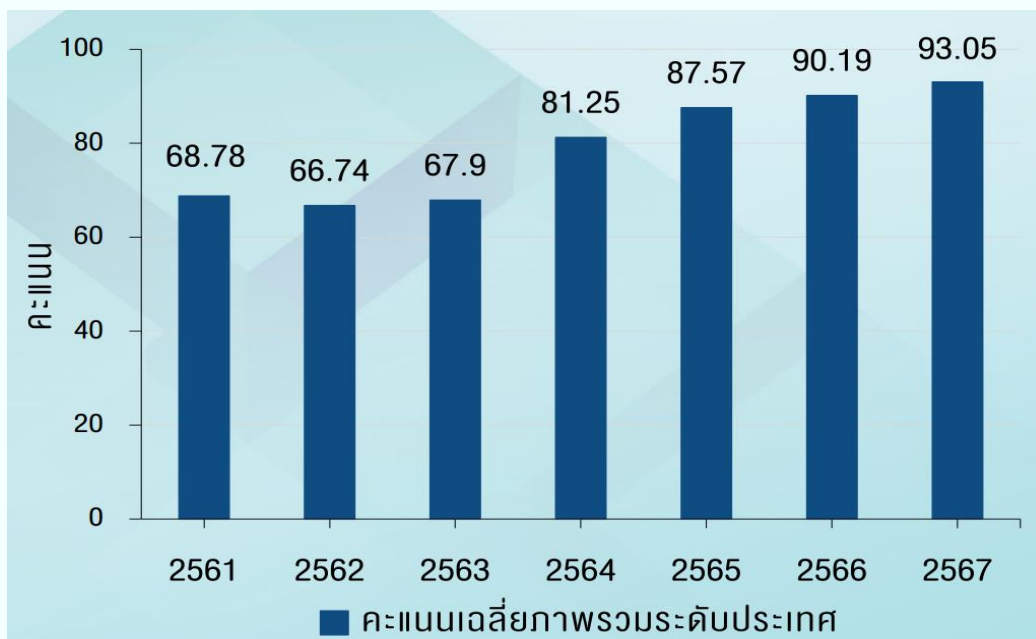

ในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) นั้น รัฐบาลและภาคการเมืองต้องแสดงออกเพื่อให้สาธารณชนเห็นอย่างชัดแจ้งว่า รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะการเน้นย้ำในเรื่องความเคร่งครัดเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมาย การแสดงเจตจำนงทางการเมืองที่มุ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสุจริต ปราศจากการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม โดยการสร้างความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาาร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจจริง

๑.๒ สถานการณ์ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

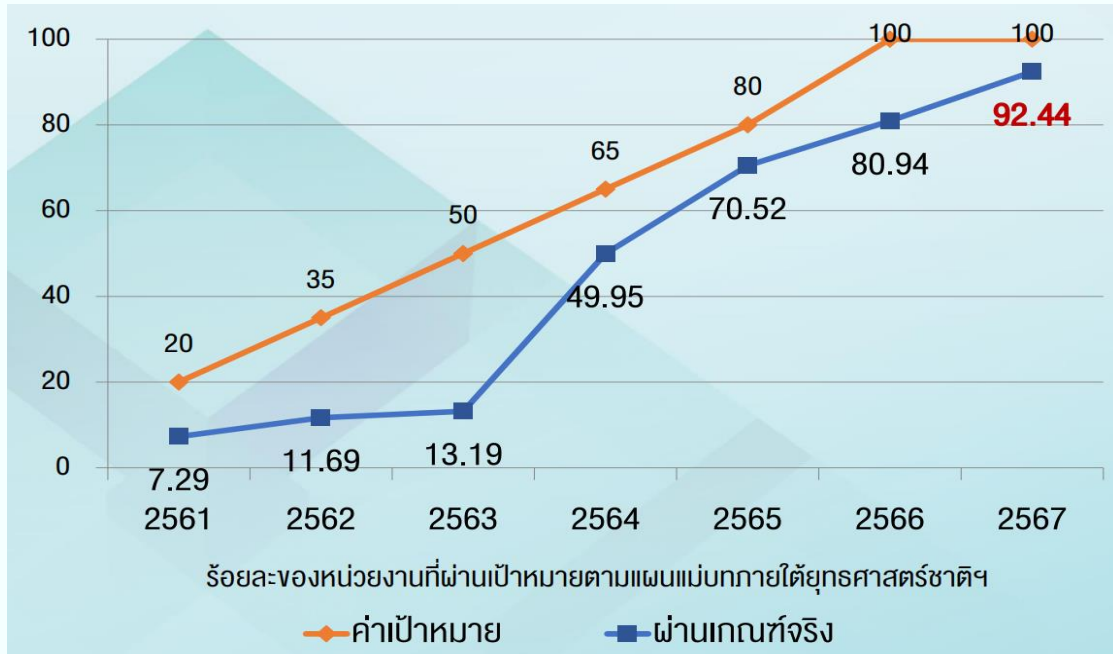
การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานได้สำรวจและประเมินตนเอง เพื่อให้ได้รับทราบสถานะในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน และนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐ ตลอดจนป้องกันการทุจริต นอกจากนี้ การประเมิน ITA ยังได้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนคนไทย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้สะท้อนความคิดเห็นต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการให้บริการภาครัฐที่ดีขึ้น และส่งผลให้ประชาชนและสาธารณชนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมกำกับติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐได้มากขึ้นผ่านกระบวนการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐอีกด้วย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีหน่วยงานภาครัฐเข้ารับการประเมิน ITA ทั้งหมด ๘,๓๒๕ แห่ง พบว่า หน่วยงานภาครัฐมีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวม ๙๓.๐๕ คะแนน สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ๒.๘๖ คะแนน ซึ่งบรรลุเป้าหมายในระดับยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน่วยงานภาครัฐต้องมีคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมิน ITA ไม่น้อยกว่า ๘๙ คะแนน

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ในภาพรวมระดับประเทศ พบว่า หน่วยงานภาครัฐมีผลการประเมิน ITA ๘๕ คะแนนขึ้นไปจำนวน ๗,๖๙๖ แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๒.๔๔ ซึ่งแม้ว่าจะยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าทุกหน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ ๘๕ คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ ๑๐๐) อย่างไรก็ตาม การประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีหน่วยงานบรรลุเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นถึง ๙๕๙ หน่วยงาน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๕ เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

การประเมิน ITA ดำเนินการเก็บข้อมูลจาก ๓ ส่วน/เครื่องมือ จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

(๑) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment) หรือแบบวัด IIT ที่เปิดโอกาสให้บุคลากรภาครัฐทุกระดับที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า ๑ ปี ได้มีโอกาสสะท้อนและแสดงความคิดเห็นต่อคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานตนเอง โดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่ ตัวชี้วัดที่ ๒ การใช้งบประมาณ ตัวชี้วัดที่ ๓ การใช้อำนาจ ตัวชี้วัดที่ ๔ การใช้ทรัพย์สินของราชการ และตัวชี้วัดที่ ๕ การแก้ไขปัญหาการทุจริต

(๒) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment) หรือแบบวัด EIT ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการหรือผู้ติดต่อหน่วยงานภาครัฐในช่วงปีงบประมาณที่ทำการประเมินได้มีโอกาสสะท้อนและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๖ คุณภาพการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ ๗ ประสิทธิภาพการสื่อสาร และตัวชี้วัดที่ ๘ การปรับปรุงระบบการทำงาน

(๓) แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment) หรือแบบวัด OIT ซึ่งเป็นการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เผยแพร่บนหน้าเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๙ การเปิดเผยข้อมูล และตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต

จากผลการประเมิน ITA ของหน่วยงานภาครัฐในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หากได้พิจารณา ลึกลงไปในคำถามของแต่ละตัวชี้วัด จะสามารถค้นพบมุมมองและความคิดเห็นที่น่าสนใจจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ในหน่วยงานภาครัฐ โดยวิเคราะห์ได้ ดังนี้

(๑) บุคลากรภาครัฐยังคงมีการเรียก รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลภายนอก ในการปฏิบัติงาน โดยจากมุมมองของทั้งบุคลากรภาครัฐจากแบบวัด IIT และมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอกจากแบบวัด EIT มีการรับรู้และพบเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐยังคงมีการเรียก รับสินบนเพื่อแลกกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหรือผู้มาติดต่อขอรับบริการกว่า ๑๐,๗๓๗ ราย เคยถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการเรียก รับสินบนเพื่อแลกกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ

ข้อ	คำถาม	ระดับ		คะแนน
		ไม่มี	มี	
ข้อคำถามที่สะท้อนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน				
i๓	เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน มีการเรียก รับสินบนเพื่อ แลกกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการหรือไม่	๙๙.๑๘% ๔๕๗,๖๕๘ ราย	๐.๘๒% ๓,๗๘๒ ราย	๙๙.๓๔
ข้อคำถามที่สะท้อนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก				
e๔ (Public)	ท่านเคยถูกเจ้าหน้าที่ที่เรียก รับสินบน เพื่อแลกกับ การปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ท่าน หรือไม่	๙๘.๖๔% ๖๙๐,๐๔๒ ราย	๑.๓๖% ๙,๔๘๓ ราย	๙๘.๗๙
e๔ (Survey)	ท่านเคยถูกเจ้าหน้าที่ที่เรียก รับสินบน เพื่อแลกกับ การปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ท่าน หรือไม่	๙๙.๓๙% ๒๐๗,๐๑๑ ราย	๐.๖๐% ๑,๒๕๔ ราย	๙๙.๔๒

นอกจากนี้ จากข้อมูลแบบวัด OIT ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่า ยังมีหน่วยงาน ภาครัฐที่ไม่มีมีการเปิดเผยข้อมูล หรือมีการเปิดเผยข้อมูลที่ยังไม่มีคุณภาพครบถ้วนตามองค์ประกอบ ของการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะตามหลักเกณฑ์ของการประเมิน ITA ในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการ เพื่อป้องกันการทุจริตในประเด็นสินบน และ/หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน ดังนี้

ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ร้อยละของหน่วยงาน ที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนหน่วยงาน ที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล (แห่ง)
๐๒๖ ประกาศเจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่	ร้อยละ ๒.๐๔	๑๗๒ แห่ง
๐๒๗ การสร้างวัฒนธรรม No Gift Policy	ร้อยละ ๒.๘๙	๒๔๐ แห่ง
๐๒๘ รายงานผลตามนโยบาย No Gift Policy	ร้อยละ ๖.๔๑	๕๓๓ แห่ง
๐๒๙ รายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา	ร้อยละ ๒.๒๙	๑๙๐ แห่ง
๐๓๐ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ร้อยละ ๑๔.๖๑	๑,๒๑๖ แห่ง
๐๓๑ รายงานผลการดำเนินการเพื่อจัดการความ เสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี	ร้อยละ ๔.๔๙	๓๗๓ แห่ง

(๒) หน่วยงานภาครัฐยังคงมีการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งอยู่เป็นจำนวนมาก โดยแบบวัด IIT ในตัวชี้วัดที่ ๒ การใช้งบประมาณ ได้มีข้อคำถามที่สอบถามบุคลากรภายในของหน่วยงานภาครัฐที่สะท้อนพฤติกรรมที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยพบว่า บุคลากรภาครัฐกว่า ๖๒,๑๒๓ ราย ยังคงพบเห็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของตนเองมีการเบิกจ่ายเงินเป็นเท็จเพื่อประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้บุคลากรภาครัฐ จำนวน ๓๓,๐๐๒ ราย เห็นว่าหน่วยงานของตนเองมีการใช้จ่ายงบประมาณหรือการจัดซื้อจัดจ้างที่เอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งอยู่

ข้อ	คำถาม	ระดับ		คะแนน
		ไม่มี	ยังคงมีอยู่ (น้อยที่สุด - มาก)	
i๕	ในหน่วยงานของท่าน มีเจ้าหน้าที่เบิกจ่ายเงินเป็นเท็จ เช่น ค่าทำงานล่วงเวลา ค่าวัสดุอุปกรณ์หรือค่าเดินทาง ฯลฯ มากน้อยเพียงใด	๘๖.๕๔% ๓๙๙,๓๑๗ ราย	๑๓.๔๖% ๖๒,๑๒๓ ราย	๙๕.๕๗
i๖	หน่วยงานของท่าน มีการใช้งบประมาณหรือการจัดซื้อจัดจ้างที่เอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มากน้อยเพียงใด	๙๒.๘๕% ๔๒๘,๔๓๘ ราย	๗.๑๕% ๓๓,๐๐๒ ราย	๙๗.๕๕

(๓) หน่วยงานภาครัฐหลายแห่งไม่มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ จากข้อมูลแบบวัด OIT พบว่าหน่วยงานภาครัฐบางแห่งยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ หรือมีการเปิดเผยข้อมูลที่ยังไม่มีคุณภาพครบถ้วนตามองค์ประกอบของการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะตามหลักเกณฑ์ของการประเมิน ITA ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุนบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรายงานความก้าวหน้าของการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ และการรายงานสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุประจำปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน่วยงานภาครัฐไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว เป็นจำนวน ๑,๕๖๖ แห่ง และ ๒,๔๘๔ แห่ง ตามลำดับจากหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ๘,๓๒๕ แห่ง ที่เข้ารับการประเมิน ITA

ข้อมูล ที่ต้องเปิดเผย	จำนวนหน่วยงาน ที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ	
	ร้อยละ	จำนวน
๐๑๔ รายการการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ	ร้อยละ ๑๐.๔๖	๘๗๐ แห่ง
๐๑๕ ประกาศต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ	ร้อยละ ๗.๐๐	๕๘๒ แห่ง
๐๑๖ ความก้าวหน้าการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ	ร้อยละ ๑๘.๘๒	๑,๕๖๖ แห่ง
๐๑๗ รายงานสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุประจำปี	ร้อยละ ๒๙.๘๔	๒,๔๘๔ แห่ง

(๔) ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานภาครัฐมีการใช้อำนาจในการบังคับบัญชาอย่างไม่เหมาะสมและบริหารงานบุคคลอย่างไม่เป็นธรรม โดยบุคลากรภาครัฐ ๕๓,๑๓๑ ราย เคยพบเห็นหรือเคยถูกผู้บังคับบัญชาของตนสั่งการให้เจ้าหน้าที่ไปทำธุระส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา ชำรายไปกว่านั้นมีผู้ที่เคยพบเห็นหรือถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือมีความเสี่ยงต่อการทุจริตกว่า ๔๑,๑๗๘ ราย นอกจากนี้บุคลากรภาครัฐจำนวน ๓,๗๕๒ ราย ได้สะท้อนความคิดเห็นว่าในหน่วยงานของตนมีการให้หรือรับสินบน เพื่อแลกกับการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย หรือเลื่อนตำแหน่ง

ข้อ	คำถาม	ระดับ		คะแนน
		ไม่มี	ยังคงมีอยู่ (น้อยที่สุด - มาก)	
i๗	ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของท่าน มีการสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำธุระส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา มากน้อยเพียงใด	๘๘.๔๙% ๔๐๘,๓๐๘ ราย	๑๑.๕๑% ๕๓,๑๓๑ ราย	๙๗.๑๖
i๘	ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของท่าน มีการสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำในสิ่งที่เป็นการทุจริตหรือประพฤตินิชอบ มากน้อยเพียงใด	๙๑.๐๘% ๔๒๐,๒๖๑ ราย	๘.๙๒% ๔๑,๑๗๘ ราย	๙๗.๖๙
i๙	การบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของท่าน มีการให้หรือรับสินบน เพื่อแลกกับการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งหรือไม่	๙๙.๑๙% ๔๕๗,๖๘๗ ราย	๐.๘๑% ๓,๗๕๒ ราย	๙๙.๔๓

(๕) บุคลากรภาครัฐมีความเสี่ยงที่จะเบียดบังหรือนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยบุคลากรภาครัฐ ๕๗,๙๔๓ ราย มีมุมมองต่อการกระบวนกรขอยืมใช้ทรัพย์สินของราชการในหน่วยงานที่ตนสังกัดว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่คนใดในหน่วยงานของตนที่ได้ดำเนินการขอยืมทรัพย์สินของราชการไปใช้อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่หน่วยงานไม่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดไม่ทราบถึงแนวปฏิบัติดังกล่าว อีกทั้งยังมีบุคลากรภาครัฐ จำนวน ๔๓,๗๕๙ ราย ยังคงพบเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ตนสังกัดมีการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ยิ่งไปกว่านั้นบุคลากรภาครัฐ จำนวน ๓๔,๐๙๘ ราย สะท้อนความคิดเห็นว่า หน่วยงานที่ตนสังกัดไม่เคยมีการตรวจสอบเพื่อป้องกันการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

ข้อ	คำถาม	ระดับ		คะแนน
		ไม่มี	มีอยู่ (มาก - น้อยที่สุด)	
i๑๐	ในหน่วยงานของท่าน มีเจ้าหน้าที่ ที่ขอยืมทรัพย์สินของราชการไปใช้อย่างถูกต้อง มากน้อยเพียงใด	๑๒.๕๖% ๕๗,๙๔๓ ราย	๘๗.๔๔ % ๔๐๓,๔๙๖ ราย	๘๒.๗๑
i๑๑	ในหน่วยงานของท่าน มีเจ้าหน้าที่ ที่นำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว มากน้อยเพียงใด	๙๐.๕๒% ๔๑๗,๖๘๐ ราย	๙.๔๘ % ๔๓,๗๕๙ ราย	๙๗.๕๐
i๑๒	หน่วยงานของท่าน มีการตรวจสอบเพื่อป้องกันการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นประจำ มากน้อยเพียงใด	๗.๓๙% ๓๔,๐๙๘ ราย	๙๒.๖๑ % ๔๒๗,๓๔๑ ราย	๘๘.๙๓

(๖) การส่งเสริมจริยธรรมบุคลากรภาครัฐยังคงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการ แม้ว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน่วยงานภาครัฐจะมีความตื่นตัวในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่บุคลากรในสังกัดเพิ่มมากขึ้น โดยจากข้อมูลแบบวัด OIT ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่า หน่วยงานภาครัฐมีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะในประเด็นเกี่ยวกับมาตรการเสริมสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นมากกว่าในปีก่อน โดยมีการเผยแพร่ประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน จากเดิมร้อยละ ๘๖.๕๗ เป็นร้อยละ ๙๗.๓๘ และมีการดำเนินการขับเคลื่อนจริยธรรมเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ ๗๙.๓๔ เป็นร้อยละ ๙๒.๙๕ คงเหลือหน่วยงานที่ยังไม่ได้มีการดำเนินการในสองประเด็นดังกล่าว จำนวน ๒๑๘ แห่ง และ ๕๘๖ แห่งตามลำดับ

ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖		ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	
	ร้อยละของหน่วยงานที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนหน่วยงานที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล (แห่ง)	ร้อยละของหน่วยงานที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนหน่วยงานที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล (แห่ง)
ประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ร้อยละ ๑๓.๔๓	๑,๑๑๗ แห่ง	ร้อยละ ๒.๖๒	๒๑๘ แห่ง
การขับเคลื่อนจริยธรรม	ร้อยละ ๒๐.๖๖	๑,๗๑๙ แห่ง	ร้อยละ ๗.๐๕	๕๘๖ แห่ง

อย่างไรก็ดี จากตัวเลขผลการประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ในส่วนของแบบวัด IIT พบว่า บุคลากรภาครัฐจำนวนกว่า ๑๔๑,๕๙๓ ราย ยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ทราบเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมหรือประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตนเองอย่างถ่องแท้ โดยในจำนวนดังกล่าวมีบุคลากรภาครัฐถึง ๒,๖๙๗ ราย ที่ไม่ทราบและไม่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมฯ แต่อย่างใด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การส่งเสริมจริยธรรมบุคลากรภาครัฐยังคงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐทุกแห่งต้องดำเนินการ

ข้อ	คำถาม	ระดับ				คะแนน
		น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย	น้อย	มาก	มากที่สุด	
i๒๗	ท่านทราบเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมหรือประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่าน มากน้อยเพียงใด	๐.๖๔% ๒,๖๙๗ ราย	๔.๙๐% ๒๐,๖๗๓ ราย	๒๘.๐๔% ๑๑๘,๒๒๓ ราย	๖๖.๔๒% ๒๘๐,๐๔๓ ราย	๘๘.๕๑
		รวม ๑๔๑,๕๙๓ ราย				

หมายเหตุ ข้อคำถามตามแบบวัด IIT ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๗) หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานและต้องสร้างการรับรู้ในประเด็นดังกล่าวแก่บุคลากรให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องของการให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ซึ่ง Tone from the top เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายและกลไกในการป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนการสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรต่อกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงาน ทั้งในเรื่องการแจ้งเบาะแส ให้ข้อมูลหรือร้องเรียนการทุจริตต่อหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต้องมีการตรวจสอบการทุจริตและการลงโทษอย่างจริงจัง ซึ่งบุคลากรภาครัฐ จำนวน ๒,๗๑๐ ราย ได้สะท้อนความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานตนไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานแต่อย่างใด ขณะที่บุคลากรภาครัฐกว่า ๓,๕๒๑ ราย ไม่มีความมั่นใจต่อกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานของตนเอง

ข้อ	คำถาม	ระดับ		คะแนน
		ไม่เลย	มีอยู่ (มาก - น้อยที่สุด)	
i๑๓	ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของท่านให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบมากน้อยเพียงใด	๐.๕๙% ๒,๗๑๐ ราย	๙๙.๔๑ % ๔๕๘,๗๒๙ ราย	๙๕.๙๕
i๑๔	ท่านคิดว่าการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานของท่าน สามารถป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ มากน้อยเพียงใด	๐.๔๙% ๒,๒๔๔ ราย	๙๙.๕๑ % ๔๕๙,๑๘๕ ราย	๙๔.๗๗

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ข้อ	คำถาม	ระดับ		คะแนน
		ไม่เลย	มีอยู่ (มาก - น้อยที่สุด)	
i๑๕	ท่านเชื่อมั่นในกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานของท่าน มากน้อยเพียงใด	๐.๗๖% ๓,๕๒๑ ราย	๙๙.๒๔ % ๔๕๗,๙๑๘ ราย	๙๔.๓๔

ทั้งนี้ จากข้อมูลแบบวัด OIT ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่า ยังคงมีหน่วยงานภาครัฐที่ไม่มีการดำเนินการหรือไม่มีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน หรือมีการเปิดเผยข้อมูลที่ยังไม่มีคุณภาพครบถ้วนตามองค์ประกอบของการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะตามหลักเกณฑ์ของการประเมิน ITA ในประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมความโปร่งใสของหน่วยงานในการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยที่การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยสร้างการรับรู้และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก สามารถแจ้งเบาะแส ร่วมตรวจสอบ ร้องเรียน และติดตามผลการดำเนินงานและการจัดการเรื่องทุจริตของหน่วยงานได้ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อหน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินงานอย่างมีธรรมาภิบาล เป็นหน่วยงานที่มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ร้อยละของหน่วยงานที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนหน่วยงานที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล (แห่ง)
๐๒๒ แนวปฏิบัติการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ	ร้อยละ ๓.๒๙	๒๗๓ แห่ง
๐๒๓ ช่องทางแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ	ร้อยละ ๒.๐๕	๑๗๐ แห่ง
๐๒๔ ข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ	ร้อยละ ๓.๙๖	๓๒๙ แห่ง
๐๒๕ การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม	ร้อยละ ๕.๕๔	๔๖๑ แห่ง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ได้มีการกำหนดข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ไว้ด้วย ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐอาจพิจารณานำผลการประเมิน ITA ของหน่วยงานมาวิเคราะห์ในข้อคำถามดังกล่าว เพื่อให้ทราบสถานการณ์ มุมมองและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องจากบุคลากรภายในและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และนำมาใช้ในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นและดำเนินการป้องกันการกระทำที่อาจเกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่อไป

๑.๓ สถานการณ์เรื่องกล่าวหา ร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

จากข้อมูลรายงานสถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖^{๑๐} ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการรับเรื่องกล่าวหา/ร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ มีสถิติ/ข้อมูลที่น่าสนใจของประเภทคำกล่าวหา/เรื่องที่ถูกชี้มูลความผิดอันเกิดจากพฤติการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ของเจ้าพนักงานของรัฐในการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องเป็นจำนวนมาก อาทิ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การยกยอก/เบียดบังทรัพย์สินของราชการ การเบิกจ่ายงบประมาณอันเป็นเท็จ และการกระทำที่เป็น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๒๖ – ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถานการณ์ที่น่าจับตามอง ดังนี้

๑.๓.๑ สถิติคำกล่าวหา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖

(๑) สถิติรวมคำกล่าวหา จำแนกตามหน่วยงานที่ถูกกล่าวหา โดยในส่วนนี้จะเป็น การพิจารณาสถิติรวมคำกล่าวหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. รับไว้ดำเนินการเอง และส่งหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ดำเนินการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีจำนวน ๖,๖๑๒ เรื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๖,๗๗๓ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๖,๐๖๐ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕,๙๒๑ เรื่อง และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีจำนวน ๗,๐๔๔ เรื่อง โดยหน่วยงานที่มีคำกล่าวหาสูงที่สุด คือ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒,๔๖๓ เรื่อง รองลงมาคือกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๗๖๓ เรื่อง ขณะที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีจำนวน ๗๖๑ เรื่อง

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	เปรียบเทียบปี ๒๕๖๖ กับค่าเฉลี่ย	
						ร้อยละ	จำนวน
๑. หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒,๒๑๒	๒,๓๐๓	๒,๒๒๒	๒,๗๗๑	๒,๔๖๓	▲ ๒.๘๗	๖๘.๘๐
๒. กระทรวงมหาดไทย	๙๗๓	๗๖๒	๗๔๔	๘๓๕	๗๖๓	▼ -๖.๔๓	-๕๒.๔๐
๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๖๖๑	๗๐๔	๘๓๓	๘๖๖	๗๖๑	▼ -๐.๕๒	-๔.๐๐
๔. กระทรวงศึกษาธิการ	๗๕๒	๔๐๙	๓๐๑	๔๕๐	๕๑๐	▲ ๕.๒๘	๒๕.๖๐
๕. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม*	-	๓๖๕	๒๐๔	๑๙๒	๒๑๔	▼ -๑๒.๒๑	-๒๙.๗๕
๖. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๒๒	๑๘๗	๑๙๐	๒๒๔	๒๒๘	▲ ๘.๔๗	๑๗.๘๐
๗. กระทรวงคมนาคม	๒๒๒	๑๖๙	๑๔๐	๒๕๙	๑๗๗	▼ -๘.๔๘	-๑๖.๔๐
๘. กระทรวงสาธารณสุข	๑๕๘	๑๖๔	๑๔๐	๑๕๔	๒๑๐	▲ ๒๗.๑๒	๔๔.๘๐
๙. กระทรวงการคลัง	๑๖๕	๑๕๘	๑๐๗	๒๐๒	๑๖๓	▲ ๒.๕๒	๔.๐๐
๑๐. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๖๗	๑๒๔	๑๑๒	๑๗๗	๒๐๐	▲ ๒๘.๒๑	๔๔.๐๐
รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑,๒๔๑	๗๑๕	๙๒๘	๙๑๔	๙๒๓	▼ -๒.๒๕	-๒๑.๒๐
ผลรวม	๖,๗๗๓	๖,๐๖๐	๕,๙๒๑	๗,๐๔๔	๖,๖๑๒	▲ ๒.๐๑	๑๓๐.๐๐

หมายเหตุ: * ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวงการอุดมศึกษาฯ ไม่มีเรื่องถูกกล่าวหา เนื่องจากเริ่มก่อตั้งเมื่อเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๒

^{๑๐} ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จัดทำโดยสำนักบริหารงานกลาง สำนักเฝ้าระวังและประเมินสภาวะการทุจริต สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช.

(๒) สถิติรวมคำกล่าวหา จำแนกตามประเภทคำกล่าวหา พบว่า ประเภทคำกล่าวหาที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นคำกล่าวหาประเภทจัดซื้อจัดจ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นจำนวน ๒๑๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๗ รองลงมาเป็นคำกล่าวหาประเภทการบริหารงานบุคคล เพิ่มขึ้นจำนวน ๑๑๓ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๔ คำกล่าวหาประเภทออกเอกสารสิทธิเพิ่มขึ้น จำนวน ๙๘ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๓ คำกล่าวหาประเภทเรียกรับสินบน เพิ่มขึ้นจำนวน ๗๔ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๘ และคำกล่าวหาประเภทร่ำรวยผิดปกติ เพิ่มขึ้นจำนวน ๒๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ประเภทคำกล่าวหา	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	เปรียบเทียบปี ๒๕๖๖ กับค่าเฉลี่ย	
						ร้อยละ	จำนวน
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	๒,๕๔๒	๒,๔๕๕	๒,๔๔๓	๒,๘๐๒	๒,๒๒๖	▼ -๑๐.๗๓	-๒๖๗.๖๐
จัดซื้อจัดจ้าง	๑,๖๗๕	๑,๑๘๓	๑,๑๕๓	๑,๘๖๙	๑,๗๓๔	▲ ๑๓.๘๗	๒๑๑.๒๐
ยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ	๘๙๖	๗๘๕	๘๔๗	๗๖๙	๗๑๔	▼ -๑๐.๙๙	-๘๘.๒๐
การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/เลื่อนตำแหน่ง/โยกย้าย/ลงโทษวินัย)	๔๑๐	๔๕๘	๓๔๘	๔๒๗	๕๕๒	▲ ๒๕.๗๔	๑๑๓.๐๐
เรียกรับสินบน	๓๗๑	๓๑๙	๓๒๘	๔๒๐	๔๕๓	▲ ๑๙.๗๘	๗๔.๘๐
ทุจริตในการจัดหางบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ	๓๔๕	๔๑๘	๓๖๔	๓๒๘	๓๒๘	▼ -๘.๐๒	-๒๘.๖๐
ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	๒๗๕	๒๓๒	๒๒๑	๑๗๑	๓๔๘	▲ ๓๙.๕๓	๙๘.๖๐
ร่ำรวยผิดปกติ	๙๑	๑๒๕	๘๕	๑๑๗	๑๓๒	▲ ๒๐.๐๐	๒๒.๐๐
การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๑๕๗	๕๙	๔๕	๑๒๓	๙๒	▼ -๓.๓๖	-๓.๒๐
ฝ่าฝืนจริยธรรม	๑๑	๒๖	๘๗	๑๘	๓๓	▼ -๕.๗๑	-๒.๐๐
ผลรวม	๖,๗๗๓	๖,๐๖๐	๕,๙๒๑	๗,๐๔๔	๖,๖๑๒	▲ ๒.๐๑	๑๓๐.๐๐

ที่มา : ระบบตรวจรับคำกล่าวหา (PESCA) และระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดี (CCMS)
ประมวลผลโดย : สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช.

(๓) สถิติคำกล่าวหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. รับผิดชอบดำเนินการเองในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยคำกล่าวหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. รับผิดชอบดำเนินการเองในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีจำนวน ๓,๘๖๘ เรื่อง เมื่อพิจารณาประเภทของคำกล่าวหา พบว่า สถิติสูงที่สุดเป็นคำกล่าวหาในประเภทจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๑,๔๓๙ เรื่อง (ร้อยละ ๓๗.๒๐) รองลงมาเป็นประเภทปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เช่น ละเลย เพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามหน้าที่กระทำการเกินอำนาจหน้าที่โดยทุจริต และอนุมัติ/ไม่อนุมัติใบอนุญาตโดยมิชอบ เป็นต้น จำนวน ๙๘๗ เรื่อง (ร้อยละ ๒๕.๕๒) และประเภทยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ จำนวน ๓๔๕ เรื่อง (ร้อยละ ๘.๙๒) ตามลำดับ

ประเภทคำกล่าวหา	จำนวนคำกล่าวหา	ร้อยละ
จัดซื้อจัดจ้าง	๑,๔๓๙	๓๗.๒๐
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	๙๘๗	๒๕.๕๒
ยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ	๓๔๕	๘.๙๒

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ประเภทคำกล่าวหา	จำนวนคำกล่าวหา	ร้อยละ
ทุจริตในการจัดหางบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ	๑๘๓	๔.๗๓
ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	๒๐๙	๕.๔๐
เรียกรับสินบน	๒๔๙	๖.๔๔
ร่ำรวยผิดปกติ	๑๓๒	๓.๔๑
การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/เลื่อนตำแหน่ง/โยกย้าย/ลงโทษวินัย)	๒๓๔	๖.๐๕
ฝ่าฝืนจริยธรรม	๓๓	๐.๘๕
การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๕๗	๑.๔๗
ผลรวมทั้งหมด	๓,๘๖๘	๑๐๐

ที่มา : ระบบตรวจรับคำกล่าวหา (PESCA) และระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดี (CCMS)

ประมวลผลโดย : สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช.

(๔) จำนวนวงเงินงบประมาณของโครงการหรือจำนวนเงินที่มีการทุจริตจากคำกล่าวหาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. รับผิดชอบดำเนินการเอง เมื่อพิจารณาวงเงินงบประมาณของโครงการหรือจำนวนเงินที่มีการทุจริตตามคำกล่าวหาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. รับผิดชอบดำเนินการเอง พบว่า มีมูลค่ารวม ๒๖,๒๔๗ ล้านบาท หากจำแนกตามประเภทคำกล่าวหา พบว่า คำกล่าวหาประเภทการจัดซื้อจัดจ้างมีมูลค่ามากที่สุด จำนวน ๑๓,๓๙๑ ล้านบาท (ร้อยละ ๕๑.๐๒) รองลงมาเป็นประเภทปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เช่น ละเลย เพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามหน้าที่กระทำการเกินอำนาจหน้าที่โดยทุจริต และอนุญาติ/ไม่อนุญาติใบอนุญาตโดยมิชอบ เป็นต้น จำนวน ๘,๗๘๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๓๓.๔๘) และประเภทยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ จำนวน ๑,๘๖๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๗.๒๔) ตามลำดับ

พื้นที่รับผิดชอบ	ประเภทคำกล่าวหา	วงเงินงบประมาณของโครงการหรือจำนวนเงินที่มีการทุจริต (บาท)	จำนวนคำกล่าวหา
ภาพรวม	จัดซื้อจัดจ้าง	๑๓,๓๙๑,๘๐๔,๙๓๕	๑,๔๓๙
	ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	๘,๗๘๖,๖๐๗,๐๗๗	๙๘๗
	ยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ	๑,๘๖๙,๑๘๖,๙๐๕	๓๔๕
	ทุจริตในการจัดหางบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ	๑,๒๗๐,๘๗๑,๙๓๘	๑๘๓
	ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	๖๕๑,๓๓๗,๔๘๖	๒๐๙
	เรียกรับสินบน	๑๗๑,๖๗๖,๙๖๓	๒๔๙
	ร่ำรวยผิดปกติ	๖๘,๑๙๙,๙๘๓	๑๓๒
	การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/เลื่อนตำแหน่ง/โยกย้าย/ลงโทษวินัย)	๔,๑๗๙,๗๐๙	๒๓๔
	ฝ่าฝืนจริยธรรม	๒,๗๔๙,๕๓๐	๓๓
	การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๑,๐๙๔,๒๑๓	๕๗
ผลรวมทั้งหมด	๒๖,๒๔๗,๗๐๘,๗๓๘	๓,๘๖๘	

๑.๓.๒ สถิติผลการชี้มูลความผิดระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

(๑) สถิติผลการชี้มูลความผิด จำแนกตามประเภทคดี สถิติข้อมูลจำนวนคดี ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติชี้มูลการกระทำความผิด นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ รวมทั้งสิ้น ๒,๘๕๒ เรื่อง โดยแบ่งเป็นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๙๓ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๕๑๓ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๗๖ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๕๐๔ เรื่อง และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔๖๖ เรื่อง

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวนคดี ๔๖๖ เรื่อง ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลการกระทำความผิด หากแบ่งเป็นประเภทคดี พบว่า การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นประเภทคดีที่ถูกชี้มูลการกระทำความผิดมากที่สุด อันดับ ๑ คือ ๑๖๒ เรื่อง (ร้อยละ ๓๔.๗๖) หรือหากนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนค่าเฉลี่ย ๕ ปี ของคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลการกระทำความผิดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ พบว่า ลดลงร้อยละ ๓๗.๒๖

อันดับที่ ๒ เป็นประเภทคดีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ มีจำนวน ๑๑๒ เรื่อง (ร้อยละ ๒๔.๐๓) หรือหากนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนค่าเฉลี่ย ๕ ปี ของคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลการกระทำความผิดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ พบว่า มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒

อันดับที่ ๓ เป็นประเภทคดีทุจริตในการจัดทำงบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงิน ในโครงการเป็นเท็จ มีจำนวน ๘๓ เรื่อง (ร้อยละ ๑๗.๘๑) หรือหากนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนค่าเฉลี่ย ๕ ปี ของคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลการกระทำความผิดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๗๘

ลำดับ	ประเภทคดี	ปีงบประมาณ พ.ศ.					ผลรวม	ร้อยละ	เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย ๕ ปีย้อนหลัง	
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖			ร้อยละ	จำนวน
๑	จัดซื้อจัดจ้าง	๑๐๓	๒๐๕	๖๐๘	๒๑๓	๑๖๒	๑,๒๙๑	๔๕.๒๗	▼ -๓๗.๒๖	-๙๖.๒๐
๒	ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	๖๗	๗๓	๑๑๕	๑๒๒	๑๑๒	๔๘๙	๑๗.๑๕	▲ ๑๔.๕๒	๑๔.๒๐
๓	ยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ	๔๓	๘๐	๑๒๒	๕๘	๔๖	๓๔๙	๑๒.๒๔	▼ -๓๔.๑๐	-๒๓.๘๐
๔	ทุจริตในการจัดทำงบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ	๒๖	๒๕	๕๐	๕๙	๘๓	๒๔๓	๘.๕๒	▲ ๗๐.๗๘	๓๔.๔๐
๕	การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/เลื่อนตำแหน่ง/โยกย้าย/ลงโทษวินัย)	๒๑	๗๙	๗๒	๖	๔	๑๘๒	๖.๓๘	▼ -๘๙.๐๑	-๓๒.๔๐
๖	เรียกรับสินบน	๒๒	๑๙	๔๖	๒๔	๒๘	๑๓๙	๔.๘๗	▲ ๐.๗๒	๐.๒๐
๗	การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๑๑	๒๒	๒๗	๗	๐	๖๘	๒.๓๘	▼ -๑๐๐.๐๐	-๑๖.๗๕
๘	ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	๐	๓	๓๐	๕	๑๓	๕๑	๑.๗๙	▲ ๒๗.๔๕	๒.๘๐
๙	ร่ำรวยผิดปกติ	๐	๖	๖	๙	๑๗	๓๘	๑.๓๓	▲ ๑๒๓.๖๘	๙.๔๐
๑๐	ฝ่าฝืนจริยธรรม	๐	๑	๐	๑	๑	๒	๐.๐๗	▲ ๖๖.๖๗	๐.๔๐
ผลรวมทั้งหมด		๒๙๓	๕๑๓	๑,๐๗๖	๕๐๔	๔๖๖	๒,๘๕๒	๑๐๐.๐๐	▼ -๑๘.๓๐	-๑๐๔.๔๐

ที่มา : ระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดี (CCMS)

ประมวลผลโดย : สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช.

(๒) สถิติวงเงินงบประมาณของโครงการหรือจำนวนเงินที่มีการทุจริตของเรื่องที่ขึ้น
มูลความผิดระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ จำแนกตามประเภทคดี โดยสถิติข้อมูลวงเงิน
งบประมาณของโครงการหรือจำนวนเงินที่มีการทุจริตของเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด
ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ มีจำนวนวงเงินงบประมาณที่มีการทุจริตรวมทั้งสิ้น
๓๙๘,๙๕๕ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวนวงเงินงบประมาณ ๑๐,๕๐๗ ล้านบาท
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวนวงเงินงบประมาณ ๓๓,๔๘๗ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
จำนวนวงเงินงบประมาณ ๘,๔๒๐ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนวงเงินงบประมาณ
๑๐,๒๘๗ ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวนวงเงินงบประมาณ ๓๓๖,๒๕๒ ล้านบาท เห็นได้ว่า
ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เรื่องที่ขึ้นมูลความผิด มีวงเงินงบประมาณที่มีการทุจริตมากที่สุดและเพิ่มขึ้น
จากทุกปีงบประมาณเป็นอย่างมาก

เมื่อพิจารณาตามประเภทคดี พบว่า ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖
ส่วนใหญ่ประเภทจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินงบประมาณที่มีการทุจริตมากที่สุด จำนวน ๓๕๐,๓๐๖ ล้านบาท
คิดเป็น ร้อยละ ๘๗.๘๑ ของวงเงินงบประมาณที่มีการทุจริตในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖
รองลงมาเป็นประเภทปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จำนวนวงเงินงบประมาณ
๔๐,๔๕๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๔ และประเภทยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ
จำนวนวงเงินงบประมาณ ๓,๕๑๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ ตามลำดับ

ที่	ประเภทคำกล่าวหา	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ล้านบาท)	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ล้านบาท)	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ล้านบาท)	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (ล้านบาท)	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ล้านบาท)	ผลรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ
๑	จัดซื้อจัดจ้าง	๘,๔๓๒.๘๑	๘๖๙.๖๘	๖,๙๖๑.๔๑	๓,๐๑๑.๙๒	๓๓๑,๐๓๐.๔๓	๓๕๐,๓๐๖.๒๔	๘๗.๘๑
๒	ปฏิบัติหรือละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	๑,๔๙๒.๘๒	๓๑,๕๘๕.๕๐	๒๖๙.๘๗	๕,๑๑๑.๒๒	๑,๙๙๘.๐๘	๔๐,๔๕๗.๕๐	๑๐.๑๔
๓	ยกยอก/เบียดบังเงิน หรือทรัพย์สินของ ราชการ	๐.๐๐	๗๕๘.๖๓	๖๒.๐๐	๑,๐๕๔.๒๒	๑,๖๓๗.๑๖	๓,๕๑๒.๐๑	๐.๘๘
๔	ทุจริตในการจัดทำ งบประมาณ/โครงการ/ เบิกจ่ายเงินในโครงการ เป็นเท็จ	๒๔๐.๘๙	๒๖.๓๒	๙๐.๕๑	๘๐๒.๖๖	๑,๒๑๒.๖๐	๒,๓๗๒.๙๘	๐.๕๙
๕	การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/ เลื่อนตำแหน่ง/ โยกย้าย/ลงโทษวินัย)	๘๒.๒๑	๑๙๔.๑๔	๖๑๒.๐๓	๒๔๖.๒๘	๑๙๖.๘๔	๑,๓๓๑.๕๑	๐.๓๓
๖	เรียกรับสินบน	๒๐๕.๙๔	๓๒.๙๗	๖.๕๐	๖.๒๖	๘๖.๙๔	๓๓๘.๖๑	๐.๐๘
๗	การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลกับ ประโยชน์ส่วนรวม	๐.๓๒	๘.๗๙	๓๐๖.๑๘	๑.๕๐	๔.๗๓	๓๒๑.๕๑	๐.๐๘
๘	ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๘.๖๒	๔๖.๐๐	๘๔.๕๗	๒๓๙.๑๘	๐.๐๖
๙	ร่ำรวยผิดปกติ	๕๒.๐๖	๑๑.๓๐	๓.๕๐	๗.๘๔	๐.๐๐	๗๔.๗๑	๐.๐๒
๑๐	ฝ่าฝืนจริยธรรม	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๘๖	๐.๘๖	๐.๐๐
ผลรวมทั้งหมด		๑๐,๕๐๗.๐๕	๓๓,๔๘๗.๓๔	๘,๔๒๐.๖๒	๑๐,๒๘๗.๙๐	๓๓๖,๒๕๒.๑๙	๓๙๘,๙๕๕.๑๑	๑๐๐.๐๐

(ก) ประเภทตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดเจ้าพนักงานของรัฐในคดีต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๓,๑๕๐ ราย โดยอันดับที่ ๑ คือ ตำแหน่งประเภทข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดกระทรวง และกรมต่าง ๆ มีผู้ถูกชี้มูลความผิดมากที่สุด จำนวน ๕๒๘ ราย (ร้อยละ ๑๖.๗๖) อันดับที่ ๒ คือ ตำแหน่งประเภทข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๕๐๑ ราย (ร้อยละ ๑๕.๙๑) และอันดับที่ ๓ คือ ตำแหน่งประเภทผู้บริหารหรือรองผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๒๔๑ ราย (ร้อยละ ๗.๖๕) สำหรับประเภทตำแหน่งอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่เจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ภาคเอกชน และรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๑,๓๕๓ ราย (ร้อยละ ๔๒.๙๕) และเมื่อพิจารณาถึงประเภทคดีของผู้ถูกชี้มูลความผิดแล้ว พบว่า กลุ่มคดีการจัดซื้อจัดจ้าง มีผู้ถูกชี้มูลความผิดมากที่สุด จำนวน ๑,๖๖๒ ราย (ร้อยละ ๕๒.๗๖) รองลงมาเป็นกลุ่มคดีทุจริตในการจัดทำงบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๖๗๓ ราย (ร้อยละ ๒๑.๓๗) กลุ่มคดีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๔๖๒ ราย (ร้อยละ ๑๔.๖๗) กลุ่มคดีการยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๑๕๘ ราย (ร้อยละ ๕.๐๒) และกลุ่มคดีออกเอกสารสิทธิที่ดิน มีผู้ถูกชี้มูลความผิด จำนวน ๘๗ ราย (ร้อยละ ๒.๗๖)

ประเภทคดี	ประเภทตำแหน่งที่ถูกชี้มูล										
	ข้าราชการเมือง/ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ข้าราชการเมืองท้องถิ่น/ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น	ข้าราชการพลเรือน	ข้าราชการส่วนท้องถิ่น	ข้าราชการตำรวจ	ข้าราชการฝ่ายทหาร	ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา	ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานองค์การมหาชน	อื่น ๆ
การจัดซื้อจัดจ้าง	๕	๙๑	๒๖๑	๒๐๖	๒๒	๑๗	๔๗	๑๗๗	๑๓	๒	๘๒๑
ทุจริตในการจัดทำงบประมาณ/โครงการ/เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ	๑	๔๔	๑๓๐	๑๒๖	-	๔	๒๕	๕	๘๐	-	๒๕๘
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	๒	๖๔	๕๗	๑๑๓	๔	๑๑	๒๓	๑๐	๑๕	-	๑๖๓
ยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ	๑	๒๑	๙	๔๑	๓	-	๑๖	๔	๑๒	๑	๕๐
ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	-	-	๓๗	๒	-	-	-	-	-	-	๔๘
เรียกรับสินบน	-	๙	๒๙	๑๒	๗	๑	๔	-	๕	-	๑๐

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ประเภทคดี	ประเภทตำแหน่งที่ถูกขโมย										
	ข้าราชการ การเมือง/ ผู้ดำรง ตำแหน่งทาง การเมือง	ข้าราชการ การเมือง ท้องถิ่น/ ผู้ดำรง ตำแหน่ง ทาง การเมือง ท้องถิ่น	ข้าราชการ พลเรือน	ข้า ราช การ ส่วน ท้องถิ่น	ข้า ราช การ ตัว รวจ	ข้าราชการ ฝ่ายทหาร	ข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษา	ข้าราชการ พลเรือนใน สถาบัน อุดมศึกษา	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน องค์กรการ มหาชน	อื่น ๆ
ร่ำรวย ผิดปกติ	-	๑๐	๓	-	๑	-	-	-	๒	-	-
การ บริหารงาน บุคคล (การบรรจุ/ แต่งตั้ง/ เลื่อน ตำแหน่ง/ โยกย้าย/ ลงโทษ ทางวินัย)	-	๒	๒	๑	-	-	-	-	-	-	๓
ฝ่าฝืน จริยธรรม	-	-	-	-	-	-	-	๗	-	-	-
รวม	๙	๒๔๑	๕๒๘	๕๐๑	๓๗	๓๓	๑๑๕	๒๐๓	๑๒๗	๓	๑,๓๕๓
ร้อยละ	๐.๒๙	๗.๖๕	๑๖.๗๖	๑๕.๙๑	๑.๑๗	๑.๐๕	๓.๖๕	๖.๔๔	๔.๐๓	๐.๑๐	๔๒.๙๕

๑.๓.๓ “การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” : ประเภทการทุจริตอันดับ ๑ ที่ยังคงต้องเฝ้าระวัง

การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นประเภทค่ากล่าวหาที่มีการร้องเรียน การทุจริตเข้ามาเป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปีงบประมาณ และเป็นประเภทการทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบต้องงบประมาณภาครัฐอย่างมหาศาล โดยมีวงเงินงบประมาณของโครงการหรือจำนวนเงินที่มีการทุจริต ที่ถูกขโมยในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ มากที่สุด จำนวน ๓๕๐,๓๐๖ ล้านบาท ทั้งนี้ หากพิจารณากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถจำแนกรูปแบบการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างออกเป็น ๑๑ ลักษณะ^{๑๑} ซึ่งในหลาย ๆ กรณี ล้วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐ อันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อภาครัฐเป็นจำนวนมาก โดยจำแนกรูปแบบการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ทุกลักษณะดังกล่าวออกเป็นกระบวนการ/ขั้นตอน ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดซื้อจัดจ้างได้ดังนี้

กระบวนการ/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรม หรือช่องทางความเสี่ยง การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
<p>กระบวนการก่อนการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน</p> <p>๑. การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีและประกาศผลเผยแพร่</p> <p>๒. การจัดทำร่างขอบเขตของงาน (TOR) การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุหรือจัดทำแบบรูปรายการงานก่อสร้างและราคากลาง</p>	<p>๑. แบ่งซื้อแบ่งจ้างโดยมิชอบ</p> <p>ลักษณะของการทุจริตโดยการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง คือ ในการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีมีการแบ่งงบประมาณให้วงเงินน้อยไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจในการเลือกผู้รับจ้างโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง</p>	<p>๑. การของบประมาณสร้างถนนให้ไม่ต่อเนื่องกัน ส่วนที่ต่อเนื่องค่อยของบประมาณในปีถัดไปคือ เนื่องจากหากของบประมาณสร้างถนนต่อเนื่องทั้งเส้นก็จะทำให้งบประมาณเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ผู้มีอำนาจหรือหัวหน้าหน่วยงานจะเลือกผู้รับจ้างรายใดก็ได้ ในขณะที่หากของบประมาณสร้างถนนรวมกันทั้งเส้นในคราวเดียว ก็จะใช้วิธีจัดประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้วมีการแข่งขันราคากัน ราคารวมของถนนทั้งเส้นในโครงการเดียวจะมีราคาที่ถูกกว่าการใช้การจัดซื้อจัดจ้างที่วิธีเฉพาะเจาะจงอย่างแน่นอน</p> <p>๒. โรงเรียน A ดำเนินการจ้างซ่อมต่อเติมหลังคาโรงเรียนงบประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งเป็น ๒ สัญญา ผู้รับจ้างเป็นบริษัท B ทั้ง ๒ สัญญาดำเนินงานซ่อมต่อเติมในบริเวณพื้นที่เดียวกัน ซึ่งการแบ่งงานเป็น ๒ สัญญานี้ก็ส่งผลให้ในแต่ละสัญญา มีวงเงินต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ทำให้ดำเนินการโดยวิธีเฉพาะเจาะจงได้ จนนำไปสู่การเลือก</p>

^{๑๑} ศักรินทร์ นิลรัตน์ และคณะ, การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐, (นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๖), น. ๗๘ - ๘๖.

กระบวนการ/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรม หรือช่องทางความเสี่ยง การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
	<p>๒) กำหนดรายละเอียด/คุณสมบัติเพื่อคัดค้านหรือเอื้อให้กับผู้รับจ้างบางราย</p> <p>ลักษณะของการทุจริตโดยการกำหนดรายละเอียด/ คุณสมบัติเพื่อคัดค้านหรือเอื้อให้กับผู้รับจ้างบางราย กระทำโดยในการจัดซื้อจัดจ้างในงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างจะมีการวางแผนในการกำหนดคุณสมบัติเพื่อเอื้อให้ผู้รับจ้างที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐ ด้วยการวางตัวงบประมาณให้มีมูลค่าสูง ซึ่งหากโครงการมีงบประมาณสูงจะผูกพันไปถึงลำดับขั้นของผู้ประกอบการนั้นเอง ส่วนในกรณีที่เป็นโครงการจัดซื้อจัดจ้างในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น ก็เห็นว่ามีการกำหนดคุณสมบัติเพื่อเอื้อให้ผู้รับจ้างบางรายเช่นกัน ซึ่งมีอยู่ค่อนข้างมากด้วย แต่เมื่อไม่มีการร้องเรียนก็จะทราบได้ค่อนข้างยาก</p>	<p>บริษัท B มาเป็นผู้รับจ้างโดยไม่เกิดการแข่งขันราคา</p> <p>๑. หน่วยงาน A มีการประกาศเรื่องประกวดราคาจ้างก่อสร้างอาคารด้วยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป โดยประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์หรือ e - Bidding ซึ่งในการประกาศ TOR ได้มีการระบุรายละเอียดไว้ในประกาศดังกล่าวว่า "ผู้ประสงค์จะเสนอราคาต้องเป็นนิติบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีบริษัทตั้งอยู่ในเขตจังหวัด B เท่านั้น" ซึ่งข้อความดังกล่าวอาจเป็นการขัดขวางและกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม</p> <p>๒. หน่วยงาน C มีการประกาศประกวดราคาจัดซื้อรถดับเพลิง-ชุดหลัง ล้อยางชนิดขับเคลื่อน ๔ ล้อ โดยกำหนดเงื่อนไขใน TOR ว่าต้องมีอุปกรณ์ส่วนควบของรถดับเพลิง-ชุดหลัง คือ ไฟฉุกเฉิน บัมพ์น้ำทำความสะอาด สะอาด battery isolator ซึ่งมีการระบุเพิ่มเติมจากบัญชีครุภัณฑ์สำนักงบประมาณ ส่งผลให้มีเพียงยี่ห้อเดียวเท่านั้นที่มีคุณสมบัติสามารถเข้าเสนอราคาได้เพียงรายเดียว เป็นการกีดกันหรือเอื้อให้กับบางบริษัท ไม่เกิดการแข่งขันราคากัน</p>
<p>กระบวนการระหว่าง การจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. รายงานขอซื้อหรือขอจ้าง และแต่งตั้งคณะกรรมการ ๒. การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในแต่ละประเภท การจัดหาและวิธีการจัดหา ๓. การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง ๔. การประกาศผลผู้ชนะการเสนอราคา ๕. การอุทธรณ์ ๖. การทำสัญญา 	<p>๓) อ่างกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน/ กรณีพิเศษ/ มีความซับซ้อนที่เป็นเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการแข่งขันราคา</p>	<p>๑. หน่วยงานเกี่ยวกับความมั่นคงดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้วิธีคัดเลือกซึ่งอ่างกรณีความลับ ทั้งที่เป็น การก่อสร้างอาคาร เรือรบ เพื่อให้มีอำนาจในการคัดเลือกผู้รับจ้าง จากข้อเท็จจริงพบว่า บริษัทหรือคู่สัญญาที่ได้รับงานมีผู้บริหารในหน่วยงานเข้าไปเป็นผู้ถือหุ้น รวมถึงยังพบอีกว่าบริษัทดังกล่าวไม่มีศักยภาพที่จะสามารถดำเนินงานที่ได้รับไว้ได้ โดยบริษัทดังกล่าวใช้วิธีการนำงานที่ได้รับไปดำเนินการจ้างช่วงต่ออีก ๓ ถึง ๔ ช่วง</p> <p>๒. หน่วยงานได้ทำการอ่างกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงอาคารหน่วยงานให้แล้วเสร็จภายใน ๔ เดือน เพื่อขอใช้การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธี</p>

กระบวนการ/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรมหรือช่องทางความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
		<p>คัดเลือก โดยจากข้อเท็จจริงพบว่า อาคารดังกล่าวปรับปรุงไม่ทันกำหนดที่จะเปิด กลับกันยังพบอีกว่าสัญญาที่หน่วยงานทำไว้ระบุระยะเวลาแล้วเสร็จหลังจากกำหนดการเปิดที่กล่าวอ้างถึง ๔ เดือน</p> <p>๓. การกำหนดเกณฑ์ราคาร่วมกับเกณฑ์คุณภาพตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่งกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ไม่ถือว่ามีความยุ่งยากซับซ้อน เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้างบางราย โดยใช้วิธีการให้คะแนนแก่ผู้รับจ้างบางรายที่สูงกว่าผู้ที่เสนอราคาต่ำกว่า</p>
	<p>๔) ผู้รับจ้างดำเนินงานก่อนมีการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>ลักษณะของการทุจริตนี้ คือ การกระทำที่ไม่เป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างที่กำหนดไว้ รวมถึงการที่หน่วยงานรัฐอนุญาตให้ผู้รับจ้างดำเนินการก่อนลงนามในสัญญา ซึ่งจะกระทำมิได้เนื่องจากถือเป็นการผูกพันการดำเนินการ และจะเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลให้หน่วยงานรัฐไม่อาจประกาศยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างตามมาตรา ๖๗ ได้อีกด้วย</p>	<p>๑. ในการจัดซื้อจัดจ้างปรับปรุงอาคารในสำนักงานของหน่วยงานแห่งหนึ่ง วงเงินประมาณ ๒๐ ล้านบาท ใช้วิธีคัดเลือก ซึ่งมีผู้ประกอบการเข้ายื่นข้อเสนอจำนวน ๓ ราย ได้แก่ บริษัท A บริษัท B และ บริษัท C ต่อมาบริษัท A ได้เข้ามาดำเนินการปรับปรุงอาคารทั้งที่การจัดซื้อจัดจ้างยังไม่เสร็จสิ้นและยังไม่มีการทำสัญญาจ้าง การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานของรัฐหรือผู้จ้างมีความตั้งใจอยู่แล้วที่จะให้บริษัท A เข้ามารับงานดังกล่าวตั้งแต่นั้น</p> <p>๒. ผู้รับจ้างดำเนินงานก่อนมีการจัดซื้อจัดจ้าง พบพฤติกรรม คือ หน่วยงาน A ได้นำรถบรรทุกน้ำ ไปตรวจเช็คซ่อมแซมและเปลี่ยนอุปกรณ์ก่อนมีการกำหนดราคากลางและราคาสูงเกินความเป็นจริง</p>
	<p>๕) การสมยอมการเสนอราคา/ การฮั้วประมูล</p> <p>ลักษณะของการทุจริตนี้ คือ การขัดขวางการแข่งขันอย่างเป็นธรรม กล่าวคือ การที่ผู้ยื่นข้อเสนอรายหนึ่งหรือหลายรายกระทำการอย่างใด ๆ อันเป็นการขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค หรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในการเสนอราคาหรือยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะกระทำโดยการสมยอมกัน</p>	<p>๑. หน่วยงาน A มีโครงการจัดซื้อจัดจ้างในงานลักษณะเดียวกัน ๓ โครงการ ใช้การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก มีการเชิญเฉพาะ ๓ บริษัท คือ บริษัท A บริษัท B และบริษัท C เท่านั้น โดยสุดท้ายแล้วแต่ละบริษัทได้เป็นผู้รับจ้างบริษัทละ ๑ โครงการ ซึ่งจากพฤติกรรมการเสนอราคา พบว่า มีบริษัทที่เสนอราคาสูงกว่าราคากลางโครงการละ ๒ ราย เพื่อให้บริษัทที่เสนอราคาต่ำกว่าราคากลางเพียงเล็กน้อยได้งาน</p>

กระบวนกร/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรม หรือช่องทางความเสี่ยง การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
	<p>หรือโดยการให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เรียกรับ หรือยอมจะรับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด หรือใช้กำลัง ประทุษร้าย หรือข่มขู่ว่าจะใช้กำลัง ประทุษร้าย หรือแสดงเอกสารอันเป็นเท็จ หรือส่อว่ากระทำการทุจริตอื่นใดในการ เสนอราคา ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ แสวงหาประโยชน์ในระหว่างผู้ยื่นข้อเสนอ ด้วยกัน หรือเพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ยื่น ข้อเสนอรายหนึ่งรายใดเป็นผู้มีสิทธิทำ สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้น หรือเพื่อ หลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อให้เกิดความได้เปรียบหน่วยงาน ของรัฐโดยมิใช่เป็นไปในทางการประกอบ ธุรกิจปกติ โดยมีกรณีตัวอย่างดังต่อไปนี้</p>	<p>ไปจึงทำให้ไม่มีการแข่งขันราคากันจริง บริษัทแต่ละบริษัทมีการแบ่งรับงานกันใน ราคาที่ต่ำกว่าราคากลางเล็กน้อย</p> <p>๒. มีบริษัทรับงานที่ไม่ได้ประกอบการนั้น จริง ๆ ในทางพฤตินัย เช่น บริษัทจดทะเบียน สำหรับก่อสร้าง แต่ไม่มีเครื่องจักร ในการทำงาน เปิดบริษัทเพื่อรับฮั้ว โดยเฉพาะรับกินเงินจากบริษัทอื่น ที่เข้าเสนอราคา ให้บริษัทอื่นต้องมาเคลียร์ กับบริษัทตนเอง โดยพฤติกรรมที่พบ คือ จะมีการยื่นข้อเสนอในโครงการที่มี คุณสมบัติเพื่อเรียกเงินจากบริษัทที่เข้าร่วม</p>
	<p>๖) การจัดซื้อจัดจ้างที่ราคาสูงเกินจริง ลักษณะการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ราคาสูงเกินจริง จะเป็นลักษณะของ การทุจริตที่ทำให้ภาครัฐเสียหายทั้งที่เป็น จำนวนเงินงบประมาณและเสียโอกาส ในการแข่งขันด้านราคา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสืบราคาเป็นเท็จ ทำให้การกำหนด ราคากลางไม่เป็นไปตามราคาท้องตลาด - การกำหนดราคาเอื้อประโยชน์ให้ ผู้ประกอบการบางร้าน - การพิจารณาให้ร้านที่เสนอราคาสูงกว่า เป็นผู้ชนะการเสนอราคา - การจัดซื้อที่ราคาสูงเกินจริงและไม่มี ประสิทธิภาพในการใช้งาน และอาจ ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้นำไปใช้งาน - การกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมเพื่อให้ สิ้นค่านั้นเป็นสินค้าที่ไม่มีการกำหนดราคา กลางไว้ จนนำไปสู่การกำหนดราคากลาง เองที่มีราคาสูงกว่าปกติ 	<p>การจัดซื้อเครื่องคันหาวัตถุระเบิด ระยะปานกลางแบบมือถือของหน่วยงาน แห่งหนึ่ง ที่มีราคาแพงเกินจริงและไม่สามารถนำไปใช้งานได้ยังมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความเสี่ยงที่ผู้นำไปใช้งานจะ ได้รับอันตราย</p>
	<p>๗) เจ้าหน้าที่รัฐมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับผู้รับจ้าง/ การมีส่วนได้เสียในสัญญา ลักษณะการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างที่มี เจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง เข้าไปมี</p>	<p>๑. เจ้าหน้าที่รัฐใช้ข้อมูลการเสนอราคา ของบริษัทคู่แข่งรายอื่นเอื้อประโยชน์ให้กับ การเสนอราคาของบริษัท ท. จำกัด และ เจ้าหน้าที่รายดังกล่าวยังเป็นผู้ดำเนินการ</p>

กระบวนกร/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรม หรือช่องทางความเสี่ยง การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
	<p>ความเชื่อมโยงกับผู้รับจ้างหรือคู่สัญญา หรือไปมีส่วนได้เสียในการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมีหลากหลายกรณี ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติถือหุ้นในบริษัทคู่สัญญา - เจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้รับจ้างโดยมีญาติสนิทเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในบริษัทห้างร้าน - หน่วยงานรัฐผูกขาดร้านค้าแค่เพียงร้านเดียว - การทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหน่วยงาน/ผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการ - ผู้บริหารหน่วยงาน/ผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการใช้ผู้แทนในการจัดตั้งบริษัท/ร้านค้าเพื่อรับงานของหน่วยงานที่ตนเองมีอำนาจ - ผู้บริหารหน่วยงาน/ผู้มีอำนาจอนุมัติดำเนินการจ้างเหมาญาติของตนเอง (ลูก/หลาน) เข้ามาทำงานในหน่วยงาน 	<p>ยื่นใบเสนอราคาของบริษัท ท. จำกัดด้วยตนเอง ทำให้บริษัท ท. จำกัด ได้ทำสัญญากับหน่วยงานรัฐ รวม ๕ งาน</p> <p>๒. หน่วยงานแห่งหนึ่ง ใช้วิธีการนำเงินงบประมาณเหลือจากการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ก่อนสิ้นปีงบประมาณมารวบรวมเพื่อจัดซื้อจัดจ้างวัสดุสำนักงาน ทั้งที่การจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวไม่อยู่ในแผนปฏิบัติการของหน่วยงาน และไม่มี การสำรวจความต้องการใช้งาน และพบว่า ผู้บริหารที่มีอำนาจอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าว มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคู่สัญญาด้วย</p> <p>๓. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ก. ได้อนุมัติให้ทำการซื้อหินคลุกเพื่อซ่อมแซมถนนลูกรังสายหนึ่ง ซึ่งตัดผ่านที่ดินของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก. นี้ด้วย และการจัดซื้อหินคลุกดังกล่าวปรากฏว่ามีปริมาตรของหินคลุกเพียงเล็กน้อย ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ก. จึงได้นำรถแบคโฮไปตักดินลูกรังในบริเวณอื่นที่มีเพื่อนำมาผสมหินคลุก เพื่อให้ได้ปริมาตรหินตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๔. นายองค์การบริหารส่วนตำบล จ. นำชื่อ นาง บ. ซึ่งเป็นพี่สาว มาเป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล จ. และเป็น ผู้เบิกเงินในหลายโครงการย้อนหลัง ๕ ปี โดยนาง บ. เป็นเกษตรกรและไม่ได้ทำธุรกิจใด ๆ ซึ่งโครงการที่ได้มีการเบิกจ่ายเงินให้กับนาง บ. นั้น นายองค์การบริหารส่วนตำบล จ. เป็นผู้รับจ้างด้วยตนเอง</p> <p>๕. นายองค์การบริหารส่วนตำบล ย. ใช้อำนาจในตำแหน่ง ดำเนินการจัดจ้างเหมาหลานของตนเองเพื่อให้เข้ามาทำงานเป็นพนักงานจ้างเหมาในองค์การบริหารส่วนตำบล ย. ที่ตนเป็นผู้บริหารอยู่</p>

กระบวนการ/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรมหรือช่องทางความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
	<p>๘) การดำเนินการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ลักษณะการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างในการดำเนินการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง พบว่าลักษณะการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างเป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการที่กำหนด การดำเนินการที่ผิดไปจากกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ การดำเนินโครงการที่ไม่มีการจัดโครงการขึ้นจริง การไม่มีหนังสือแจ้งผลการประกวดราคา การไม่รับอุทธรณ์ของผู้ประกอบการไว้พิจารณา ทั้งนี้ลักษณะการทุจริตดังกล่าวนี้ จะเป็นการกระทำที่ไม่อยู่ในลักษณะอื่น</p>	<p>๑. สำนักงาน กศน. จังหวัด จ. จัดทำโครงการโดยไม่มีการจัดโครงการจริง เพื่อให้สามารถใช้จ่ายเงินให้ทันในสิ้นปีงบประมาณ</p> <p>๒. สำนักงานชลประทานแห่งหนึ่ง ดำเนินโครงการจ้างเหมางาน แต่นำพนักงานที่เป็นลูกจ้างของหน่วยงานเป็นพนักงานแทน แล้วทำการเบิกจ่ายเงินเหมือนว่ามี การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อทำงานนี้จริง</p> <p>๓. องค์การบริหารส่วนตำบล ก. ได้ประกาศประกวดราคาจ้างก่อสร้างสนามกีฬาเอนกประสงค์บุยงพารา ด้วยวิธีการประกวดราคา โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. จำกัด ได้เสนอราคา ๒,๑๒๖,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นราคาต่ำสุด แต่กลับปรากฏว่า เมื่อมีการประกาศผล ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ที่เสนอราคา ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็นผู้ที่ได้รับงานไป จากนั้นห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. จำกัด จึงได้ยื่นอุทธรณ์ผลการพิจารณา แต่องค์การบริหารส่วนตำบล ก. ไม่ได้ดำเนินการพิจารณาให้ อีกทั้งไม่มีการแจ้งผลการพิจารณาเป็นหนังสือ</p>
<p>กระบวนการหลังการจัดซื้อจัดจ้างประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน</p> <p>๑. การบริหารสัญญา</p> <p>๒. การบริหารพัสดุ</p>	<p>๙) จัดทำเอกสารสัญญาเป็นเท็จ/ แก้ไขสัญญาทำให้รัฐเสียเปรียบ/ การงดหรือลดค่าปรับ หรือการขยายระยะเวลาทำการตามสัญญา</p>	<p>จัดทำเอกสารสัญญาเป็นเท็จ</p> <p>เทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในพื้นที่อำเภอ A ได้ดำเนินการแจกจ่ายถุงยังชีพให้แก่ประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้านที่ได้งานจัดซื้อถุงยังชีพเป็นร้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอ B ซึ่งเป็นคนละท้องถิ่นกับเทศบาลตำบลดังกล่าว - ร้านที่ได้งานจัดซื้อถุงยังชีพนั้นแท้จริงแล้วไม่มีหน้าร้านตั้งอยู่จริง เป็นการใช้ชื่อร้านของผู้อื่นอำพราง - นายกเทศมนตรีตำบลสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบล ไปเลือกซื้อของจากร้านอื่นในพื้นที่เทศบาลตำบลแล้วเมื่อได้ของมาก็นำมาจัดของใส่เป็นถุงยังชีพ

กระบวนการ/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรมหรือช่องทางความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
		<p>โดยใช้พื้นที่ในอาคารทำการของเทศบาลตำบลอีกด้วย</p> <p>กรณีเรื่องดังกล่าวจึงเป็นการที่นายกเทศมนตรีตำบลใช้ชื่อร้านของผู้อื่นเข้าทำสัญญากับราชการแทนและจัดทำเอกสารสัญญาเท็จ จึงถือเสมือนหนึ่งว่านายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐเอง เพื่อให้ตนได้รับผลประโยชน์จากงานจัดซื้อถุงยังชีพ</p> <p><u>แก้ไขสัญญาทำให้รัฐเสียเปรียบ</u></p> <p>- มีการแก้ไขสัญญาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง โดยงานก่อสร้างจริงมีการก่อสร้างถนน มีความยาวน้อยกว่าที่กำหนด จำนวน ๖๓ เมตร โดยมีข้อสังเกตคือ ในการแก้ไขสัญญารอบแรกเป็นการแก้ไขที่มีการลดความกว้าง เพิ่มความยาวของถนน และมีการระบุว่าจะเพิ่มความหนาด้วย เพื่อให้เห็นว่าปริมาณของการทำถนนยังเท่าเดิม ทำให้ไม่ต้องลดจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายในงวดนั้นลง แต่ในข้อเท็จจริงกลับไม่ได้ปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในสัญญา</p>
	<p>๑๐) ควบคุมงานไม่ถูกต้อง/ ตรวจรับงานเท็จ ไม่เป็นไปตามแบบ ไม่ได้มาตรฐาน</p> <p>กรณีการควบคุมงานไม่ถูกต้อง/ ตรวจรับงานเท็จ ไม่เป็นไปตามแบบ ไม่ได้มาตรฐาน เป็นลักษณะการทุจริตที่พบมากที่สุดในการกระบวนการหลังการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการควบคุมงานไม่ถูกต้อง หรือไม่มาควบคุมดูแลกำกับ หรือตรวจสอบให้ตรงกับข้อกำหนดในสัญญา ทำให้งานที่ตรวจรับไม่เป็นไปตามแบบ เพราะผู้รับจ้างมักจะลดคุณภาพของงาน เช่น ลดความหนาของคอนกรีต ลดคุณภาพของเหล็ก หรือลดจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน ก็จะทำให้ได้ของไม่ครบ</p>	<p>องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งได้ดำเนินโครงการวางท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) พร้อมบ่อพัก โดยผู้รับจ้างดำเนินการไม่เป็นไปตามแบบที่กำหนดไว้ในสัญญา แม้ว่าผู้รับจ้างจะได้เข้ามาแก้ไขงานแล้ว แต่ก็ยังไม่เป็นไปตามแบบ โดยผู้ควบคุมงานไม่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง คณะกรรมการตรวจการจ้างทำการตรวจรับงานทั้งที่ทราบว่าผู้รับจ้างก่อสร้างไม่ถูกต้องตามแบบ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้อนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับจ้างไปโดยมิชอบ</p>
	<p>๑๑) เบิกจ่ายเงินล่าช้าเพื่อหวังเงินทอน</p>	<p>องค์การบริหารส่วนตำบล A ได้ดำเนินการจัดจ้างโครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้านผิวดินขนาดใหญ่ ในพื้นที่ครอบคลุมหมู่ที่ ๑, ๒ และ ๓ ในแห่งหนึ่งทาง</p>

กระบวนการ/ขั้นตอน	๑๑ ลักษณะ/รูปแบบการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง	ตัวอย่างพฤติกรรม หรือช่องทางความเสี่ยง การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีกำหนด จ่ายเงินค่าจ้าง จำนวน ๓ งวด แต่เมื่อ คณะกรรมการได้ตรวจการจ้าง และได้ เสนอใบตรวจรับการจ้างรายงานต่อ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบล A ไม่ได้ ดำเนินการจ่ายเงินค่าจ้างในงวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ ให้กับผู้รับจ้างตามกำหนด เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างได้รับความเสียหาย

สถิติคำกล่าวหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. รับไว้ดำเนินการเอง จำแนกตามลักษณะ
ของการจัดซื้อจัดจ้างและหน่วยงานที่ถูกกล่าวหา โดยสถิติระหว่างปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ จากประเภทคดีการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๖,๐๒๒ เรื่อง พบว่า
ส่วนใหญ่จะเป็นคำกล่าวหาในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด
จำนวน ๓,๓๐๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๐ ซึ่งคำกล่าวหาที่ร้องเรียนองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจะมีอยู่ในทุกลักษณะของการจัดซื้อจัดจ้าง และเมื่อพิจารณาตามลักษณะ
ของการจัดซื้อจัดจ้างที่พบมากที่สุด ๓ อันดับแรก พบว่า

๑) กรณีก่อสร้าง ซ่อมแซมถนน, สร้าง ซ่อมแซมสะพาน พบว่า เป็นคำกล่าวหา
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด จำนวน ๑,๑๗๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๔๘
รองลงมาเป็น กระทรวงคมนาคม จำนวน ๑๐๐ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๙
และกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๓๔ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๑

๒) กรณีก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร, ก่อสร้างสาธารณูปโภค พบว่า เป็นคำกล่าวหา
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด จำนวน ๖๐๙ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๔ รองลงมา
เป็นกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑๕๐ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๖ และกระทรวงมหาดไทย
จำนวน ๘๕ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๒

๓) กรณีจัดซื้อยานพาหนะต่าง ๆ เช่น รถดับเพลิง รถบรรทุก รถขยะ ฯลฯ พบว่า
เป็นคำกล่าวหาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด จำนวน ๔๔๙ เรื่อง คิดเป็น
ร้อยละ ๗๗.๐๒ รองลงมาเป็นกระทรวงคมนาคม จำนวน ๒๘ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๐
และกระทรวงกลาโหม จำนวน ๑๙ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๖

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ลักษณะของการจัดซื้อจัดจ้าง	หน่วยงาน	จำนวนเรื่อง
ก่อสร้าง ซ่อมแซมถนน, สร้าง ซ่อมแซมสะพาน	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑,๑๗๑
	กระทรวงคมนาคม	๑๐๐
	กระทรวงมหาดไทย	๓๔
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑๗
	กระทรวงศึกษาธิการ	๑๐
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๒๒
ผลรวม		๑,๓๕๔
ก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร, ก่อสร้างสาธารณูปโภค	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๐๙
	กระทรวงศึกษาธิการ	๑๕๐
	กระทรวงมหาดไทย	๘๕
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๖๖
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๖๓
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๒๙๒
ผลรวม		๑,๒๖๕
จัดซื้อยานพาหนะต่าง ๆ เช่น รถดับเพลิง รถบรรทุก รถขยะ ฯลฯ	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๔๙
	กระทรวงคมนาคม	๒๘
	กระทรวงกลาโหม	๑๙
	กระทรวงมหาดไทย	๑๓
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๓
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๖๑
ผลรวม		๕๘๓
จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงาน	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๒
	กระทรวงศึกษาธิการ	๗๗
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๓๔
	กระทรวงสาธารณสุข	๒๐
	กระทรวงคมนาคม	๑๔
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๑๒
ผลรวม		๔๔๙
การขุดลอกคลอง, ขุดลอกอ่างเก็บน้ำ, พัฒนาแหล่งน้ำ, พัฒนาทัศนียภาพ	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๓
	กระทรวงมหาดไทย	๓๘
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๗
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๓๑
	กระทรวงคมนาคม	๔
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๔
ผลรวม		๒๗๗
จัดซื้อเกี่ยวกับเครื่องออกกำลังกาย การกีฬา และ นันทนาการ	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๒๖
	กระทรวงศึกษาธิการ	๕๖
	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๔
	กระทรวงมหาดไทย	๗
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๔
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๔
ผลรวม		๒๒๑

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ลักษณะของการจัดซื้อจัดจ้าง	หน่วยงาน	จำนวนเรื่อง
จ้างที่ปรึกษา, จ้างเหมาบริการ, ประมูลสัมปทาน	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๘
	กระทรวงมหาดไทย	๑๓
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๓
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑๓
	กระทรวงสาธารณสุข	๑๑
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๘๑
ผลรวม		๒๑๙
อาหารกลางวัน นมโรงเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ	๑๑๗
	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๖
	กระทรวงสาธารณสุข	๘
	กระทรวงยุติธรรม	๕
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๕
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๖
ผลรวม		๒๑๗
จัดซื้อเกี่ยวกับทางการแพทย์, เวชภัณฑ์ ต่าง ๆ	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๑๖
	กระทรวงสาธารณสุข	๔๗
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๐
	กระทรวงมหาดไทย	๑๐
	กระทรวงอุตสาหกรรม	๒
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๓
ผลรวม		๑๙๘
จัดซื้อเกี่ยวกับการศึกษา สื่อการเรียนการสอน สื่อประชาสัมพันธ์	กระทรวงศึกษาธิการ	๑๓๓
	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๓
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๓
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๓
	กระทรวงการคลัง	๓
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๐
ผลรวม		๑๙๕
จัดนิทรรศการต่าง ๆ	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๔
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๒
	กระทรวงศึกษาธิการ	๙
	กระทรวงวัฒนธรรม	๘
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๘
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๕๐
ผลรวม		๑๗๑
ติดตั้งเสาไฟ, ประติมากรรม, นวัตกรรม	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙๘
	กระทรวงคมนาคม	๑๗
	กระทรวงมหาดไทย	๑๒
	กระทรวงสาธารณสุข	๔
	กระทรวงศึกษาธิการ	๔
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๙
ผลรวม		๑๔๔
จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ด้านการเกษตร	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๘
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๙
	กระทรวงมหาดไทย	๒๗

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

ลักษณะของการจัดซื้อจัดจ้าง	หน่วยงาน	จำนวนเรื่อง
ผลรวม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๓
	กระทรวงพาณิชย์	๔
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๕
	ผลรวม	๑๒๖
จัดซื้อเกี่ยวกับเทคโนโลยี, สารสนเทศ	กระทรวงศึกษาธิการ	๒๗
	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๑๕
	กระทรวงมหาดไทย	๙
	กระทรวงกลาโหม	๖
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๘
	ผลรวม	๙๔
ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย อัคคีภัย พายุ ฯลฯ	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๘
	กระทรวงมหาดไทย	๒๘
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕
	กระทรวงคมนาคม	๓
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๗
ผลรวม	๙๓	
จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สาธารณูปโภค	กระทรวงศึกษาธิการ	๑๖
	หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๖
	กระทรวงสาธารณสุข	๑๐
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๖
	กระทรวงมหาดไทย	๖
	รวมหน่วยงานอื่น ๆ	๑๔
ผลรวม	๖๘	
ระบุไม่ได้		๓๔๘
ผลรวมทั้งหมด		๖,๐๒๒

ที่มา : ระบบตรวจรับคำกล่าวหา (PESCA)

ประมวลผลโดย : สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช.

๑.๓.๔ “หน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการด้านการลงทุน” กับขั้นตอนงานที่มีโอกาสและความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการสำรวจการรับรู้ การทุจริตของหน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการด้านการลงทุนในประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จากกลุ่มตัวอย่าง ๓,๖๓๕ ตัวอย่าง ได้แก่ ภาคเอกชน นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจให้บริการ/ธุรกิจการค้า การพาณิชย์/ธุรกิจอุตสาหกรรม ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม พบว่า ยังมีการรับรู้การทุจริตในกระบวนการให้บริการด้านการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐผู้ให้บริการและขั้นตอนงานที่มีโอกาสและความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยงานภาครัฐผู้ให้บริการ	ขั้นตอน	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
สำนักงานเขต/กรมการปกครอง	การขอใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย อาคารสำนักงาน โรงงาน สถานประกอบธุรกิจ	๕๘๖	๑๖
กรมโรงงาน/ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	การขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน/ยื่นคำขออนุญาต/การตรวจประเมินโรงงานเพื่อออกใบอนุญาต	๕๑๘	๑๕
กรมแรงงาน	การจัดส่งคำร้องความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว	๔๒๕	๑๒
สถานีตำรวจนครบาลในพื้นที่ กทม.	การขออนุญาตเปิดสถานบริการ,ร้านอาหารที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดนตรี อาบอบนวด ในพื้นที่ กทม.	๔๐๓	๑๑
กรมที่ดิน	การขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน/ขอแบ่งโฉนดรังวัดสอบเขตที่ดิน	๓๕๐	๑๐
กรมป่าไม้	การขออนุญาตใช้พื้นที่ของส่วนราชการหรือองค์การของรัฐ ภายในเขตป่าสงวนป่าแห่งชาติ	๓๐๘	๘
กรมศุลกากร	การจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก/การดำเนินพิธีการศุลกากรในการนำเข้า/ส่งออกสินค้า	๒๘๓	๗
กรมการปกครองในพื้นที่ต่างจังหวัด	การขออนุญาตเปิดสถานบริการ,ร้านอาหารที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดนตรี อาบอบนวด ในพื้นที่ต่างจังหวัด	๒๕๐	๖
กรมการขนส่งทางบก	การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจขนส่ง	๑๘๔	๕
กรมทางหลวงชนบท	การขออนุญาตใช้ยานพาหนะบางชนิดบางประเภททางเดินรถ บนทางหลวงชนบทในธุรกิจการขนส่ง	๑๕๘	๔
กรมการค้าต่างประเทศ	- การลงทะเบียนผู้ส่งออกกรมการค้าต่างประเทศ - การขอ Username/Password กลาง	๙๒	๓
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)	การขอรับการส่งเสริมการลงทุน	๗๘	๒
รวม		๓,๖๓๕	๑๐๐

จากสำรวจดังกล่าว พบว่า ความเสี่ยงการทุจริตในกระบวนการให้บริการด้านการลงทุนมีสาเหตุ ดังนี้

(๑) ความล่าช้าในการให้บริการ ทำให้เกิดความเสียหายในการเรียกเก็บเงินหรือสิ่งของหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับการให้บริการที่รวดเร็วขึ้น เพราะนักลงทุนโดยทั่วไปต้องการความรวดเร็วในการติดต่อกับส่วนราชการ นักลงทุนส่วนใหญ่ยินดีที่จะจ่ายเพื่อแลกกับโอกาสที่เสียไปจากการรอคอย

(๒) การขออนุมัติ อนุญาต ใช้ระยะเวลานาน เพราะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาหลายชั้นหลายหน่วยงาน

(๓) การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ อนุญาต เกินสมควร และไม่เป็นธรรม

(๔) การให้บริการที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลา ตามที่ประกาศไว้โดยไม่ชี้แจงให้ผู้รับบริการทราบอย่างชัดเจน

(๕) การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบ/ค่าธรรมเนียม/ช่องทางการให้บริการที่ไม่ชัดเจน

(๖) การไม่เปิดเผยข้อมูลหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุมัติ อนุญาต ให้ผู้รับบริการทราบ

๑.๔ เปิดโต๊ะข่าว ป.ป.ช. สะท้อนเรื่องราวพฤติกรรมการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์^{๑๒}

ในหัวข้อนี้จะเป็นการรวบรวมข้อมูลและประมวลข่าวสารเรื่องราวคดีทุจริต อันสะท้อนถึงพฤติกรรมการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ของเจ้าพนักงานของรัฐ จากเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อให้ได้รับทราบข่าวคราวสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหรือที่มีการชี้มูลความผิดโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดทั้งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังนี้

๑.๔.๑ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐรับหรือเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

(๑) พนักงานอัยการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อไม่สั่งฟ้องผู้ต้องหาในสำนวนคดีอาญา

นาย ป. อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก ได้นัดพบและติดต่อกับกลุ่มผู้ต้องหาในสำนวนคดีอาญา ส.๑ เลขรับที่ ๑๘๕๔/๒๕๖๑ ของสำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งถูกดำเนินคดี ในความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยที่นาย ป. มิได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาดังกล่าว และได้แจ้งกับกลุ่มผู้ต้องหาในทำนองว่าจะหาวิธีช่วยเหลือเพื่อสั่งไม่ฟ้องคดี แต่ต้องจ่ายค่าดูแลผู้ใหญ่ประมาณหลักแสนบาทเป็นการตอบแทนการกระทำของนาย ป. จึงเป็นการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มผู้ต้องหาเพื่อเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งคดีโดยวิธีอื่นทุจริตหรือผิดกฎหมาย เพื่อให้กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณแก่กลุ่มผู้ต้องหาด้วยการสั่งไม่ฟ้องคดีดังกล่าว

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

การกระทำของนาย ป. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๕ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

นอกจากนี้ ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พฤติการณ์ดังกล่าวยังเกิดขึ้นกับเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมอีกหลายครั้ง ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

๑. การจับกุม นาย ช. ซึ่งดำรงตำแหน่งอัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติหน้าที่ผู้ก่ลั่นกรองงาน ได้เรียกรับเงินจากผู้เสียหายเพื่อแลกกับการพิจารณาทำความเห็นเพื่อสั่งไม่ฟ้องคดี ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครศรีธรรมราช

๒. การชี้มูลความผิดว่าที่ร้อยตรี อ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๔ (ยานนาวา) สำนักงานอัยการสูงสุด กับพวกเรียกรับเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางคดีแก่ผู้ต้องหาชาวจีน ซึ่งใช้หนังสือเดินทางปลอมในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร โดยได้อ้างกับญาติของผู้ต้องหาว่าสามารถช่วยเหลือทางคดีได้ และเรียกรับเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ญาติของผู้ต้องหาได้หลงเชื่อและจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวให้ การกระทำของว่าที่ร้อยตรี อ.

^{๑๒} ประมวลข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. (www.nacc.go.th) หัวข้อ “โต๊ะข่าว ป.ป.ช.”

กับพวก จึงเป็นการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อเป็นการตอบแทน ในการที่จะจูงใจเจ้าพนักงานของรัฐ โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมาย เพื่อให้กระทำการ ในหน้าที่อันเป็นคุณแก่ผู้ต้องหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติว่า การกระทำของว่าที่ร้อยตรี อ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๕ และมาตรา ๑๒๘ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

(๒) ร้องอัยการจังหวัดเสนอให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานตุลาการ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มบุคคลผู้ลี้ภัย

พันตำรวจตรี ว. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองอัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ ทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดสระบุรี ได้เสนอให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานตุลาการ ประจำสำนักงานตุลาการตรวจของผู้โดยสาร ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มบุคคลผู้ลี้ภัย นำนอแรดคละขนาด จำนวน ๑๒ นอ/ชิ้น น้ำหนักรวม ๔๘.๔ กิโลกรัม เข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ให้ต้อง ถูกดำเนินคดีอาญา การกระทำของพันตำรวจตรี ว. จึงเป็นการให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบ ด้วยหน้าที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

- การกระทำของพันตำรวจตรี ว. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๕ วรรคหนึ่ง (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๖) และมีมูลความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรง

(๓) รองอธิบดีรับนาฬิกา TAG HEUER จากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ

เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่นาย ท. เข้ารับตำแหน่งรองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับนาฬิกายี่ห้อ TAG HEUER รุ่น WAY ๒๑๑๓, BA๐๙๑๐ SERIED RZE๙๙๗๑ ราคาประมาณ ๘๕,๕๐๐ บาท จากบุคคลที่มาแสดงความยินดีในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ ซึ่งเป็นการรับทรัพย์สินจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติและมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสเกินสามพันบาท และหลังจากรับนาฬิกาดังกล่าวมาแล้ว ได้นำกลับไปเก็บไว้ที่บ้านของตนเอง โดยมีได้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงและเหตุผลความจำเป็นในการรับทรัพย์สินไว้เป็นสิทธิของตนต่อผู้บังคับบัญชา จนกระทั่งมีการร้องเรียนกรณีดังกล่าวมายังสำนักงาน ป.ป.ช. นาย ท. จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินต่อผู้บังคับบัญชา และส่งมอบนาฬิกาคืนให้แก่กรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการส่งมอบคืนภายหลังจากได้รับทรัพย์สินดังกล่าวมาเป็นระยะเวลา ๓ ปี ๑๑ เดือน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

การกระทำของนาย ท. มีมูลความผิดทางอาญา ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๓ ประกอบมาตรา ๑๒๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ ประกอบมาตรา ๑๖๙) และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

(๔) บุกรวบรองผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น เรียกรับ “เงินแป๊ะเจี๊ยะ”

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับแจ้งเรื่องร้องเรียนกล่าวหารองผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น มีพฤติการณ์ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เรียกรับสินบนเป็นเงินเพื่อรับย้ายนักเรียนระหว่างปีการศึกษา โดยรองผู้อำนวยการคนดังกล่าวแจ้งกับผู้กล่าวหา ซึ่งเป็นผู้ปกครองที่ต้องการย้ายบุตรเข้าไปเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนดังกล่าว ว่าต้องมีการบริจาคเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท แต่เนื่องจากบุตรของผู้กล่าวหาผ่านเกณฑ์อ่านออกเขียนได้ จึงลดให้เหลือ ๑๐,๐๐๐ บาท จ่ายเป็นเงินสดเท่านั้น ไม่ได้จ่ายที่ห้องการเงินเหมือนค่าเทอม พร้อมแจ้งว่าเป็นเงินบริหารที่เป็นอัตราราคาตามที่คณะกรรมการคณะครูของโรงเรียนได้ตกลงกันว่าจะเรียกรับเงินเป็นเงินสดเท่านั้น รวมถึงมีได้แจ้งว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นการรับบริจาคให้แก่โรงเรียนตามระเบียบ หรือเป็นเงินที่ขอเก็บไปเพื่อนำไปใช้เป็นตัวจ่ายด้านใดของโรงเรียนหรือนักเรียน ทั้งยังมีได้แจ้งว่าจะทำการออกใบเสร็จรับเงินให้ หรือให้นำเงินไปจ่ายกับฝ่ายการเงินของโรงเรียนแต่อย่างใด เพียงแต่แจ้งว่าให้นำเงินจำนวนดังกล่าวมาให้กับทางรองผู้อำนวยการคนดังกล่าวในห้องทำงานส่วนตัวโดยตรง และหากจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้วจะได้เข้าเรียนที่โรงเรียนดังกล่าว ทั้งที่บุตรของผู้กล่าวหาที่ผ่านการทดสอบ และในใบสมัครเรียน หรือเอกสารอื่นใดของโรงเรียนก็มิได้มีการแจ้งให้ทราบ และเผยแพร่เป็นการทั่วไปถึงการเรียกเก็บเงินดังกล่าว

ต่อมาเมื่อได้มีการนัดหมายให้เข้าไปจ่ายเงินดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๗ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมกันวางแผนจับกุม โดยได้มีการเฝ้าสังเกตการณ์จนกระทั่งผู้กล่าวหาเข้าพบ และนำเงินสดจำนวนดังกล่าวส่งมอบให้รองผู้อำนวยการคนดังกล่าวในห้องทำงานส่วนตัว โดยหลังจากปรากฏพฤติการณ์ดังกล่าวจึงได้เข้าแสดงตัวและเข้าจับกุมรองผู้อำนวยการคนดังกล่าว พร้อมได้แจ้งสิทธิผู้ต้องหาและข้อกล่าวหา จากนั้นได้ควบคุมตัวไปทำบันทึกจับกุมแล้วนำตัวส่งสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นเรียกรับเงินสินบนจากผู้ประกอบการ เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดิน และใบอนุญาตการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร พบของกลางเงินได้ไต่จะกว่า ๒ ล้านบาท

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) และสำนักงาน ป.ป.ท. จับกุมนาย ช. อายุ ๖๑ ปี และนางสาว พ. อายุ ๔๔ ปี ผู้ต้องหา ตามหมายจับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑ “ร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับเงิน เพื่อกะทำการหรือไม่กระทำการตามหน้าที่และร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ” ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล บ. อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบของกลางเป็นเงินสด จำนวน ๒,๒๗๑,๔๒๗ บาท และอาวุธปืน ยี่ห้อ Smith & Wesson ขนาด ๙ มม. พร้อมเครื่องกระสุนปืนจำนวน ๑๑ นัด โดยกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ประกอบการ

ในพื้นที่ว่ามีเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ มีพฤติกรรมเรียกรับเงินสินบนจากผู้ประกอบการ เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดิน และขอใบอนุญาตการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยก่อนหน้านี้มีผู้ประกอบการรับเหมาขุดดิน เข้าไป

ติดต่อยื่นคำร้องขออนุญาตขุดดินในพื้นที่ แต่ปรากฏว่าถูกผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. เรียกเข้าไปคุยเจรจาขอเงินค่าดำเนินการเป็นเงินจำนวน ๒.๖ ล้านบาท เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตขุดดินให้ ซึ่งโดยปกติแล้วในการขออนุญาตขุดดินดังกล่าวจะเสียค่าธรรมเนียมให้ทางราชการเพียง ๕๐๐ บาท แต่ถูกผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. เรียกรับเงินจากผู้ประกอบการ เป็นเงินจำนวน ๒.๖ ล้านบาท แต่ขอต่อรองเหลือ ๒ ล้านบาท ต่อมาผู้ประกอบการได้ไปขอใบอนุญาตการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่ถูกผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. เรียกเงินตารางเมตรละ ๓๐ บาท รวมเป็นเงิน ๓.๖ แสนบาท จึงได้นำหลักฐานที่เป็นภาพบันทึกเสียงวิดีโอการเรียกรับเงินดังกล่าว มายื่นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ บก.ปปป. เพื่อร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม โดยทาง บก.ปปป. ได้รับคำร้องทุกข์เรื่องดังกล่าวไว้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนแล้วพบว่ามีความพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอจึงขออนุมัติหมายจับต่อศาลอาญาทุจริตภาค ๑

นอกจากนี้ ยังมีบรรดาพฤติการณ์เกี่ยวกับการเรียกรับ “ค่าดำเนินการ”, “ค่าคุ้มครอง” “ค่าอำนวยความสะดวก” หรือสิ่งใดในทำนองดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายกรณี ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

๑. การจับกุมผู้อำนวยการกองช่าง สังกัดเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี โดยได้เรียกรับเงินค่าอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ จำนวน ๑๖๐,๐๐๐ บาท จากการที่ผู้เสียหายได้เข้าไปติดต่อเพื่อขอก่อสร้างอาคารหอพัก ๔ ชั้นในพื้นที่เทศบาล

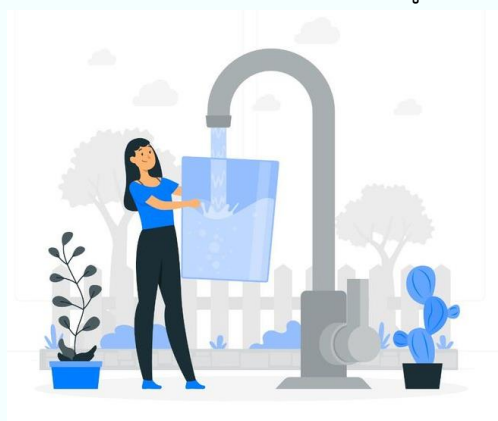
๒. การจับกุมพนักงานเทศกิจ สังกัดสำนักงานเขตแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เรียกรับเงินจำนวน ๖,๐๐๐ บาท จากผู้ประกอบการในพื้นที่เขต เพื่อแลกค่าดูแลเพื่อไม่ให้ตรวจตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. การจับกุมนายช่างโยธา สังกัดสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร กับพวก ร่วมกันแสดงตนเป็นเจ้าของพนักงานของรัฐ เรียกรับเงินจากผู้ประกอบการสนามกอล์ฟ จำนวน ๓ ครั้ง เป็นจำนวนเงินกว่า ๘ ล้านบาท โดยทำให้ผู้ประกอบการสนามกอล์ฟเชื่อว่าที่ดินของผู้ประกอบการจะถูกเวนคืนในโครงการของรัฐ อ้างว่าตนเองมีตำแหน่งหรือหน้าที่ที่สามารถยับยั้งแนวเขตในการเวนคืนที่ดินของรัฐในโครงการต่าง ๆ ที่จะกระทบกับที่ดินของสนามกอล์ฟได้ สามารถอำนวยความสะดวกในการออกแบบและขอใบอนุญาตก่อสร้างสะพานข้ามคลองและถนน (ทางเชื่อม) ให้สนามกอล์ฟได้โดยสะดวก และสามารถติดตามเร่งรัดในการเวนคืนที่ดินของทางกรุงเทพมหานครได้

(๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเรียกรับเงินจากผู้ประกอบการในการจัดซื้อจัดจ้าง

- นายกเทศมนตรีกับพวก เรียกรับเงินโครงการก่อสร้างประปา ๖ แสน

สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าจับกุมตัวนาย ว. นายกเทศมนตรีตำบล ต. จังหวัดอุทัยธานี กับพวกรวม ๔ คน ตามหมายจับของศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง กรณีร่วมกันเรียกรับผลประโยชน์จากผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้เสียหายกับเทศบาลตำบล ต. ในโครงการก่อสร้างระบบ

ประปาหมู่บ้านแบบบาดาลขนาดใหญ่ของเทศบาลตำบล ห. อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี และของเทศบาลตำบล ต. อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี จากการสืบสวนพบว่าบุคคล ทั้ง ๔ ราย มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้เสียหาย จำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งหน้าที่กันทำตั้งแต่ขั้นตอนที่ผู้เสียหายชนะการเสนอราคาและได้เข้าเป็นผู้สัญญากับเทศบาลตำบล ต. จนกระทั่งได้ดำเนินการตามสัญญาเรียบร้อยแล้วเสร็จ

นอกจากนี้ ยังมีกรณีการจับกุมตัวนายกเทศมนตรีเรียกรับเงินจากภาคเอกชนที่เป็นคู่สัญญาในโครงการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ชนิดเครือข่ายไร้สาย โซล่าเซลล์ โดยหลังจากดำเนินการส่งมอบงานจ้างแล้วเสร็จ นายกเทศมนตรีตำบล ข. มีการเรียกรับเงิน จำนวน ๓๐% หรือ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อแลกกับการรับเช็คที่เป็นค่าจ้างงานในโครงการดังกล่าว

(๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเรียกรับเงินในการบริหารงานบุคคล

- นายก อบต. ติดต่อเรียกรับเงินจากบุคคลที่ประสงค์จะเข้าทำงานที่ อบต. โดยมีขอบ

เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นาย ร. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พ. อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ติดต่อกับบุคคลซึ่งประสงค์จะให้บุตรสาวเข้าทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบล พ. โดยแจ้งว่าจะมีตำแหน่งงานบัญชีว่าง ๑ อัตรา และได้เรียกรับเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อให้บุตรสาวของบุคคลดังกล่าวได้เข้าทำงานภายในเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ จนบุคคลดังกล่าวหลงเชื่อและมอบเงินให้แก่ นาย ร. จำนวน ๓ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๐,๐๐๐ บาท โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบล พ. ไม่มีการเปิดตำแหน่งตามที่ นาย ร. กล่าวอ้างแต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

การกระทำของนาย ร. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ และมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๒๒ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ และมาตรา ๑๖๙) ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๒๓/๑ และมาตรา ๑๒๓/๒ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๓) และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๒

- นายก อบต. เรียกรับเงินค่าตอบแทนการต่อสัญญาจ้างจากพนักงานจ้าง จำนวน ๑๘ ราย

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ นาย ม. ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผ. อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีอำนาจในการสั่งอนุญาต อนุมัติ ให้ต่อสัญญาจ้างของพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ผ. ได้เรียกรับเงินเป็นค่าตอบแทนในการต่อสัญญาจ้างจากพนักงานจ้าง จำนวน ๑๘ ราย รายละ ๒๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท การกระทำของนาย ม. จึงเป็นการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การกระทำของนาย ม. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๒

- นายก อบต. เรียกรับเงิน โดยอ้างว่าจะสามารถช่วยเหลือให้สอบบรรจุเป็นพนักงานท้องถิ่น

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นาย ว. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ร่วมกันเรียกรับเงินจากบิดาของผู้ที่ประสงค์จะสอบบรรจุเข้ารับราชการรายหนึ่ง โดยแจ้งว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุโขทัยจะเปิดรับสมัครสอบพนักงานส่วนตำบล และอ้างว่าสามารถช่วยเหลือบุตรให้สามารถสอบเข้าเป็น

พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ โดยหากต้องการให้บุตรบรรจุเป็นข้าราชการตำแหน่งนิติกรระดับ ๓ ในลำดับที่ ๑ ต้องชำระเงินจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าดำเนินการให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง ในการช่วยเหลือให้สอบได้ จนกระทั่งบิดาของผู้ประสงค์จะสอบบรรจุเข้ารับราชการหลงเชื่อโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของนาย ว. จำนวน ๗ ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท

ต่อมาหลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ประกาศเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้าเป็นพนักงานส่วนตำบล ประจำปี ๒๕๕๘ ตามประกาศลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๘ แล้วปรากฏว่า คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) จังหวัดสุโขทัย ไม่สามารถจัดจ้างสถาบันการศึกษา มาดำเนินการออกข้อสอบได้ จนกระทั่งมีประกาศ คสช. ที่ ๘/๒๕๖๐ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นผลให้การสอบแข่งขันพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของ ก.อบต. ดำเนินการ ก.อบต. จังหวัดสุโขทัยและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้มีหนังสือแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล ต. ยกเลิกการสอบแข่งขัน และองค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ประกาศยกเลิกการสอบแข่งขันและคืนเงินแก่ผู้สมัครสอบ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๐

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การกระทำของนาย ว. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๓ ประกอบมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ ประกอบมาตรา ๑๖๙ และมาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๒

นอกจากนี้ ยังมีบรรดาพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียกรับผลประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

๑. การบุกจับกุมนาย ก อบต. ในจังหวัดอุบลราชธานี มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้ได้บังคับบัญชา จำนวนร้อยละ ๑๐ จากยอดเงินค่าตอบแทนพิเศษหรือโบนัสประจำปีของเจ้าหน้าที่ อบต. โดยสั่งการให้ลูกน้องคนสนิท เรียกรับเงินจากเจ้าหน้าที่ในส่วนงานต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อแลกกับการลงนามอนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนพิเศษหรือเงินโบนัสประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รวมเป็นเงินจำนวน ๖๘,๐๐๐ บาท

๒. การจับกุมนายช่างโยธาผู้ต้องหาตามหมายจับ เรียกรับแลกตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก โดยในช่วงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถึง ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ ตำแหน่งนายกเทศมนตรี ในจังหวัดกาฬสินธุ์ และผู้ถูกกล่าวหาที่ ๒ นาย ศ. ตำแหน่งนายช่างโยธา ระดับ ๖ ของเทศบาลดังกล่าว ได้ร่วมกันเรียกรับเงินจากผู้เสียหายเป็นค่าตอบแทนในการบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานจ้างภารกิจ ตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก โดยอ้างว่าจะทำการสรรหาและเลือกสรรในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ๒๕๕๗ โดยนายกเทศมนตรี ได้ให้นาย ศ. ไปหาผู้ที่สนใจมาทำงานในตำแหน่งที่จะทำการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง และนาย ศ. ได้ชักชวนผู้เสียหายซึ่งเป็นภรรยาของเพื่อนตนเอง โดยแจ้งด้วยว่าต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับนายกเทศมนตรี และได้พาผู้เสียหายมาหานายกเทศมนตรี

เพื่อต่อรองราคา โดยนายกเทศมนตรีได้เรียกค่าตอบแทน จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ผู้เสียหายได้ขอยกจ่ายโดยได้จ่ายเงินไปแล้วจำนวนสองครั้ง เป็นเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท ต่อมาผู้เสียหายหาเงินไม่ได้ตามที่ตกลงจึงขอยกเลิกการจ่ายเงิน และขอเงินที่จ่ายไปแล้วคืน แต่นายกเทศมนตรีไม่ยอมคืน

๑.๔.๒ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญา อันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

(๑) การทำธุรกิจของเจ้าพนักงานของรัฐกับบริษัทของตนหรือครอบครัว

สำนักงาน ป.ป.ช. เข้าปฏิบัติการร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ปปป. เข้าจับกุมตัวนาง ร. นักวิชาการพัสดุ สังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และนาง จ.เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สังกัดเดียวกัน ดำเนินคดีในความผิดฐานร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

สืบเนื่องจากตรวจพบว่า นาง จ. และนาง ร. ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นมารดาและบุตรสาว และบุคคลทั้งสองเป็นเจ้าหน้าที่ของสถาบันแห่งหนึ่ง สังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ร่วมกันทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้กรมได้รับความเสียหาย พบว่าในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ ได้มีการทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อพัสดุประเภทพัสดุวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง จำนวน ๔๔ ครั้ง มูลค่า ๔,๓๘๖,๓๑๓.๐๖ บาท กับ บริษัท อ. จำกัด ซึ่งมี นาย อ. เป็นกรรมการผู้มีอำนาจ และจากการตรวจสอบยังพบว่า นาย อ. เป็นสามีของ นาง ร. เมื่อตรวจสอบเอกสารการจัดซื้อพัสดุในเบื้องต้น โดยพบว่าบุคคลทั้งสามได้ร่วมกันจัดซื้อจัดจ้างเครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ โดยไม่มีการส่งมอบของแต่อย่างใด แต่กลับมีการเบิกจ่ายงบประมาณการจัดซื้อให้แก่บริษัทของ นาย อ. อยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏพยานหลักฐานในชั้นต้นว่ามีความเชื่อมโยงทางการเงินของบุคคลทั้งสาม ทำให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้รับความเสียหาย

(๒) เข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อเอื้อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นในกิจการที่ทำกับ อบต.

เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้จัดจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ดำเนินโครงการก่อสร้างถนนดินบ้านโนนเต็ง หมู่ที่ ๒ ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๑๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ วงเงิน ๒๐๒,๐๐๐ บาท โครงการก่อสร้างถนนหินคลุกบดอัดแน่น ๙๕ เพอร์เซ็นต์ สายบ้านโนนเมือง หมู่ที่ ๑ เชื่อมบ้านหัวทำนบ หมู่ที่ ๘ ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ วงเงิน ๓๗๘,๐๐๐ บาท และโครงการก่อสร้างถนนหินคลุกบดอัดแน่น ๙๕ เพอร์เซ็นต์ สายบ้านคลองแคใต้ หมู่ที่ ๓ เชื่อมบ้านโพธิ์ตาสี หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบัลลังก์ อำเภอนิคมไทย จังหวัดนครราชสีมา ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙ วงเงิน ๒๔๕,๐๐๐ บาท ในการดำเนินการต่าง ๆ ของทั้งสาม

โครงการ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อแบบ เสนอราคา ลงนามในสัญญาจ้าง เบิกเงินค่าจ้าง และอื่น ๆ มีนาง ป. ภรรยาของนาย ต. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล น. และเป็นน้องสาวของนาย ธ. หัวหน้าผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น นาย ธ. ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไม่มีอาชีพรับเหมาก่อสร้างและไม่มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องมือและวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ จะอยู่ที่บ้านพักของนาย ต. ในการรับเช็คค่าจ้างทั้งสามโครงการ นาง ป. เป็นผู้มารับเช็ค และลงลายมือชื่อแทนนาย ธ. พร้อมทั้งประทับตราของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. และนำเช็คค่าจ้างฝากเข้าบัญชีธนาคารของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. และได้เบิกถอนเงินออกจากบัญชีของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ในวันเดียวกัน จึงรับฟังได้ว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดที่นาย ต. และนาง ป. จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการรับเหมางานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล น. โดยใช้ชื่อนาย ธ. เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการบังหน้า การกระทำของนาย ต. กับพวก จึงเป็นการร่วมกันเข้ามามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นในกิจการที่ทำกับองค์การบริหารส่วนตำบล น.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

๑. การกระทำของนาย ต. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐ (๑) ประกอบมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๘ และมาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๔/๒ (๓) และมาตรา ๙๒

๒. การกระทำของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. นาย ธ. และนาง ป. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด

๑.๔.๓ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

(๑) นำใช้รถยนต์ส่วนบุคคลไปท่องเที่ยวภายหลังจากเดินทางไปราชการ

นาย ย. ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคแห่งหนึ่ง ได้มีคำสั่งมอบหมายให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเดินทางไปร่วมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) กิจกรรมซ่อมสร้าง ล้างใหม่ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ โดยอนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของวิทยาลัยเทคนิค เป็นพาหนะในการเดินทางไปราชการ แต่ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่จะเดินทางกลับ นาย ย. ได้สั่งการให้พนักงานขับรถส่วนตัวพาตนและคณะเดินทางไปไหว้พระที่คำชะโนด อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี และเดินทางต่อไปจนถึงพื้นที่ตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นเขตชายแดนไทย - ลาว ก่อนจะกลับมาพักค้างคืนที่จังหวัดอุดรธานี และเดินทางกลับจังหวัดที่ตั้งของวิทยาลัยเทคนิค กรณีนี้จึงเป็นการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลไปท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและพวก โดยทุจริต และเป็นการเดินทางโดยไม่ใช้เส้นทางตรงหรือเส้นทางที่มีความจำเป็นเพื่อกลับจังหวัดที่ตั้งของวิทยาลัยเทคนิค ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเงินงบประมาณที่ใช้เติมน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ราชการตามระยะทางที่ขับรถออกไปนอกเส้นทาง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติ ดังนี้

การกระทำของนาย ย. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

(๒) นำรายนต์ส่วนกลางไปใช้ส่วนตัวนอกเวลาราชการ และเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนเป็นเหตุให้รายนต์ส่วนกลาง ซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย

เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. นาย อ. รองปลัดเทศบาลนคร ช. ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมดูแลและถือกุญแจสำรองรายนต์ส่วนกลางของเทศบาลนคร ช. หมายเลขทะเบียน กฉ ๙๓๐ เชียงราย ได้ขับรายนต์คันหมายเลขทะเบียนดังกล่าวจากสถานที่จอดรถบริเวณบ้านพักข้าราชการเทศบาลนคร ช. เดินทางไปสถานบันเทิงซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง เพื่อร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ และมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนกระทั่งเวลาประมาณ ๒๓.๓๐ น. ได้ขับรายนต์คันหมายเลขทะเบียนดังกล่าวไปเฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์บริเวณหน้าสถานบันเทิง เป็นเหตุให้รายนต์ได้รับความเสียหาย และยังปกปิดความผิดของตน โดยไม่ได้รายงานให้เทศบาลนคร ช. ทราบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดเชยค่าเสียหาย ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย

(๓) นำรายนต์ของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ

- นำรายนต์ของทางราชการไปใช้พบแพทย์รักษาอาการเจ็บป่วยในทางส่วนตัว และเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากเงินหลวง

เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๐๖.๑๕ น. นาย ท. นายกองค้การ บริหารส่วนตำบล บ. ได้สั่งการให้นาย ส. พนักงานจ้างตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. ขับรายนต์ กระบะโตยี่ห้อฮีโน่ หมายเลขทะเบียน กค ๖๙๙๗ สิงห์บุรี ซึ่งเป็นรายนต์ส่วนกลางขององค์การบริหาร ส่วนตำบล บ. พาไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลตำรวจ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย และเดินทางกลับมาถึงองค์การ บริหารส่วนตำบล บ. ในวันเดียวกันเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ น. โดยไม่ได้มีการขออนุญาตจากผู้มีอำนาจ พิจารณาอนุมัติการเดินทาง อีกทั้งยังสั่งการให้นาย ส. ขับรายนต์คันดังกล่าวไปเติมน้ำมันหลังจากเดินทางกลับ จากโรงพยาบาลตำรวจ ในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔ จากนั้นได้อนุมัติเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากเงิน งบประมาณของทางราชการให้กับรายนต์คันดังกล่าว ทั้งที่ทราบดีว่าในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๔ รายนต์คัน ดังกล่าวถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง มิใช่เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ไม่สามารถเบิกค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้แต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การกระทำของนาย ท. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และมีมูลความผิดฐานฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๒ ทั้งนี้ ให้แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบล บ. ดำเนินการทางละเมิดเพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหาย ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย

- นารถยนต์ส่วนบุคคลไปจอดไว้ที่บ้านพักโดยไม่ได้มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อนำไปใช้ส่วนตัวในวันหยุดราชการ และเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากงบหลวง

นาย พ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล ห. อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา สั่งการและอนุญาตให้พนักงานจ้าง ซึ่งทำหน้าที่ขับรถยนต์ส่วนบุคคล ยี่ห้อโตโยต้า พอร์เจ้นเนอร์ หมายเลขทะเบียน กน ๒๙๓๖ นครราชสีมา จัดทำบันทึกประจำวัน ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ขออนุญาตเก็บรักษา รถยนต์ส่วนบุคคลไว้ที่บ้านพักของพนักงานจ้างรายดังกล่าว ทั้งนี้ไม่ได้มีราชการจำเป็นเร่งด่วน และเทศบาลตำบล ห. มีสถานที่เก็บรักษาปลอดภัยเพียงพอ และในช่วงระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๑๔ - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ นาย พ. ได้มีคำสั่งให้พนักงาน จ้างนำรถยนต์ส่วนบุคคลคันดังกล่าว ขับพาตนเองไปทำธุระส่วนตัวในเขตจังหวัดนครราชสีมาและในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากเทศบาลตำบล ห. รวมเป็นเงินจำนวน ๓,๒๓๕ บาท เป็นเหตุให้เทศบาลตำบล ห. ได้รับความเสียหาย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

การกระทำของนาย พ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) และมีมูลความผิด ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ และให้แจ้งผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหายต่อไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- นารถยนต์ส่วนบุคคลไปใช้เป็นการส่วนตัวและให้บุคคลภายนอกใช้รถของราชการ โดยไม่ได้ขออนุญาต

เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ นาย อ. ขณะดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล ห. ได้ขับรถยนต์ส่วนบุคคล หมายเลขทะเบียน ขง ๒๙๔๖ เชียงใหม่ ไปซื้อเครื่องไม้เฟอร์นิเจอร์ไม้สักเพื่อใช้เป็นการส่วนตัวที่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ และเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้ให้บุคคลภายนอกขับรถ ส่วนกลางหมายเลขทะเบียน นง ๔๑๐๔ เชียงใหม่ ไปงานศพที่อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนนาง ส. ขณะดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบล ห. ได้นำกุญแจรถส่วนบุคคล หมายเลขทะเบียน นง ๔๑๐๔ เชียงใหม่ ให้บุคคลภายนอกขับพากลุ่มสาวร่ว่งไปร่วมงานประกวดแข่งขันร่ว่งย่อนยุคที่ศูนย์การค้าบิ๊กซี อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยการใช้รถยนต์ดังกล่าว นาย อ. และนาง ส. ไม่ได้ขออนุญาตใช้รถและไม่ได้ลงบันทึกการใช้รถตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้รถ และรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ อีกทั้งเทศบาลตำบล ห. ไม่มีระเบียบใด

กำหนดให้ผู้บริหารหรือพนักงานเทศบาลนำรถส่วนบุคคลไปงานหรือกิจกรรมที่มีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการแต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

๑. การกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) และตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓

๒. การกระทำของนาง ส. มีมูลความผิดทางอาญา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๑ และตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓

(๔) ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นรถประจำตำแหน่งของตน ทั้ง ๆ ที่ได้รับเงินค่าพาหนะหรือรถประจำตำแหน่งในทุกเดือนอยู่ด้วยแล้ว

นาย อ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ได้สั่งการให้เลขานุการขออนุมัติใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เพื่อเดินทางไปปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลต่อ นาง น. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง โดย นาง น. ได้อนุมัติให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลหมายเลขทะเบียน ชฐ ๕๖๖๓ กรุงเทพมหานคร ในการเดินทางไปปฏิบัติงานดังกล่าว รวมทั้งอนุมัติให้เบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าผ่านทางพิเศษ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ รวมเป็นเงินจำนวน ๒๕๔,๖๘๕ บาท ทั้งที่ตามสัญญาปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ กำหนดให้นาย อ. ได้รับค่าตอบแทนอัตราเงินเดือนประจำ เดือนละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท และผลประโยชน์ตอบแทนอื่น รวมถึงค่าพาหนะหรือรถยนต์ประจำตำแหน่งในอัตราร้อยละ ๒๕ ของเงินเดือนประจำ จำนวน ๓๗,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๑๘๗,๕๐๐ บาท นาย อ. จึงไม่มีสิทธิใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๓ วรรคสาม

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

๑. การกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๒. การกระทำของนาง น. ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่า ได้กระทำการอันมีมูลความผิดในทางอาญาตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาในทางอาญาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป แต่มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๑.๔.๔ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐเบิกจ่ายงบประมาณเป็นเท็จ

(๑) นำเงินบริจาคจากผู้ปกครองในการรับนักเรียนไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว และเบิกจ่ายเงินบริจาคจากกองทุนโดยมิชอบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดนาย ค. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และนาง ล. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน กับพวก กรณีนำเงินบริจาคจากผู้ปกครองในการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว และเบิกจ่ายเงินบริจาคจากกองทุนต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยมิชอบ

๑. กรณีนำเงินบริจาคที่ได้จากผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนปรากฏว่า ในปีการศึกษา ๒๕๕๑ โรงเรียนดังกล่าว ได้ดำเนินการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๑ โดยการสอบคัดเลือก หลังจากที่มิได้ประกาศรายชื่อผู้สอบไม่ผ่านการคัดเลือก แต่ประสงค์ที่จะให้บุตรหลานเข้าศึกษาที่โรงเรียนแห่งนี้ ได้ติดต่อผ่านคณะครูและสมาคมผู้ปกครอง โดยแสดงความประสงค์ขอบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งในปีการศึกษาที่ผ่านมา จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับเด็กนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเพิ่มเติม โดยมีฝ่ายบริหารของโรงเรียน ตัวแทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนจากสมาคมผู้ปกครองและครู ตัวแทนจากผู้ปกครองเครือข่าย เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งในระหว่างการคัดเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ นาย ค. ผู้อำนวยการโรงเรียน ล้มป่วยและเข้ารับรักษาตัวที่โรงพยาบาลและที่บ้านพัก จึงมอบหมายนาง ล. รองผู้อำนวยการโรงเรียน ให้เป็นผู้รับผิดชอบการรับนักเรียนเพิ่มเติม

ต่อมานาง ล. ได้รับเงินบริจาคจากผู้ปกครองของนักเรียนที่บริจาคเงิน ซึ่งเงินบริจาคเข้าสถานศึกษาถือเป็นเงินรายได้สถานศึกษา จะต้องออกใบเสร็จรับเงินตามแบบที่ทางราชการกำหนดให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน โดยเรื่องนี้ผู้ปกครองของนักเรียนบริจาคเงินให้แก่โรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนคนละประมาณ ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ผ่านสมาคมผู้ปกครองและครู และสมาคมฯ ได้รวบรวมเงินมอบให้แก่ นาง ล. และบางส่วนเป็นกรณีที่ผู้ปกครองของนักเรียนบริจาค โดยมอบให้แก่ นาง ล. โดยตรง โดยไม่มีการออกใบเสร็จรับเงิน ต่อมาในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ นาง ล. ได้นำเงินที่ได้จากการรับบริจาค จำนวน ๑,๐๖๘,๕๐๐ บาท และจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็น ๑,๑๖๘,๕๐๐ บาท ส่งมอบให้เจ้าหน้าที่การเงินที่รับผิดชอบ ซึ่งเจ้าหน้าที่การเงินมีความสงสัยว่ายอดเงินบริจาคที่ส่งมามีจำนวนน้อยกว่าปีการศึกษาก่อนๆ เป็นจำนวนมาก ภายหลังจากที่มีผู้สอบถามเรื่องจำนวนเงินที่ได้รับบริจาคทั้งหมดดังกล่าว นาง ล. จึงได้นำเงินบริจาคส่งมอบให้แก่โรงเรียน อีกจำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๒. การเบิกจ่ายเงินบริจาคจากบัญชีกองทุนต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยมิชอบ ๓ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ เบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุน A ของโรงเรียน จำนวน ๑,๔๙๓,๕๕๐ บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าทาสีอาคารของโรงเรียน โดยนาย ค. ได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่เบิกเงินจากกองทุน เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ให้นาง ล. นำไปจ่ายเป็นค่าทาสีอาคารเรียน อันเป็นการเบิกจ่ายผิดวัตถุประสงค์ของกองทุน

กรณีที่ ๒ เบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุน B ของโรงเรียนอีกกองทุนหนึ่ง จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้ในการจัดงานรับเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุเสด็จเป็นองค์ประธาน ในการเปิดห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียน เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยมีชอบ โดยนาง ล. เสนอให้นาย ค. อนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการรับเสด็จให้แก่ นาย ศ. และนาง พ. จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่การดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการรับเสด็จ ไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่โรงเรียนจะต้องจ่ายให้แก่บุคคลดังกล่าว ประกอบกับโรงเรียนได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ในโรงเรียนเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องงานรับเสด็จแล้ว อีกทั้ง ค่าใช้จ่าย ในการเตรียมงานรับเสด็จสำนักพระราชวังเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

กรณีที่ ๓ อนุมัติให้ดำเนินการจัดการรถบัสโรงเรียน โดยไม่ได้ตรวจสอบว่า เงินงบประมาณของโรงเรียนไม่เพียงพอ ทำให้โรงเรียนมีภาระผูกพันค้างชำระค่ารถ โดยนาง ล. ได้เสนอนาย ค. อนุมัติเบิกเงินจากโครงการหลักสูตรเพชรสุทธิของโรงเรียน จำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าจัดการรถบัสโรงเรียน อันเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่เนื่องจากการโต้แย้งในเรื่องการตรวจรับรถ จึงยังไม่ได้เบิกจ่ายเงินดังกล่าว

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การดำเนินการทางอาญาและวินัย

ข้อกล่าวหาที่ ๑ กรณีนำเงินบริจาคที่ได้รับจากผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

๑. การกระทำของนาย ค. ไม่มีมูลความผิดทางอาญา ให้ข้อกล่าวหาตกไป
๒. การกระทำของนาง ล. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๗ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ได้ขาดอายุความแล้ว สิทธิการดำเนินคดีอาญาย่อมระงับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ให้ยุติการดำเนินคดีตามฐานความผิดดังกล่าว

ข้อกล่าวหาที่ ๒ การเบิกจ่ายเงินบริจาคจากบัญชีกองทุนต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยมิชอบ ๓ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ เบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุน A ของโรงเรียน จำนวน ๑,๔๙๓,๕๕๐ บาท ไปชำระค่าทำสีอาคารของโรงเรียน

การกระทำของนาย ค. และนาง ล. ไม่มีมูลความผิดทางอาญา แต่มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

กรณีที่ ๒ เบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุน B ของโรงเรียน จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้ในการจัดงานรับเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียนโดยมิชอบ

๑. การกระทำของนาย ค. และนาง ล. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๒. การกระทำของนาย ศ. และนาง พ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ ได้ขาดอายุความแล้ว สิทธิการดำเนินคดีอาญาย่อมระงับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ให้ยุติการดำเนินคดีตามฐานความผิดดังกล่าว

กรณีที่ ๓ อนุมัติให้ดำเนินการจัดการรถบัสโรงเรียน โดยไม่ตรวจสอบว่าเงินงบประมาณของโรงเรียนวัดสุทธิวารามเพียงพอต่อการจัดการดังกล่าวหรือไม่
การกระทำของนาย ค. และนาง ล. ไม่มีมูลความผิดทางอาญา แต่มีมูลความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

(๒) สืบ ป.ป.ช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวบอดีตนายก อบต. ทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างเท็จทุจริตเบียดบังเงินหลวง เสียหายกว่า ๑๗ ล้านบาท

สำนักงาน ป.ป.ช. ทำการจับกุมนาย ย. บุคคลตามหมายจับศาล ๓ หมายจับ โดยมีพฤติการณ์การกระทำผิด ดังนี้

๑. หมายจับศาลจังหวัดบึงกาฬ ที่ ๒๒/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โดยเมื่อระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ ต่อเนื่องถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ นาย ย. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้สั่งการให้แบ่งการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล น. ออกเป็นรายโครงการ เพื่อให้มีงบประมาณแต่ละโครงการไม่เกินจำนวนหนึ่งแสนบาท เป็นการทำให้วงเงินต่ำกว่าที่กำหนด ซึ่งทำให้นาย ย. ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบล น. เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา ซึ่งหากรวมการดำเนินงานจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีสอบราคา ซึ่งจะทำให้มีผู้เสนอราคาแข่งขันกันมากมาย การกระทำดังกล่าวของนาย ย. จึงเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้างโดยจงใจไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๖ วรรคสอง ประกอบกับพฤติการณ์ที่นาย ย. ไม่ได้แต่งตั้งผู้ควบคุมงานก่อสร้างในโครงการที่เป็นการจัดจ้างก่อสร้าง ทำให้ไม่มีการตรวจสอบและควบคุมงานก่อสร้างของผู้รับจ้างตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ดังกล่าวอันเป็นการกระทำใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้ทำการเสนอราคา รายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ ทำให้ราชการเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๙๙,๐๐๐ บาท

นอกจากนี้ นาย ย. ได้อนุมัติให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะในพื้นที่ตำบล น. โดยนาย ย. เป็นผู้ติดต่อนำชื่อและเอกสารของเอกชนให้เข้ามาเป็นคู่สัญญา กับองค์การบริหารส่วนตำบล น. ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ได้ดำเนินการตรวจการจ้างและตรวจรับพัสดุไว้ถูกต้องครบถ้วน ตามบันทึกตกลงการจ้างและตามใบสั่งซื้อไว้แล้ว และนาย ย. ได้อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินให้เอกชน ทั้งที่ความจริงเอกชนดังกล่าวไม่ได้เป็นผู้รับจ้างและผู้ขายให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล น. ที่แท้จริง และไม่ได้เป็นผู้รับเงินตามโครงการ รวมเป็นเงินจำนวน ๒๙๖,๐๐๐ บาท แต่นาย ย. เป็นผู้รับเงินตามโครงการทั้งหมด เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ

๒. หมายจับอาญาคดีทุจริตประพฤติมิชอบภาค ๔ ที่ จ.๒๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เมื่อระหว่างวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นาย ย. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้อนุมัติให้นำเงินที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) และค่าจัดการเรียนการสอน เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป ที่ต้องใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามข้อ ๓๖ วรรคสอง แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่นาย ย. ไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) และค่าจัดการเรียนการสอน ที่ได้รับโอนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้กับโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามที่ได้รับการจัดสรร เป็นเงินที่ยังเบิกจ่ายไม่ครบถ้วนจำนวนทั้งสิ้น ๓,๐๙๔,๙๗๗.๑๔ บาท แต่นาย ย. นาย ข. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล น.

และนาย อ. ผู้อำนวยการกองคลัง กลับร่วมกันนำเงินงบประมาณดังกล่าวไปใช้เพื่อการอย่างอื่น โดยปรากฏว่า นาย ย. ได้อนุมัติให้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ประเภท วัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้าสองสว่าง วัสดุสำนักงาน วัสดุอุปกรณ์การดับเพลิง วัสดุคอมพิวเตอร์ และวัสดุในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สิน จำนวน ๒๙ ฎีกา เป็นเงินทั้งสิ้น ๔,๐๖๒,๐๘๘.๗๖ บาท ซึ่งฎีกาดังกล่าวไม่ได้เป็นฎีกาที่กองช่าง เป็นผู้เสนอขออนุมัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล น. จัดซื้อให้ และกองช่างก็ไม่เคยได้รับมอบวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามที่สั่งซื้อไว้แม้แต่ครั้งเดียว ประกอบกับผู้รับจ้างตามสัญญา ไม่ได้ประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ก็ไม่เคยเป็นผู้ขายวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล น. และไม่เคยส่งมอบสินค้าให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล น. แต่อย่างใด จึงเป็นการจัดทำฎีกา เพื่อเบิกจ่ายเงินอันเป็นเท็จ

๓. หมายเลขศาลจังหวัดบึงกาฬ ที่ ๑๗๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

นาย ย. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณค่าวัสดุสูงกว่าที่ได้ประมาณการไว้ โดยเป็นการโอนงบประมาณจากแผนงานเคหะและชุมชน สวนสาธารณะ แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา งบลงทุนค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพื่อนำมาดำเนินการจัดซื้อวัสดุและบริการแทน จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล น. ไม่ได้ดำเนินงานโครงการตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวม ๒๔ โครงการ ซึ่งจากการตรวจสอบฎีกาเบิกเงินรายจ่ายที่เป็นการจัดซื้อวัสดุ และค่าบำรุงรักษาซ่อมแซมทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้แก่ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้าสองสว่าง วัสดุอุปกรณ์ประเภท วัสดุสำนักงาน วัสดุคอมพิวเตอร์ ค่าบำรุงรักษาซ่อมแซมทรัพย์สิน และฎีกาอื่น ๆ รวม ๘๒ ฎีกา ปรากฏว่า นาย ย. ได้อนุมัติให้มีการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยนาย ย. มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด โดยการอนุมัติให้มีการจัดซื้อหรือจ้าง โดยไม่มีการส่งมอบวัสดุหรือบริการให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล น. รวม ๖๕ ฎีกา และมีกรจ่ายเงินเป็นค่าดำเนินการแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างในอัตราร้อยละ ๗ - ๑๐ ของค่าวัสดุหรือค่าจ้างในแต่ละครั้ง และมีพฤติการณ์อนุมัติให้มีการจัดซื้อวัสดุโดยได้มีการส่งมอบวัสดุ แต่ผู้ขายไม่ได้เป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล น. ที่แท้จริง ซึ่งผู้ขายหรือผู้รับจ้างราย เมื่อมีการเบิกจ่ายเงินค่าวัสดุหรือค่าจ้างแล้ว นาง พ. เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ ได้นำบัตรกดเงินสด (ATM) ของเอกชนที่มีชื่อเป็นผู้รับจ้างหรือผู้ขาย ไปทำการกดเงินสดแล้วมอบเงินค่าวัสดุหรือค่าจ้างทั้งหมดให้กับนาย ย. และนาย อ. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนาง พ. ซึ่งการอนุมัติเบิกจ่ายเงินของนาย ย. ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบล น. ทั้ง ๖๕ ฎีกาดังกล่าว ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้รับความเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๙,๔๒๑,๐๐๐ บาท ซึ่งการจัดซื้อทั้ง ๖๕ ฎีกา เป็นการจัดซื้อที่จัดทำเอกสารขึ้นมาเป็นเท็จ โดยที่ความจริงไม่มีวัสดุหรือการจ้างจริง การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการจัดซื้อขึ้นมาโดยทุจริต เจตนาเบียดบังเงินจากราชการเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายเป็นความผิดอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนเอง หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย และฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบ มาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

นอกจาก ๒ คดีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังปรากฏข่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นเท็จ ดังนี้

๑. การจับกุมอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ล. อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้สั่งจ่ายเช็คจากบัญชีเงินฝากขององค์การบริหารส่วนตำบล ล. โดยไม่มีฎีกา และไม่มีเอกสารหลักฐานประกอบการจ่ายเงินตามจำนวนที่สั่งจ่ายเช็ค

๒. การจับกุมนาง ส. ลูกจ้างของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งให้บริการรถสองแถวขนส่งนักท่องเที่ยวขึ้นดอยตุง แต่มีพฤติการณ์ออกใบเสร็จรับเงินระบุค่าอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งบริษัทไม่มีการให้บริการดังกล่าว เป็นการทุจริตการเบิกจ่ายเงินโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานภายในประเทศของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา ผู้นำชุมชน พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ร.

๑.๔.๕ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

(๑) พิจารณาให้ผู้เสนอราคาบางรายไม่ผ่านคุณสมบัติในการประกวดราคา ทั้ง ๆ ที่มีผลงานลักษณะเดียวกันกับผู้ชนะการประกวดราคาและเสนอราคาต่ำกว่า

กรมเจ้าท่าได้ดำเนินการจ้างเหมาก่อสร้างโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง บริเวณหาดสมิหลา ที่จังหวัดสงขลา โดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามประกาศ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ เอกสารเลขที่ ๘๒/๒๕๕๙ ราคากลางจำนวน ๒๖๙,๙๐๐,๐๐๐ บาท มีผู้ยื่นข้อเสนอและใบเสนอราคาจำนวน ๔ ราย คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย นาย ด. นาง จ. นาย จ. และ นาย น. ได้รายงานผลการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณหาดสมิหลา ต่อ นาย ศ. อธิบดีกรมเจ้าท่า ว่า กิจการร่วมค้า น. ซึ่งเสนอราคา ๒๕๕,๓๓๐,๐๐๐ บาท ไม่ผ่านคุณสมบัติในการเข้าประกวดราคา เนื่องจากไม่ได้ยื่นผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาครั้งนี้ และเห็นควรจ้างบริษัท ค. จำกัด ซึ่งเสนอราคา ๒๖๙,๖๐๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากมีคุณสมบัติถูกต้อง และเสนอราคาต่ำสุด ทั้งที่ผลงานของผู้เสนอราคาทั้งสองรายดังกล่าว ใช้เทคนิคการก่อสร้างเดียวกัน ประกอบกับในการพิจารณาดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ได้เห็นราคาของผู้ยื่นข้อเสนอก่อนหรือพร้อมกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ อันเป็นการมิได้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ข้อ ๓๗ (๕) และ (๖) ต่อมากรมเจ้าท่าได้เสนอเรื่องขออนุมัติจ้างเหมาก่อสร้างโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณหาดสมิหลาโดยเห็นควรจ้างบริษัท ค. จำกัด จนกระทั่ง นาย อ. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ได้ลงนามเห็นชอบและอนุมัติ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และกรมเจ้าท่า ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แจ้งผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกิจการร่วมค้า น. โดยกำหนดให้ยื่นอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วัน แต่กลับปรากฏว่า กรมเจ้าท่า โดยนาย ศ. อธิบดีกรมเจ้าท่า ได้เร่งรัดทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณหาดสมิหลา กับบริษัท ค. จำกัด เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ในวงเงินค่าจ้าง ๒๖๙,๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยที่มีได้ระยะเวลาที่ให้กิจการร่วมค้า น. อุทธรณ์ผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติ ดังนี้

๑. การกระทำของนาย อ. ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่จะฟังได้ว่า ได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

๒. การกระทำของนาย ศ. นาย ด. นาง จ. นาย จ. และนาย น. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

(๒) ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับผู้รับจ้าง ทั้งที่ผู้รับจ้างดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามสัญญา อันเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างโดยมิชอบ

เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ เกิดอุทกภัย ทำให้สะพานอุตตมานุสรณ์ (สะพานมอญ) ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทรุดตัวเสียหายและขาดออกจากกันความยาวประมาณ ๕๒ เมตร นาย ช. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ได้มอบหมายให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกาญจนบุรี รับผิดชอบในจัดจ้างก่อสร้างสะพานไม้ทดแทนช่วงที่ได้รับ ความเสียหาย โดยใช้เงินบริจาคจากหน่วยงานและประชาชน กำหนดราคากลาง ๑๖,๔๐๐,๐๐๐ บาท และเนื่องด้วยเป็นความเสียหายที่เดือดร้อนชุมชน ประกอบกับใกล้ถึงฤดูน้ำหลาก จึงจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุโลม โดยนาย ฉ. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกาญจนบุรี ได้ติดต่อและชักน่านาย ส. หัวหน้าผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. เข้ามาเป็นผู้รับจ้างโครงการนี้ และมีการจัดทำเอกสารเสมือนว่ามีผู้เข้าร่วมเสนอราคา ๓ ราย คณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ ประกอบด้วย นาย ถ. นาย ป. และนางสาว ร. ได้พิจารณาเห็นควรคัดเลือก ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด ทั้งที่มีการจัดทำหนังสือรับรองผลงานอันเป็นที่มาประกอบประกอบการเสนอราคา โดยไม่ได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องของหนังสือรับรองผลงานดังกล่าว ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับจังหวัดกาญจนบุรี ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๐๒๑๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๗ วงเงิน ๑๖,๓๔๗,๐๐๐ บาท แบ่งจ่ายเป็น ๓ งวดงาน โดยผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงาน ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๗ และต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ หากล่าช้ามีค่าปรับวันละ ๑๖,๓๔๗ บาท

แต่ปรากฏว่าผู้รับจ้างทำงานล่าช้า เนื่องจากไม่สามารถจัดหาไม้ตามชนิดที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ นาย ช. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี จึงอนุมัติให้เพิ่มบัญชีไม้ชนิดอื่นมาใช้ในการก่อสร้าง โดยไม่ได้มีการจัดทำบัญชีเปรียบเทียบราคาไม้และยังไม่ผ่านการพิจารณาหรือความเห็นของผู้ออกแบบผู้ควบคุมงาน และคณะกรรมการตรวจการจ้าง โดยผู้รับจ้างรับจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ แต่จนกระทั่งใกล้ถึงกำหนดดังกล่าว ผู้รับจ้างก็ยังไม่ได้ส่งมอบงานงวดใด คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงได้เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีในฐานะผู้ว่าจ้างว่าหากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ ควรใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างและมีสิทธิผู้รับจ้างรายใหม่ได้ แต่แทนที่นาย ช. จะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างและแจ้งเวียนผู้รับจ้างเป็นผู้ที่ทำงาน ตามระเบียบของทางราชการ กลับแต่งตั้ง

คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาประเมินราคาชดเชย จนกระทั่งจังหวัดกาญจนบุรี โดยว่าที่ร้อยตรี ก. รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับผู้รับจ้าง โดยให้มีผลยกเลิกสัญญาเดิมและให้ผู้รับจ้างหยุดการก่อสร้างและส่งคืนพื้นที่ และให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างให้กับผู้รับจ้างในส่วนที่ได้ดำเนินการไปแล้วและชดเชยค่าไม้ที่ผู้รับจ้างเตรียมไว้ ดำเนินการ รวมจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่ยังไม่ได้มีการตรวจสอบคุณภาพของงานจ้างว่าเป็นไปตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่ อันเป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง โดยปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาว่าผู้รับจ้างได้ฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรี และได้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลตามข้อตกลงเดิม โดยศาลได้มีคำพิพากษาให้ผู้ว่าจ้างชำระเงินให้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ภายในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ และจังหวัดกาญจนบุรี ได้เบิกจ่ายเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. รุ่งเรืองวัสดุภัณฑ์ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๘

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

๑. การกระทำของนาย ช. ว่าที่ร้อยตรี ก. และนาย ฉ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๒. การกระทำของนาย ถ. นาย ป. และนาง ร. ไม่มีมูลความผิดทางอาญา แต่มีมูลความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

๓. การกระทำของนาย ส. หัวหน้าผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๘ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(ก) บุคจับผู้รับเหมานครศรีฯ สมยอมราคาจ้างโครงการปรับปรุงอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗ สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครศรีธรรมราช จับกุมนาย อ. หุ่นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ. ซึ่งเป็นบุคคลตามหมายจับของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘ ที่ ๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๖ ในข้อกล่าวหา สมยอมกันในการเสนอราคาจ้างโครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณรอบอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและลานกีฬาในร่ม หมู่ที่ ๑๐ ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีชอบเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๖

สืบเนื่องจากนาย อ. เมื่อครั้งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ. ได้ร่วมกับนาย ส. ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสุข คอนกรีต อีกคนหนึ่ง และนาย อ. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก. อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เสนอราคาจ้างโครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณรอบอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและลานกีฬาในร่ม หมู่ที่ ๑๐ ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ. ให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล ก. โดยมีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ก. ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาร่วมกระทำความผิดในลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำ และทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล ก. ได้รับความเสียหาย โดยคิดเป็นวงเงินงบประมาณในการจ้างโครงการดังกล่าว จำนวน ๑๒๓,๓๐๐ บาท

๑.๔.๖ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

(๑) นักวิชาการศุลกากรช่วยเหลือผู้ประกอบการนำเข้ารถยนต์ที่ไม่ใช่ตัวแทน ด้วยการรับราคารถยนต์นั่งใหม่สำเร็จรูปที่นำเข้าจากต่างประเทศที่สำแดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริง และตรวจปล่อยไปจากอารักขาศุลกากร รวมจำนวน ๖๒ คัน

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนปรากฏจากหลักฐานบัญชีราคาสินค้า (INVOICE) ซึ่งเป็นหลักฐานตามคำร้องขอความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาจากสาธารณรัฐอิตาลี ว่ารถยนต์ยี่ห้อ LAMBORGHINI และยี่ห้อ MASERATI จำนวน ๑๒๒ คัน ที่นำเข้าโดยบริษัท จ. จำกัด บริษัท บ. จำกัด และบริษัท ฟ. จำกัด มีการสำแดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริง โดยระหว่างวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ นาย ช. นาย อ. (เสียชีวิตแล้ว) และนาย น. ซึ่งทั้งสามคนมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการศุลกากรชำนาญการ สังกัดสำนักงานศุลกากรกรุงเทพ นาย ส. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ นาย ฐ. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ นาย ภ. นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ นาย พ. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ และนาย ศ. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ สังกัดสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง ได้ตรวจปล่อยรถยนต์นั่งใหม่สำเร็จรูปยี่ห้อ LAMBORGHINI ซึ่งนำเข้าโดยบริษัท จ. จำกัด และบริษัท บ. จำกัด จำนวน ๒๙ คัน และยี่ห้อ MASERATI ซึ่งนำเข้าโดยบริษัท ฟ. จำกัด จำนวน ๓๓ คัน ตามใบขนสินค้าซึ่งสำแดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริงเป็นราคาศุลกากรและได้ชำระค่าภาษีอากรแล้ว ไปจากอารักขาของศุลกากร โดยรู้อยู่แล้วว่าราคาที่บริษัทผู้นำเข้าทั้งสามบริษัทสำแดงไม่ใช่ราคาที่ชำระจริงและเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาซื้อขายจริง ทำให้บริษัทผู้นำเข้าได้ประโยชน์ในการชำระค่าภาษีอากรนำเข้าน้อยกว่าที่ต้องชำระจริง เป็นเหตุให้กรมศุลกากร กรมสรรพากร และกรมสรรพสามิต ได้รับความเสียหายรวมเป็นเงินจำนวนไม่น้อยกว่า ๘๙๗,๑๔๘,๓๖๙ บาท (สำหรับกรณีการนำเข้ารถยนต์ยี่ห้อ LAMBORGHINI และยี่ห้อ MASERATI อีกจำนวน ๖๐ คัน อยู่ระหว่างการไต่สวน)

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

๑. การกระทำของนาย ช. นาย ส. นาย ฐ. นาย พ. นาย น. นาย ภ. และนาย ศ. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ประกอบมาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แล้วแต่กรณี และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๒. การกระทำของบริษัท จ. จำกัด บริษัท บ. จำกัด บริษัท ฟ. จำกัด และเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด และฐานความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) นักวิชาการศุลกากรตรวจปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าขาออกโดยทุจริต และสรรพากรพื้นที่คืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ประกอบการส่งออกซึ่งไม่มีสิทธิได้รับ เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ นาย ช. กับพวก และนางสาว จ. กับพวก ได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้นหลายแห่งเพื่อแสดงว่าเป็นผู้ประกอบการซื้อขายและส่งออกสินค้าประเภทคอมพิวเตอร์ และจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งที่มีได้ประกอบการจริงและมีวัตถุประสงค์เพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นเท็จ โดยบริษัทที่จัดตั้งเป็นผู้ขายภายในประเทศได้ออกใบกำกับภาษีซื้อให้กับบริษัทผู้ส่งออกทั้งที่ไม่มีการซื้อขายกันจริง และบริษัทที่จัดตั้งเป็นผู้ส่งออกได้ส่งออกสินค้าไปยังประเทศลาว โดยจัดทำเอกสารใบกำกับสินค้า (Invoice) อันเป็นเท็จว่ามีการส่งสินค้าออกสำหรับผ่านพิธีการศุลกากร โดยมีนาย พ. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ และนาย ก. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ ด่านศุลกากรหนองคาย ปฏิบัติหน้าที่ตรวจปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าขาออก ทั้งที่สินค้าที่ส่งออกไม่ตรงกับที่สำแดงไว้ในรายการใบขนสินค้า โดยได้รับคำตอบแทนในการดำเนินการเป็นเงินจำนวนครั้งละ ๔๐,๐๐๐ - ๘๐,๐๐๐ บาท ทำให้บริษัทผู้ส่งออกได้ไปซึ่งหลักฐานสำเนาใบขนสินค้าขาออกในนามของผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ผ่านพิธีการศุลกากรฉบับที่มีการสลักหลังการตรวจปล่อยสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร และได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ ๐ แล้วนำไปใช้เป็นเอกสารประกอบในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.๓๐) ต่อกรมสรรพากร โดยแสดงให้เห็นว่ามีภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีซึ่งถูกเรียกเก็บและนำส่งต่อกรมสรรพากร มากกว่าภาษีขาย สรรพากรพื้นที่ที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย นาง ฐ. สรรพากรพื้นที่สมุทรปราการ ๒ นาง ก. สรรพากรพื้นที่สมุทรสาคร ๑ นาย บ. สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๑ และนาย น. สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕ กับพวก ได้อนุมัติให้คืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่บริษัทผู้ส่งออก รวมจำนวน ๑๗ ราย โดยไม่มีสิทธิได้รับ เป็นเหตุให้กรมสรรพากรได้รับความเสียหาย รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๖๑๓,๘๗๗,๗๙๓.๓๑ บาท

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

๑. การกระทำของสรรพากรพื้นที่ ประกอบด้วย นาง ฐ. สรรพากรพื้นที่สมุทรปราการ ๒ นาง ก. สรรพากรพื้นที่สมุทรสาคร ๑ นาย บ. สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๑ นาย น. สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕ และการกระทำของผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทนสรรพากรพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๔

และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แล้วแต่กรณี และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๒. การกระทำของเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ซึ่งดำรงตำแหน่งนักตรวจสอบภาษีชำนาญการและชำนาญการพิเศษ รวม ๑๐ ราย มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แล้วแต่กรณี และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๓. การกระทำของนาย พ. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ และนาย ก. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ประกอบมาตรา ๙๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แล้วแต่กรณี และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๔. การกระทำของนาย ช. นางสาว จ. และเอกชนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวม ๕๕ ราย มีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานฉ้อโกง และฐานความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องตามประมวลรัษฎากร

ทั้งนี้ ให้แจ้งกรมสรรพากร และกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดเชยค่าเสียหาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

(๓) นักวิชาศุลกากรตรวจปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าขาออกอันเป็นเท็จ

กรณีการไต่สวนเรื่องนี้สืบเนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดนาย จ. สรรพากรพื้นที่กาญจนบุรี และสรรพากรพื้นที่สมุทรสงคราม กับพวก ทุจริตคืบเงินภาษีมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ไม่มีสิทธิได้รับ เพราะไม่ได้เป็นผู้ประกอบการส่งสินค้าออกจริง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗

โดยขณะเกิดเหตุ นาย อ. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ นาย ส. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ และนาย ท. นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าขาออกให้แก่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าผ่านด่านศุลกากรสังขละบุรีและด่านพรมแดน (ด่านเจดีย์สามองค์) จังหวัดกาญจนบุรี ไปยังประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ได้กระทำการตรวจปล่อยและรับบรรทุกสินค้าตามใบขนสินค้าขาออกในระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร โดยมีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนปกติ เพื่อให้บริษัทผู้ประกอบการได้ไปซึ่งหลักฐานสำเนาใบขนสินค้าขาออก ในนามของผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ผ่านพิธีการศุลกากรฉบับที่มีการสลักหลังการตรวจปล่อยสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร ทั้งที่บริษัทดังกล่าวไม่ใช่ผู้ประกอบการส่งออกและมิได้มีการส่งสินค้าออกจริง แล้วนำไปใช้เป็น

หลักฐานในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อกรมสรรพากร โดยที่ไม่มีสิทธิได้รับเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๒๑,๔๗๔,๓๑๓.๒๘ บาท

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติดังนี้

๑. การกระทำของนาย อ. นาย ส. และนาย ท. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ประกอบมาตรา ๙๑ และมาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๖ และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

๒. การกระทำของเอกชนซึ่งเป็นกรรมการบริษัท ผู้รับมอบอำนาจจากบริษัท และบริษัทผู้ขอคืนภาษี รวม ๙ ราย มีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด และฐานความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓. การกระทำของเจ้าหน้าที่ด้านศุลกากรสังฆละบุรียรายอื่น ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

๑.๔.๗ กรณีเบียดบังทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน

จับเชลล์ชายยา ฐานสนับสนุนเจ้าหน้าที่รัฐปลอมลายเซ็นสั่งซื้อและยกยอกยาออกจากคลังเวชภัณฑ์ยาโรงพยาบาลนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู กว่า ๒๐๐,๐๐๐ เม็ด

สำนักงาน ป.ป.ช. ทำการจับกุมนาง ณ. ผู้ต้องหาตามหมายจับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ ที่ ๓๐/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดฐาน “เป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย, ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗, ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ และมาตรา ๓๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑” โดยเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นาง ณ. ได้ร่วมกับนาย ศ. ซึ่งเป็นเภสัชกร หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรชุมชน โรงพยาบาลนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ปลอมแปลงเอกสารสั่งซื้อยาแก้หวัด ยี่ห้อเบเฟด ซึ่งเป็นยาสูตรที่มีส่วนผสมของสารซูโดอีเฟดรีน จากบริษัท ป. จำกัด เป็นจำนวนมากผิดปกติเกินความจำเป็น พร้อมจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จในการยกยอกยาออกจากคลังเวชภัณฑ์ยา โรงพยาบาลนากลาง จำนวน ๔ ครั้ง รวมทั้งสิ้น ๒๐๐,๐๐๐ เม็ด ไปไว้ที่ร้านขายยา น. ซึ่งเป็นร้านขายยาของนาย ศ. เพื่อส่งมอบให้นาง ณ. ผู้ถูกจับตามหมายนี้

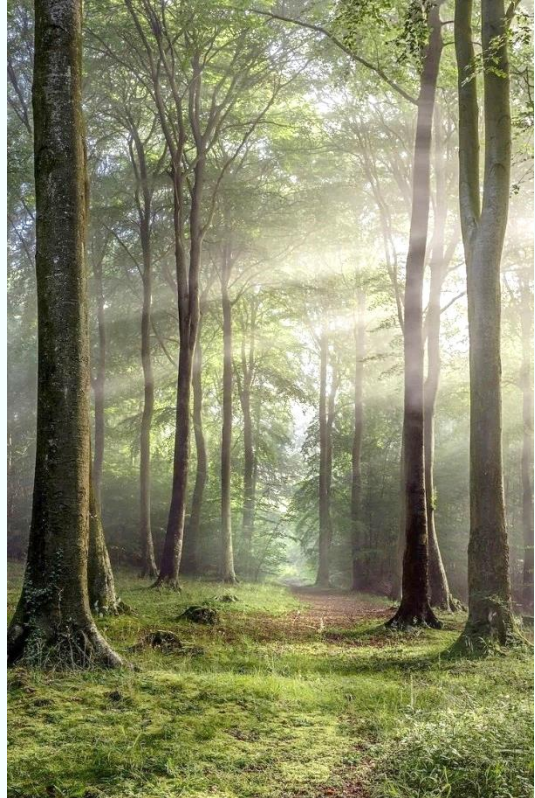
๑.๔.๘ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง : กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

(๑) อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม ยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนปรากฏว่า นาย ศ. ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ และกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม เมื่อวันที่

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยแจ้งว่าครอบครองที่ดินประเภทใบจอง (น.ส. ๒) ในท้องที่ตำบลพะทาย อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม จำนวน ๔๐ แปลง เนื้อที่รวม ๒๒๐ ไร่ จากการตรวจสอบพบว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๔ นาย ศ. ซึ่งเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินและเป็นผู้ไม่ได้รับการจัดสรรที่ดินและใบจองในโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่แปลงป่าดงพะทาย ได้ซื้อที่ดินโดยทำสัญญาซื้อขาย และสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินกับประชาชนผู้ได้รับจัดสรรที่ดินและได้รับใบจอง (น.ส. ๒) ให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินชั่วคราวในโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่แปลงป่าดงพะทาย ท้องที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม จำนวน ๔๐ แปลง เนื้อที่รวม ๒๒๐ ไร่ ทั้งที่ที่ดินดังกล่าวไม่สามารถโอนหรือซื้อขายเปลี่ยนมือได้ เว้นแต่ตกทอดโดยมรดก หลังจากที่มีการส่งมอบใบจองและการครอบครองที่ดินให้นาย ศ. แล้ว นาย ศ. ได้เข้าทำประโยชน์โดยปลูกต้นยางพาราเต็มพื้นที่ต่อเนื่องเรื่อยมา แม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมจะมีคำสั่งให้ผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินและใบจองเดิมคืนสิทธิในที่ดินและออกจากที่ดินและจำหน่ายสิทธิใบจอง ตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ และวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕ (ภายหลังมาตราชานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ)

การที่นาย ศ. ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม และยังดำรงตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่สอง มีหนังสือเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ขอสละสิทธิครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมได้มีคำสั่งจำหน่ายใบจองที่ดินดังกล่าว จึงไม่มีผลให้การยึดถือ ครอบครอง และทำประโยชน์ในที่ดินประเภทใบจอง (น.ส. ๒) ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐในโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่แปลงป่าดงพะทาย โดยการซื้อที่ดินและไม่มีหลักฐานใบจองที่ดิน (น.ส. ๒) รวมทั้งไม่มีคุณสมบัติในการที่จะได้ที่ดินตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ศ. ไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การกระทำของนาย ศ. เป็นการครอบครองที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ของรัฐ ทั้งยังเป็นการกีดกันผู้ที่ไม่ที่ดินเป็นของตนเองหรือมีอยู่แล้วแต่เป็นจำนวนน้อยไม่พอเลี้ยงชีพ ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗

และข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๓ และข้อ ๒๗ และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ทั้งนี้ ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ต่อไป

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ ในที่ดินในเขตป่าไม้ถาวร และยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบ

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนปรากฏว่า นาย ส. ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยแจ้งว่านางสาว พ. ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส ได้ยึดถือครอบครองที่ดิน ภ.บ.ท. ๕ เลขที่สำรวจ ภ.๑๔๖ บริเวณบ้านห้วยน้ำเค็ม หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ และยึดถือ ครอบครองที่ดิน ภ.บ.ท. ๕ เลขที่สำรวจ ๒๕๑/๕๔ บริเวณบ้านวังไผ่ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอ วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๖ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒๕๐ ไร่ ๓ งาน ๙๐ ตารางวา ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ โดยให้บุคคลอื่นปลูกข้าวโพดประมาณ ๑๐๐ ไร่ จากการตรวจสอบพบว่าที่ดิน ภ.บ.ท. ๕ เลขที่สำรวจ ภ.๑๔๖ อยู่ในเขตป่าไม้ถาวรป่าวังน้ำเขียว เป็นที่ดินของรัฐตามประกาศของกรมป่าไม้ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และนางสาว พ. ไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ายึดถือครอบครองหรือได้รับการยกเว้นให้เข้าทำ ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวจากหน่วยงานของรัฐ การเข้ายึดถือครอบครองดังกล่าวจึงเป็นการบุกรุกยึดถือ ครอบครองที่ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาตและร่วมกันครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถาง โดยฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ซึ่งให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่า ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ สำหรับที่ดิน ภ.บ.ท. ๕ เลขที่สำรวจ ๒๕๑/๕๔ อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้นำไปจัดสรรให้แก่ เกษตรกรตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นางสาว พ. มิได้เป็นผู้ยากไร้หรือไรที่ดินทำกิน เนื่องจากมีรายชื่อเป็นผู้ถือหุ้น ในบริษัทและห้างหุ้นส่วน มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองรถยนต์จำนวนหลายคัน และมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหลายแปลง นาย ส. และนางสาว พ. ได้ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน แปลงดังกล่าว จนกระทั่งนาย ส. ได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา ก็ยังคงยึดถือ ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องเรื่อยมา ทั้งที่นาย ส. และนางสาว พ. ไม่ใช่บุคคลที่มีคุณสมบัติ เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร และไม่ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรม ตามมาตรา ๔ แห่ง พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

การกระทำของนาย ส. เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ถูกบุกรุกทำลาย และก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์การดำรงตำแหน่งอันถือว่า มีลักษณะร้ายแรงและเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐาน ทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ ประกอบ ข้อ ๓ และข้อ ๒๗ วรรคสอง ทั้งนี้ ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ต่อไป

๒. ประเทศไทยกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ในส่วนนี้จะเป็นการรวบรวมมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภา หรือกรรมการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๖ ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๑๘๗ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้

มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย

๒.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญาจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๖ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

มาตรา ๑๖๘ เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐนั้นรู้เห็นยินยอมด้วย เจ้าพนักงานของรัฐนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๙ เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๐ เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๓ อนุบัญญัติที่ออกตามหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๑) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๒๖ พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๔ วัตถุประสงค์ของมาตรา ๑๒๖ เป็นการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งมีที่มาจากกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐได้รับมอบอำนาจจากรัฐ ทำให้มีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต การให้สัมปทาน และลงนามในสัญญาต่าง ๆ รวมถึงเจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี ดังนั้น เจ้าพนักงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา ๑๒๖ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะประกาศกำหนด จึงหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ และรวมถึงเจ้าพนักงานของรัฐที่ได้รับมอบอำนาจให้กระทำการดังกล่าว

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๑.๑ นายกรัฐมนตรี

๑.๒ รัฐมนตรี

๑.๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๔ สมาชิกวุฒิสภา

(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

๒.๑ สำหรับข้าราชการพลเรือน

๒.๑.๑ หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม

๒.๒ สำหรับข้าราชการทหาร

๒.๒.๑ ปลัดกระทรวงกลาโหม

๒.๒.๒ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

๒.๒.๓ ผู้บัญชาการเหล่าทัพ

๒.๓ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๒.๔ ผู้ว่าราชการจังหวัด

๒.๕ ปลัดกรุงเทพมหานคร

๒.๖ กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๒.๗ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๒.๗.๑ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๗.๒ เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

๒.๗.๓ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

- ๒.๗.๔ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๘ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
  - ๒.๘.๑ เลขานุการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
  - ๒.๘.๒ เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม
  - ๒.๘.๓ เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง
  - ๒.๘.๔ เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร
  - ๒.๘.๕ เลขานุการวุฒิสภา

(๓) ผู้บริหารท้องถิ่น

- ๓.๑ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ๓.๒ นายกเมืองพัทยา
- ๓.๓ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ๓.๔ นายกเทศมนตรี
- ๓.๕ นายองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดจำนวนหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ถ้อยคำได้ตามมาตรา ๑๒๖ (๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๓ ให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ตามมาตรา ๑๒๖ (๒) ได้ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น

๓) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดจำนวนหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ถ้อยคำได้ตามมาตรา ๑๒๖ (๓) พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๓ ให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ตามมาตรา ๑๒๖ (๓) ได้ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น

๔) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งซึ่งต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๒๗ พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๓ ให้ตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นตำแหน่งซึ่งต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๒๖ (๔)

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
  - ๑.๑ นายกรัฐมนตรี
  - ๑.๒ รัฐมนตรี
  - ๑.๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - ๑.๔ สมาชิกวุฒิสภา
- (๒) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
  - ๒.๑ สำหรับข้าราชการพลเรือน
    - ๒.๑.๑ หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม
    - ๒.๒ สำหรับข้าราชการทหาร

- ๒.๒.๑ ปลัดกระทรวงกลาโหม
- ๒.๒.๒ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
- ๒.๒.๓ ผู้บัญชาการเหล่าทัพ
- ๒.๓ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- ๒.๔ ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ๒.๕ ปลัดกรุงเทพมหานคร
- ๒.๖ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
- ๒.๗ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
  - ๒.๗.๑ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง
  - ๒.๗.๒ เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
  - ๒.๗.๓ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
  - ๒.๗.๔ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๘ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
  - ๒.๘.๑ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
  - ๒.๘.๒ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
  - ๒.๘.๓ เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
  - ๒.๘.๔ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
  - ๒.๘.๕ เลขาธิการวุฒิสภา

๕) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกัน ในสังคมด้วย

“ญาติ” หมายความว่า พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๕ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณ เป็นเงินได้นอกจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดย อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาที่กำหนด ไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๖ เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐได้รับมาโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้า ส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

การรายงานตามข้อนี้ ให้รายงานตามแบบแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าพนักงานของรัฐตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

๒.๔ ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใดเปิดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๕ มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์

ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้

ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๑๘ ไม่ปล่อยปละละเลยหรือยินยอมให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่ในกำกับดูแล หรือความรับผิดชอบของตน เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณี หรือจากบุคคลอื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข้อ ๒๒ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ ไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น

๒.๖ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๕ มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

(๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

(๓) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

(๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

(๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

(๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

ฯลฯ

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาจริยธรรมประจำหน่วยงานของรัฐ ในการนี้อาจมอบหมายให้ส่วนงานที่มีหน้าที่และภารกิจในด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล หรือที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล หรือคณะกรรมการและกลุ่มงานจริยธรรมประจำหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่แล้วเป็นผู้รับผิดชอบก็ได้

(๒) ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน (พ.ศ. ๒๕๖๔) ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

ข้อ ๒ ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรม ดังต่อไปนี้

(๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละ มีจิตสาธารณะ สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่กระทำการอันมีลักษณะ

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest

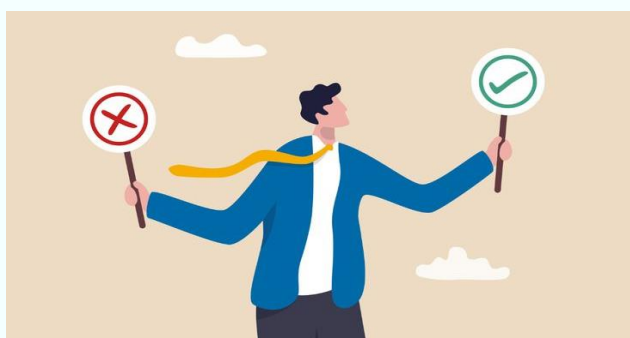
เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข้อ ๕ ให้กรรมการ พนักงานราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงานอื่น ยึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้ด้วย

แนวทางการปฏิบัติตนที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำในประเด็นการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

สำนักงาน ก.พ. ได้มีการจัดทำแนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือนตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน โดยกำหนดให้ข้าราชการต้องรักษาจริยธรรมอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ ต้องประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม และกำหนดแนวทางการปฏิบัติตนที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องเชื่อมโยงเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมได้ ดังนี้

มาตรฐานทางจริยธรรม (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม)	แนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือน	
	ควรกระทำ	ไม่ควรกระทำ
ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่	<ol style="list-style-type: none"> ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ รับประโยชน์จากการปฏิบัติราชการเฉพาะที่ทางราชการจัดให้ ตามกฎหมายและระเบียบ มีจิตสำนึกที่ดี และตระหนักในหน้าที่ของผู้จัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ รับผิดชอบในผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบและรับผิดชอบในผลของการปฏิบัติงานเมื่อเกิดความบกพร่องผิดพลาดขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> ไม่แสดงถึงพฤติกรรมซึ่งมีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ไม่กระทำการอันส่อไปในทางที่อาจตีความได้ว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ไม่หาทางปฏิเสธ บ้ายเบี่ยง เกี่ยงจนในการปฏิบัติหน้าที่และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาขอรับบริการ

มาตรฐานทางจริยธรรม (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม)	แนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือน	
	ควรกระทำ	ไม่ควรกระทำ
กล้าตัดสินใจและกระทำ ในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม	<ol style="list-style-type: none"> ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมายและกล้าคัดค้านหรือโต้แย้งคำสั่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล้าแจ้งเหตุหรือร้องเรียนในกรณี que พบเห็น การกระทำผิด หรือ การกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ยืนหยัดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพด้วยความกล้าหาญ เปิดเผยการทุจริตที่พบเห็นหรือรายงานการทุจริตประพฤติมิชอบต่อผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยไม่ปล่อยปละละเลย 	<ol style="list-style-type: none"> ไม่หาทางปฏิเสธการตรวจสอบของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ ไม่อาศัยช่องว่างทางกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการกระทำผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง คำขู่หรืออิทธิพลใด ๆ ในการชักจูงให้กระทำความผิดหรือกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม
คิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ	<ol style="list-style-type: none"> ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน มีจิตอาสา โดยอุทิศตนกระทำการอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 	<ol style="list-style-type: none"> ไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยหวังเพียงผลงานหรือเพียงเพื่อให้งานเสร็จโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ไม่ปฏิเสธ ละเลย หรือเพิกเฉยในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชน ไม่ปิดบังหรือปฏิเสธการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรการที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็น การฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.) ได้มีหนังสือที่ นร (กมจ) ๑๐๑๙/ว ๗ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖ แจกเวียนแนวทางการจัดทำและการกำหนดมาตรการที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมี

พฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๓ การดำเนินการเมื่อผลการพิจารณาปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ

๓.๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น แล้วแต่กรณี สั่งลงโทษทางจริยธรรมโดยกล่าวตักเตือน หรือสั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา หรือดำเนินการตามกระบวนการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น

ทั้งนี้ หากการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐเป็นการกระทำผิดวินัยหรือกระทำผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นด้วย การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่เป็นการจำกัดสิทธิขององค์กรกลางบริหารงานบุคคล และองค์การที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมที่จะดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทรักษา หรือดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณีคือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครอง ในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี
- (๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่ง หรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี
- (๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณีว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณา ทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

๒.๘ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๘ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) คຸ່ມคຳ โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

(๒) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

(๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ หากการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าว แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างมีนัยสำคัญ หรือเกิดจากกรณีเร่งด่วน หรือมีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่น การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

มาตรา ๑๓ ในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาในงานนั้น

๒.๙ พระราชบัญญัติตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

หลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (แก้ไขถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖)

ข้อ ๓ ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในกรณีหน่วยงานของรัฐมีคณะกรรมการ (คณะกรรมการของหน่วยงานของรัฐตามโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายในการดำเนินงานของหน่วยงาน กำกับดูแลและควบคุมหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น) ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและให้หน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ กรณีหน่วยงานของรัฐนั้นไม่มีคณะกรรมการให้หน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ)

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

(๒) สอบทานประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการควบคุมภายใน กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงและกระบวนการกำกับดูแลที่ดี รวมถึงระบบบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตของหน่วยงานของรัฐ และระบบการรับแจ้งเบาะแส

ฯลฯ

(๖) พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือมีโอกาสเกิดการทุจริตที่อาจมีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

ฯลฯ

ข้อ ๑๗ ให้หน่วยตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง ภารกิจงานตรวจสอบภายใน เพื่อสนับสนุนการบริหารงานและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการอื่นใดที่ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน โดยคำนึงถึงการกำกับดูแลที่ดี ความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงและความเพียงพอของการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐด้วย

ฯลฯ

(๔) จัดทำและเสนอแผนการตรวจสอบประจำปีต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาอนุมัติภายในเดือนสุดท้ายของปีงบประมาณหรือปีปฏิทินแล้วแต่กรณี

(๕) ให้ปฏิบัติงานตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบประจำปีที่ได้รับอนุมัติตามข้อ (๔)

(๖) รายงานผลการตรวจสอบต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการตรวจสอบดังต่อไปนี้

(๖.๑) รายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบ ภายในเวลาอันสมควรและไม่เกินสองเดือนนับจากวันที่ดำเนินการตรวจสอบแล้วเสร็จ กรณีเรื่องที่ตรวจพบเป็นเรื่องที่จะมีผลเสียหายต่อทางราชการให้รายงานผลการตรวจสอบทันที

ฯลฯ

(๖.๒) รายงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง และการควบคุมภายใน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ประกอบด้วย

(๖.๒.๑) ความเสี่ยงที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

(๖.๒.๒) ความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารจัดการความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต รวมถึงระบบการร้องเรียน (Whistleblowing) ของหน่วยงานของรัฐ

(๖.๒.๓) ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอและเหมาะสมของการควบคุมภายในด้านการเงิน และกระบวนการอื่นที่พิจารณาว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดการทุจริต

ฯลฯ

๒.๑๐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัว จะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันมิได้ เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาทจากผู้ให้แต่ละคนและแต่ละโอกาส หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้

ข้อ ๖ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชามิได้

ข้อ ๗ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันมิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๘ ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่จากผู้ที่เกี่ยวข้องมิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕ หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งได้แก่ผู้มาติดต่อกัน ผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การอนุมัติ การอนุญาต การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน

(๓) ผู้ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมาทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับของขวัญนั้นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุดภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้ทราบ

การบันทึกรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้รายงานตามแบบที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีข้อมูลรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรายงาน ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ นามสกุล ของบุคคลในครอบครัวที่รับของขวัญ และความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ (หากทราบ) ของผู้ให้ของขวัญ

(๓) วันที่ได้รับของขวัญ

(๔) ของขวัญที่ได้รับ

(๕) มูลค่าของของขวัญ (โดยประมาณ)

(๖) เหตุผลที่รับของขวัญ

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสูงสุดได้รับรายงานตามข้อ ๙ แล้ว และเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้มีคำสั่งคืนของขวัญนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานเหตุผลที่ไม่สามารถคืนได้และส่งของขวัญที่ได้รับให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

ในกรณีที่ไม่สามารถคืนของขวัญที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งได้ ให้หน่วยงานของรัฐเก็บรักษาของขวัญนั้นไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งปี เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือในระหว่างเวลาดังกล่าว หากการเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป หรือจะกระทบต่อมูลค่าสินทรัพย์นั้น

อย่างมีนัยสำคัญ ผู้บังคับบัญชาสูงสุดอาจสั่งให้นำของขวัญนั้นออกขาย แลกเปลี่ยน โอน แปรสภาพ หรือทำลายตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนำเงินที่ได้ส่งคืนเป็นรายได้ของแผ่นดิน

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในครอบครัวไม่เคยได้รับของขวัญดังกล่าว

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๑๒ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอดส่อง ดูแล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาของตน

ในกรณีที่ผู้ร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐและเป็นที่ประจักษ์ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาของตนจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามข้อ ๑๑ พร้อมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานของรัฐเพื่อเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตระหนักรู้ที่จะไม่ปฏิบัติฝ่าฝืนระเบียบนี้ รวมทั้งการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อให้การบังคับใช้ระเบียบนี้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงความขอบคุณ การแสดงการต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือกรณีอื่น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้ใช้วิธีการแสดงออกด้วยวิธีการอย่างอื่นแทนการให้ของขวัญ เช่น การใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือการสื่อสารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงความขอบคุณ การแสดงการต้อนรับ การแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

๒.๑๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม และเป็นการส่งเสริมทางจริยธรรมในหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐในการควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานของรัฐในสังกัด เพื่อป้องกันการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

(๑) กำหนดมาตรการความเสี่ยงเพื่อป้องกันการกระทำความผิดอันเกิดจากการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐถือปฏิบัติ

(๒) จัดทำแผนงาน โครงการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อควบคุม กำกับ ติดตาม สนับสนุนและขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) จัดทำระเบียบปฏิบัติหรือคู่มือการปฏิบัติงาน รวมถึงกรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนและกระบวนการ เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

(๔) เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ผู้ปฏิบัติงานมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ผลักดันให้เกิดทัศนคติทางบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อขจัดการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม สนับสนุนและคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล ผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

(๕) ส่งเสริมหรือรณรงค์มิให้บุคลากรในสังกัดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ หรือวันสำคัญนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

(๖) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการตรวจสอบหรือสอดส่องดูแลการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อมิให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

(๗) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติเพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการกำหนดอัตรา กำลังและจัดท่างบประมาณที่เหมาะสมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายและบังเกิดผลสัมฤทธิ์

มาตรา ๗ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมเพิ่มเติม เพื่อให้บุคลากรในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนโดยให้ครอบคลุมถึงเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การไม่อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์ใด ๆ ให้กับตนเองหรือผู้อื่น

(๒) การไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจในการพิจารณา อนุมัติ อนุญาต แผนงาน โครงการ การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเป็นเหตุในการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

(๓) การไม่รับงานและปฏิบัติงานภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดแย้งกับหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานชั่วคราวหรือถาวร เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตเป็นการเฉพาะจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

(๔) การไม่ใช้เวลาราชการในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว

(๕) การไม่นำข้อมูลความลับของหน่วยงาน ไปแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์ของพวกพ้องและครอบครัว

(๖) การไม่นำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น โดยไม่เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงาน

(๗) การไม่ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่จัดสรรงบประมาณ หรือรายได้ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง และเป็นช่องทางในการทุจริต

(๘) การไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนในการแสวงหาประโยชน์ใด ๆ ให้กับตนเองหรือผู้อื่น

(๙) การไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรการทางจริยธรรมหรือมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้นให้จัดทำเป็นประกาศให้บุคคลทั่วไปและเจ้าพนักงานของรัฐในหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และเมื่อได้จัดทำเป็นประกาศแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๘ ในการป้องกันการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐออกระเบียบหรือกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ทรัพย์สินหรือการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ยานพาหนะ

(๒) เครื่องมือสื่อสาร

(๓) อาคารสถานที่

(๔) ทรัพย์สินของทางราชการอื่น ที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นควรกำหนดเพิ่มเติม

ทั้งนี้ โดยให้มีมาตรการในการตรวจสอบหรือกวดขันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐอย่างคุ้มค่า โดยมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๙ ในกรณีที่มีการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต หรือจัดการใด ๆ ในทางทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่จะออกข้อกำหนดห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้เพื่อเป็นการตอบแทนจากการพิจารณาหรือใช้อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต หรือจัดการในเรื่องนั้น

ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐออกข้อกำหนดหรือข้อพึงระวังในการอนุมัติ อนุญาต หรือจัดการต่าง ๆ ที่จะทำให้เจ้าพนักงานของรัฐเรียก รับ ผลประโยชน์หรือการได้รับประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ รวมถึงข้อกำหนดในการที่เจ้าพนักงานของรัฐเข้าไปตรวจสอบสัญญาหรือโครงการต่าง ๆ ที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้อนุมัติอนุญาต หรือจัดการดังกล่าวนี้ด้วย

ในกรณีที่บุคคลหรือนิติบุคคลเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของบุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าว พึงงดเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมหรือการให้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้กับเจ้าพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๐ นอกจากความผิดที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐเข้ามีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามพระราชบัญญัตินี้

การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนตามหมวดนี้ ถ้ากระทำโดยมีเจตนาให้ถือว่าเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้ข้อมูลภายในของรัฐที่ยังเป็นความลับอยู่ซึ่งตนได้รับหรือรู้จากการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติหน้าที่ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลอื่น

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งพ้นจากตำแหน่งหรือออกจากราชการหรือหน่วยงานของรัฐ กระทำโดยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งตนได้รับหรือรู้ในระหว่างการดำรงตำแหน่งหรือใช้ความลับดังกล่าวไปโดยทุจริต เว้นแต่ความลับนั้นมิได้เป็นความลับอีกต่อไป

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้หรือควรรู้ว่ามี การด าเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย โดยใช้อำนาจหรืออาศัยอำนาจที่ตนมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอหรือแปรญัตติหรืองบประมาณ ไม่ว่าจะ เป็น คณะกรรมการ อภิปราย หรือเจ้าพนักงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือสถานะของตนจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือใช้จ่ายงบประมาณอย่างไม่คุ้มค่า โปร่งใส และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยไม่สามารถตรวจสอบได้

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ที่ซบซนใจหรือจงใจ เพื่อไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจโดยอิสระในการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในตำแหน่งหน้าที่ ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม

มาตรา ๒๕ ให้นำความในมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับแก่คู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐและบุคคลอื่นซึ่งกระทำโดยอาศัยอิทธิพลของเจ้าพนักงานของรัฐด้วย และในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐได้มีส่วนรู้เห็นเป็นใจหรือยินยอมด้วยในการกระทำของคู่สมรสดังกล่าวหรือบุคคลอื่นหรือรู้แล้วเพิกเฉยมิได้ดำเนินการแก้ไข ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับโทษเช่นเดียวกับคู่สมรสหรือบุคคลอื่นด้วย

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีหน้าที่อนุมัติ อนุญาต หรือจัดการทรัพย์สินในเรื่องใด ใช้อำนาจในตำแหน่งเข้าไปมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้นโดยตนเองมีผลประโยชน์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อแทรกแซงดุลพินิจของผู้ปฏิบัติงานเพื่อมิให้เป็นไปตามครรลองที่ถูกต้องหรือทำให้เกิดการผิดขั้นตอนและกระบวนการตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ

บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เกิดจากการอนุมัติ อนุญาต หรือจัดการทรัพย์สินของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง หากบุคคลหรือกรรมการของนิติบุคคลนั้น รู้หรือควรรู้ว่าสัญญานั้นเป็นผลมาจากการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ให้บุคคลหรือกรรมการดังกล่าวรับโทษเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานของรัฐ

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ ให้นิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายด้วย

มาตรา ๒๗ การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง หากเป็นการกระทำที่มีเจตนาให้ถือว่าเป็นความผิดตามหมวดนี้ด้วย

บทที่ ๓

แนวทางการพัฒนากลไกเพื่อ “ป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

บทที่ ๓

แนวทางการพัฒนากลไกเพื่อ “ป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่นานาอารยประเทศกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ขณะที่แนวโน้มของสังคมไทยเกี่ยวกับปัญหาการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมมักเกิดขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากการประพฤติปฏิบัติที่เคยชินและไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลและสิ่งใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพฤติกรรมของเจ้าพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจบริหารงานภาครัฐ ดังนั้น ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลแนวทางในการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เพื่อเป็นมุมมองต่อเจ้าพนักงานของรัฐในการรับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจ และเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ เพื่อป้องกันมิให้การขัดกันแห่งผลประโยชน์เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน จนนำไปสู่การเป็นภาครัฐที่มีความโปร่งใส ปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไป

๑. แนวทางการพัฒนากระบวนการทางความคิดเพื่อรับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์สำหรับเจ้าพนักงานของรัฐ

ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐย่อมจะต้องเกี่ยวข้องกับการใช้หน้าที่และอำนาจเพื่อการบริหารงานภาครัฐต่าง ๆ และในบางกรณีที่ใช้อำนาจหน้าที่นั้นอาจมีโอกาสนี้จะทำให้เกิดสถานการณ์การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมเกิดขึ้นได้ แล้วบรรดาเจ้าพนักงานของรัฐ จะมีวิธีการรับมือกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้อย่างไร?^{๑๓}

5 Steps ... รับมือกับสถานการณ์ COI

- หลีกเลี่ยง/ไม่อยู่ในสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์
- หยุดดำเนินการ และไม่ร่วมพิจารณาวินิจฉัยหรือลงมติในประเด็น COI ดังกล่าว
- แจ้ง/เปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ COI ต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร
- หากจำเป็นต้องพิจารณา วินิจฉัย ลงมติในเรื่องที่มีสถานการณ์ COI ให้ดำเนินการโดยยึดหลักกฎหมาย เปิดเผยมโปร่งใส สามารถอธิบายแก่สาธารณะได้
- ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ COI กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

ค้นคว้าความรู้ COI เพิ่มเติมได้ที่ <https://www.nacc.go.th/coi> แจ้งเบาะแส COI ได้ที่ โทร. 1205 สายด่วน ป.ป.ช. <https://www.nacc.go.th>

๑. วิธีการที่ดีที่สุด ย่อมต้องเป็นการไม่เข้าไปอยู่ในสถานการณ์การขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมตั้งแต่ต้น “หลีกเลี่ยงสภาวะการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์” (ถ้าสามารถหลีกเลี่ยงได้) ยกตัวอย่างเช่น นาย A ผู้มีอำนาจในการอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์วัสดุสำนักงาน ต้องไม่สนับสนุนให้ภรรยาของตนที่เป็นผู้ประกอบการค้าขายอุปกรณ์วัสดุสำนักงานมาประมูลงานเข้าทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างในงานที่ตนได้อนุมัติ แม้ว่าจะเป็นการเสนอราคาที่ถูกที่สุดก็ตาม หรือ นาย B ต้องไม่รับหน้าที่เป็นกรรมการสรรหา หากภรณายนาย B ประสงค์จะเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่นาย B เป็นกรรมการ

^{๑๓} กำชัย จงจักรพันธ์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ ๒*, น. ๔๒ - ๔๕.

สรรหา หรือหากนาย B ประสงค์จะเป็นกรรมการสรรหา ภรรยาของนาย B ก็ต้องไม่สมัครหรือเสนอชื่อเข้ารับ การคัดเลือกดังกล่าว

๒. ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยง หรือไม่ทราบ หรือไม่ได้ตระหนักตั้งแต่แรกว่าตนตกอยู่ใน สถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ “ควรหยุดดำเนินการ และไม่ ร่วมพิจารณา วินิจฉัย หรือลงมติในประเด็นที่มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ดังกล่าว” ทั้งนี้ การหยุดดำเนินการ ดังกล่าว ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องร่วมดำเนินการหรือร่วม พิจารณา เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องพิจารณาหรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบเป็นพิเศษ ดำเนินการให้ เป็นไปตามหลักการ ตามความถูกต้อง และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๓. ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์การขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ได้ และไม่แน่ใจว่าสถานการณ์เช่นนั้นควรดำเนินการอย่างไร ควรจะร่วมพิจารณา วินิจฉัย หรือลงมติ ในประเด็นดังกล่าวหรือไม่ เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นต้อง “แจ้ง ประกาศ หรือเปิดเผยข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตน ขึ้นไป หรือต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใส เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณาว่า สมควร จะดำเนินการประการใดต่อไป ควรหลีกเลี่ยงการวินิจฉัย ตัดสินใจ หรือใช้ดุลยพินิจในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่ อย่างไร”

๔. ในกรณีที่ต้องพิจารณา วินิจฉัย ลงมติในเรื่องที่ตนมีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ “ให้พิจารณา วินิจฉัย ลงมติไปโดยยึดหลักกฎหมาย มีเหตุและผล โปร่งใส เปิดเผย สามารถอธิบายได้และพร้อมตอบคำถาม ข้อสงสัยแก่สาธารณะ”

๕. ประการสุดท้ายสำหรับการรับมือการขัดกันแห่งผลประโยชน์ คือ “การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการ ขัดกันแห่งผลประโยชน์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว”

วิธีการตาม ๕ ข้อดังกล่าวข้างต้นนี้จะ เป็นแนวทางที่ช่วยให้ท่านเจ้าพนักงานของรัฐทั้งหลาย มีกระบวนการคิด ตัดสินใจ และปฏิบัติตนให้สามารถรับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตนได้อย่างมั่นใจมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว หรือได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบถึงเบาะแส ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ^{๑๔}

๒. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพกลไกป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ : การพัฒนาสู่เป้าหมาย “ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ”

ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดให้เป็นพันธกิจร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจต้องขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งหมายให้ “ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต

^{๑๔} การกั้นบุคคลไว้เป็นพยาน ตามมาตรา ๑๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกั้นบุคคล ไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑

และประพฤติมิชอบ” เป็นภาครัฐที่มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็น “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” ที่จำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรภาครัฐในทุกระดับ ส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และหลีกเลี่ยงการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ผ่านแนวทางการพัฒนาภายใต้กรอบการดำเนินงาน ๓ ด้าน^{๑๕} ได้แก่ การส่งเสริมองค์ความรู้ (Education) การป้องกันการทุจริต (Prevention) และการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement)

๒.๑ แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ (Education)

การส่งเสริมองค์ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้แก่เจ้าพนักงานของรัฐในสังกัด ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังกระบวนทัศน์ทางความคิด (Mindset) ในเรื่องการต่อต้านการทุจริต สร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ให้บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐในการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม เสริมสร้างการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานและการบริหารราชการ สร้างค่านิยมและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม และประมวลจริยธรรมอย่างเคร่งครัด

หน่วยงานภาครัฐอาจพิจารณาแนวทางดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมองค์ความรู้ (Education) แก่เจ้าพนักงานของรัฐในสังกัดเพื่อป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ดังนี้^{๑๖}

๑. จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาฯ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเฉพาะมาตรา ๑๒๖ รวมถึงพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ควบคู่กับการให้ความรู้ในกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานของรัฐในสังกัด

๒. กลุ่มเป้าหมายที่ควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับแรกคือ เจ้าพนักงานของรัฐ (๑) กลุ่มที่มีระดับการศึกษาน้อย (๒) กลุ่มที่บรรจุใหม่หรือปฏิบัติงานไม่นาน และ (๓) กลุ่มลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานราชการ

๓. ควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมเป็นการเฉพาะแยกออกจากกฎหมายพื้นฐานทั่วไป โดยเจ้าพนักงานของรัฐที่บรรจุใหม่ทุกคนต้องเข้ารับการฝึกอบรมและจัดให้มีการทดสอบความรู้ในกฎหมายดังกล่าวด้วย

๔. ควรส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์และคุณธรรมจริยธรรมให้กับเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เช่น ตำแหน่ง

^{๑๕} สอดคล้องกับแนวคิด Three-pronged strategy หรือ Three-pronged approach ซึ่งเป็นแนวคิดที่หน่วยงานต่อต้านการทุจริตในหลากหลายประเทศใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทุจริต เช่น สิงคโปร์ ฮองกง บอตสวานา เคนยา และอินโดนีเซีย

^{๑๖} กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และคณะ, *อ้าวแล้ว! เชิงอรรมที่ ๔*, น.๒๖๐ - ๒๖๖.

ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ตรวจสอบ พิจารณา อนุมัติ อนุญาต และให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่น เพราะเป็นตำแหน่งที่ชักนำให้เกิดการกระทำความผิดจากการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวมากที่สุด

จากการศึกษาของ OECD พบว่า เจ้าพนักงานของรัฐที่เสี่ยงและต้องระวังเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน มี ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะและข้าราชการระดับสูง (๒) ผู้บังคับใช้กฎหมาย และ (๓) ผู้อนุมัติโครงการที่มีเอกชนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทยสามารถวิเคราะห์กลุ่มเจ้าพนักงานของรัฐที่เสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน มี ๕ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เจ้าพนักงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค (จังหวัด) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (๒) เจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจในการตรวจสอบ เช่น เจ้าหน้าที่บัญชี และจัดเก็บภาษี (สรรพากร ศุลกากร และเจ้าหน้าที่ประเมินหรือจัดเก็บภาษี) (๓) เจ้าพนักงานของรัฐที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เช่น นักวิทยาศาสตร์ เกษษกร วิศวกร และสถาปนิก (๔) เจ้าพนักงานของรัฐของรพท.ประเภทนักวิชาการ เช่น ครู อาจารย์ นักวิจัย นักวิเคราะห์และที่ปรึกษา และ (๕) เจ้าพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ ผู้คุมเรือนจำ ทนาย และศาล

๕. ควรสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยให้ความสำคัญกับช่องทางการเผยแพร่ที่เข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อน รวมถึงการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย สามารถย่อยองค์ความรู้ให้เข้าใจง่าย และสร้างการรับรู้และความเข้าใจผ่านการฝึกอบรม การสัมมนา และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในระดับองค์กร สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑) จัดการบรรยายให้ความรู้ เสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

๒) จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ หรือคู่มือเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประมวลจริยธรรม แจกจ่ายให้บุคลากรและลงนามรับทราบ

๓) ถอดบทเรียนเกี่ยวกับความเสียหายหรือบทลงโทษของการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งในและนอกองค์กร จัดทำและพัฒนาเป็นหลักสูตรการอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรสำหรับบุคลากรบรรจุใหม่ รวมทั้งจัดทำเป็น e-learning

๔) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เอกสาร คู่มือ บทความ เหตุการณ์ หรือกรณีศึกษาที่น่าสนใจ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เช่น เสียงตามสาย เอกสาร ระบบโทรทัศน์ภายในอาคาร ระบบ Intranet, Line และ Facebook

๕) พัฒนาคัลังความรู้และช่องทางเผยแพร่ความรู้ในเรื่องแนวทางการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตลอดจนประเด็นการทุจริต เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อควรทราบเป็นการเฉพาะ

๖. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานควบคุมดูแลและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อทำหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และให้คำปรึกษาปัญหาการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงมีหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เจ้าพนักงานของรัฐ ให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานของรัฐว่าต้องระวังเรื่องใดบ้างหากถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น และควรดำเนินการอย่างไร

๗. สร้างบรรทัดฐานวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้สมาชิกเห็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นเรื่องของจริยธรรมระดับหน่วยงานมิใช่จริยธรรมส่วนบุคคล เพื่อร่วมสร้างแนวทางและมาตรการในการดำเนินการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติตนของเจ้าพนักงานของรัฐ

๘. พัฒนาองค์ความรู้แนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐทราบและปฏิบัติตนโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ทั้งในขณะดำรงตำแหน่งและภายหลังจากพ้นจากตำแหน่ง

เจ้าพนักงานของรัฐ สามารถรับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้ และสามารถแจ้งเบาะแสกรณีพบเห็นการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

๒.๒ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันการทุจริต (Prevention)

การป้องกันการทุจริต (Prevention) เป็นการดำเนินงานต่อต้านการทุจริตที่มีความสำคัญที่จะช่วยลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติ แนวทางการพัฒนาด้านการป้องกันการทุจริตตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดำเนินการโดยการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริต เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน การดำเนินงาน และให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต รวมไปถึงการส่งเสริมให้เจ้าพนักงานของรัฐมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและจับตามองการทุจริตในหน่วยงาน การจัดทำมีช่องทางในการแจ้งเบาะแสการทุจริต ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานของรัฐ ลดการสร้าง ความสัมพันธ์ของเจ้าพนักงานของรัฐและประชาชนที่เป็นต้นเหตุของสินบนและการขัดกันแห่งผลประโยชน์

หน่วยงานภาครัฐอาจพิจารณาแนวทางดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันการทุจริต (Prevention) เพื่อป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ดังนี้

๑. ประกาศนโยบายป้องกันสินบนและการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยผู้บริหารสูงสุดของ หน่วยงานภาครัฐ และมีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ต่อ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลให้เกิดการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตด้วย^{๑๗}

กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงาน ที่มีประกาศกระทรวง เรื่อง การป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม^{๑๘} โดยผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ซึ่งทั้ง ๓ หน่วยงาน ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูล บริบทขององค์กรและสถานการณ์การทุจริต/การขัดกันแห่งผลประโยชน์ขององค์กรในการจัดทำประกาศ กระทรวงฯ โดยข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำประกาศกระทรวงฯ ประกอบด้วย

(๑) ข้อมูลหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง

(๒) กระบวนการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

^{๑๗} ข้อเสนอแนะเร่งด่วนต่อรัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน) ในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของคณะอนุกรรมการ ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในคณะกรรมการ ศึกษาดูงานเรื่อง การทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา

^{๑๘} สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐนำร่องทั้ง ๓ แห่ง จัดทำประกาศกระทรวง เรื่อง การป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เพื่อป้องกันมิให้มีสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์และปัญหา การทุจริตเกิดขึ้น ตลอดจนเป็นการสร้างการรับรู้ ป้องปรามมิให้บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ กระทำการซึ่งมีความผิดทางอาญา ทางวินัย หรือ กฎหมายอื่น รวมทั้งเป็นการพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยที่เนื้อหาของประกาศกระทรวงฯ จะมีการกำหนดให้มีการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หน่วยงานเห็นว่าเป็นความเสี่ยง เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ อนึ่ง การจัดทำประกาศกระทรวงฯ และแนวปฏิบัตินี้ เป็นแนวการดำเนินงานที่สอดคล้องกับจรรยาบรรณสากล สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (International Code of Conduct for Public Officials) ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ที่กำหนด ข้อปฏิบัติตามหลักการต่าง ๆ ในระดับสากลที่เจ้าพนักงานของรัฐพึงยึดถือปฏิบัติ ได้แก่ หลักการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ ส่วนรวม หลักการรับของขวัญหรือของกำนัลอื่น หลักการเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นความลับ หลักการแสดงออกเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง

(๓) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง
(๔) แนวปฏิบัติ COI ในปัจจุบันของกระทรวงและส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้องกับ
การป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม โดยศึกษาทั้งในระดับกระทรวง
และระดับกรม

(๕) ภาพรวมเรื่องร้องเรียนการทุจริตของหน่วยงาน

(๖) ข้อมูลผลการประเมิน ITA

(๗) พฤติการณ์การกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชน
เช่น กระทรวงศึกษานำเรื่องการคุกคามทางเพศ การรับนักเรียนเข้าศึกษา การใช้เกรดให้คะแนน
การให้ทุนการศึกษา การอนุมัติให้จบการศึกษา การเลื่อนวิทยฐานะและการขอใบประกอบวิชาชีพ มาเป็น
ประเด็นในการกำหนดมาตรการป้องกันในประกาศกระทรวงศึกษาธิการด้วย

เมื่อได้วิเคราะห์บริบทขององค์กรแล้ว ทั้ง ๓ หน่วยงาน ได้จัดทำประกาศกระทรวงฯ
พร้อมด้วยแนวปฏิบัติฯ เพื่อป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) การทำธุรกิจกับตนเองหรือเป็นคู่สัญญา

(๒) การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่ง

(๓) การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์และที่เป็นสินบน

(๔) การทำงานพิเศษ

(๕) การรู้ข้อมูลภายใน

(๖) การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

(๗) การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง

(๘) ความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง/การใช้จ่ายงบประมาณ

(๙) ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการป้องกันการขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์

(๑๐) การดำเนินการเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร

(๑๑) มาตรการบังคับตามประกาศ และ

(๑๒) แนวทางส่งเสริมเพื่อการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐสามารถศึกษาและนำแนวทางการจัดทำ
ประกาศกระทรวงฯ ของหน่วยงานนำร่องทั้ง ๓ กระทรวง ไปพิจารณาปรับใช้
เพื่อเป็นตัวอย่างแนวทางในการวิเคราะห์บริบทขององค์กรเพื่อจัดทำประกาศ
กระทรวงฯ ที่มีความเหมาะสมกับหน่วยงานของตนได้ (โดยดาวน์โหลดตัวอย่างได้
จาก QR Code นี้)

**๒. หน่วยงานภาครัฐอาจพิจารณารูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์
ทั้ง ๑๐ รูปแบบ^{๑๔} ไปใช้ในการวิเคราะห์กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต** เพื่อให้การประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานภาครัฐ ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ป.ป.ท.
มีการประเมินความเสี่ยงอย่างครอบคลุมพฤติการณ์ความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้ กล่าวคือ
วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ท. ตาม “คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยง

^{๑๔} รูปแบบการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ๑๐ รูปแบบ ดูได้ที่หน้า ๘ - ๑๒

การทุจริต ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗” ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการ ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๔) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต และ ๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยที่ในขั้นตอนที่ ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานภาครัฐอาจนำรูปแบบพฤติกรรมของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ทั้ง ๑๐ รูปแบบ มาพิจารณาวิเคราะห์กำหนดเป็นประเด็นความเสี่ยงการทุจริตประพตติมิชอบของหน่วยงานและจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตและประพตติมิชอบต่อไปได้

๓. การพัฒนาระบบสารสนเทศ/กลไกในการรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของเจ้าพนักงานของรัฐในสังกัด โดยขณะนี้มีหน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ แห่ง ที่มีความตื่นตัวและมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบหรือกลไกในการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของบุคลากรในสังกัด ยกตัวอย่างเช่น กระทรวงสาธารณสุขได้มีการจัดทำระบบสารสนเทศในการให้บุคลากรรายงานเกี่ยวกับการเรียไรและการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด (MOPH Solicit Report System: MSRS)^{๒๐} หรือรัฐวิสาหกิจที่ได้มีการจัดทำระบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของบุคลากรในสังกัด ในวาระโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรายงานประจำปี การรายงานเมื่อรับตำแหน่งใหม่ โดยเป็นประกาศเปิดเผยผลประโยชน์ต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นการสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใส

ตัวอย่าง : การรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในระบบสารสนเทศของการไฟฟ้านครหลวง^{๒๑}

○ มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือไม่ หากมีในกรณีใด

○ มีการดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นสำคัญในกิจการอันเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานตน

○ มีญาติดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นสำคัญในกิจการอันเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานตน

○ มีความจำเป็นต้องรับของขวัญจากบุคคลอื่นซึ่งมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในประกาศ ป.ป.ช.

○ มีบุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งมูลค่าเกินกว่าที่ ป.ป.ช. กำหนด

○ มีการให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาเกินกว่า ป.ป.ช. กำหนด

จากนั้นจะเป็นการให้รายงานข้อมูลเช่น ชื่อของญาติ หรือรายละเอียดพฤติกรรมที่เห็นว่าเป็นการขัดแย้งทางผลประโยชน์ ตลอดจนหน่วยงานอาจสร้างช่องทางเหตุแนวทางในการจัดการความขัดแย้ง เช่น ให้รายงานผู้บังคับบัญชาที่สามารถกระทำได้ / ไม่มอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งให้บุคลากรปฏิบัติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของบุคลากรคนดังกล่าว

ทั้งนี้ การมีระบบสารสนเทศรองรับการรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ดังกล่าว จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างทันท่วงที และเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและตรวจสอบการขัดกันทางผลประโยชน์ที่อาจจะนำไปสู่การทุจริตได้ต่อไป อีกทั้งหน่วยงานสามารถนำข้อมูลผลประโยชน์ต่าง ๆ ไปวิเคราะห์ความเสี่ยงและหาแนวทางในการป้องกันได้ นอกจากนี้ การมีระบบการรายงานการผลประโยชน์ที่สามารถทำได้โดยง่าย สะดวก ผ่านระบบ และได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาอย่างรวดเร็ว จะช่วยให้บุคลากรในสังกัดเห็นว่า การเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนมีนั้นไม่ใช่เรื่องยุ่งยากและอยากเปิดเผยเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของตนอีกด้วย

^{๒๐} ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข, “คู่มือการใช้งานระบบรายงานการเรียไรและการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด MOPH Solicit Report System: MSRS”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๗, จาก https://stopcorruption.moph.go.th/index.php/main/p_detail/page/๗๒๑.

^{๒๑} การไฟฟ้านครหลวง, “เอกสารคู่มือการใช้งานระบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๗, จาก <https://coi.mea.or.th/Home/Index>.

นอกจากการดำเนินการเพื่อป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตาม ๓ ข้อดังกล่าวข้างต้นแล้ว หน่วยงานภาครัฐอาจมีมาตรการ/แนวทางในการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์เพิ่มเติม ดังนี้

๑. จัดทำระเบียบปฏิบัติหรือคู่มือการปฏิบัติงาน รวมถึงกรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนและกระบวนการ เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๒. เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ผู้ปฏิบัติงานมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ผลักดันให้เกิดทัศนคติทางบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อจัดการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม สนับสนุนและคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล ผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

๓. ส่งเสริมหรือรณรงค์มิให้บุคลากรในสังกัดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ หรือวันสำคัญนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

๔. ส่งเสริมให้ประชาชนและบุคลากรในสังกัดมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการตรวจสอบหรือสอดส่องดูแลการกระทำของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานเพื่อมิให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม จัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย คุ้มครองข้อมูลของผู้แจ้งเบาะแส

๕. ออกระเบียบหรือกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ทรัพย์สิน หรือการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาคารสถานที่ และทรัพย์สินของทางราชการอื่นที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นควรกำหนดเพิ่มเติม และต้องกำหนดให้มีมาตรการในการตรวจสอบหรือกวดขันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐอย่างคุ้มค่า

๖. ออกข้อกำหนดห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้เพื่อเป็นการตอบแทนจากการพิจารณาหรือใช้อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต หรือจัดการในเรื่องนั้น ตลอดจนออกข้อกำหนดหรือข้อพึงระวังในการอนุมัติ อนุญาต หรือจัดการต่าง ๆ ที่จะทำให้เจ้าพนักงานของรัฐเรียก รับ ผลประโยชน์หรือการได้รับประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ รวมถึงข้อกำหนดในการที่เจ้าพนักงานของรัฐเข้าไปตรวจสอบสัญญาหรือโครงการต่าง ๆ ที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้อนุมัติ อนุญาต หรือจัดการดังกล่าวด้วย

๒.๓ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement)

แนวทางการพัฒนาด้านการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริต โดยเสริมสร้างหน่วยงานตรวจสอบภายในให้เป็นกลไกอิสระและมีความเป็นมืออาชีพในการเฝ้าระวังการทุจริตในหน่วยงาน ทุกหน่วยงานของรัฐต้องพัฒนาระบบการตรวจสอบภายในของหน่วยงานให้มีประสิทธิผลอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต โดยจัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต โดยประมวลจากคดีการทุจริตและผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานต่าง ๆ

ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนและคดีทุจริตของแต่ละหน่วยงานได้ศึกษา และมีสมรรถนะ ความรู้ที่เป็นมาตรฐาน การพัฒนาสมรรถนะ และองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต/จัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริต เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ ชีตความสามารถที่เป็นมาตรฐานและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต ตลอดจนมีการดำเนินการเกี่ยวกับคดีทุจริตและจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้ได้อย่างรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

หน่วยงานภาครัฐอาจพิจารณาแนวทางดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) เพื่อป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ดังนี้

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบตรวจสอบภายในของหน่วยงานภาครัฐ โดยที่การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เป็นระบบหนึ่งของการบริหารที่มีส่วนช่วยทำให้เกิดธรรมาภิบาลในองค์กรเพราะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ทุกองค์กรลดความเสี่ยงต่อการเกิดการทุจริต รวมทั้งหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังได้มีการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการพิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือมีโอกาสเกิดการทุจริตที่อาจมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานของรัฐด้วย ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐต้องพัฒนาระบบตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพ มีขีดความสามารถในการตรวจสอบเฝ้าระวังการทุจริต และสามารถประเมินความเสี่ยงการทุจริตในทุกรูปแบบ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง และสามารถแจ้งเตือนการทุจริตได้อย่างทัน่วงที โดยต้องกำหนดให้หน่วยตรวจสอบภายในต้องแจ้งข้อมูลต่อหัวหน้าส่วนราชการทันทีเมื่อตรวจพบความผิดปกติที่มีหรืออาจมีการทุจริตเกิดขึ้น^{๒๒} นอกจากนี้ควรมีการกำหนดมาตรการหรือกลไกในการตรวจสอบผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการขออนุมัติ อนุญาต และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน จะต้องไม่เป็นบุคคลในครอบครัว หรือผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด และควรสอดส่องพฤติกรรมเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติของบุคคลดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

๒. การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าพนักงานของรัฐที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนทางวินัยให้เป็นไปตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการดำเนินคดีทุจริต/วินัย

๓. การจัดทำคู่มือการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตตามกฎหมายสำหรับเจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีแนวทางการดำเนินการในการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตที่ชัดเจนเป็นไปตามกรอบและระยะเวลาตามกฎหมาย จัดให้มีช่องทางติดตามเรื่องร้องเรียนได้ด้วยตนเอง มีการรายงานผลการดำเนินการหรือความก้าวหน้าให้ผู้ร้องเรียนทราบ

๔. การเสริมสร้างศักยภาพด้านกฎหมายให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเพิ่มสมรรถนะ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ให้สามารถนำไปดำเนินการได้โดยไม่ถูกฟ้องกลับ

^{๒๒} ข้อเสนอแนะแนวทางการตรวจสอบความเสี่ยงของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม ของนายปานเทพ กล้านรงค์ราช สมาชิกวุฒิสภา กรณีการปรึกษาหารือ ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การแจ้งเตือนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตซ้ำ

**๓. ข้อเสนอแนะของ OECD : หลักการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานภาครัฐ
(Managing Conflict of Interest in Public Sector)**

นอกจากกรอบแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และนโยบายระดับชาติของประเทศไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการและแนวทางการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานภาครัฐ (Managing Conflict of Interest in Public Sector) ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ อาจนำไปพิจารณาปรับใช้กับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อพัฒนากลไกในการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้อีกด้วย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้^{๒๓}

หลักการ ๔ ประการ สำหรับการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

(๑) ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ : การกระทำการเพื่อผลประโยชน์สาธารณะเป็นหน้าที่หลัก โดยเจ้าหน้าที่รัฐต้องตัดสินใจและดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายและนโยบาย จะต้องทำงานตามหน้าที่ และอำนาจ พิจารณาอย่างตรงไปตรงมา ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตัว ความเห็นหรือทัศนคติส่วนบุคคล เข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติลำเอียงด้วยเรื่องศาสนา อาชีพ จุดยืนทางการเมือง เผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล ฯลฯ ทั้งนี้ ต้องมีจริยธรรมด้วย

(๒) สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิด : การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนต้องอาศัย การเปิดเผยและการจัดการที่โปร่งใส คือ เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ และมีความพร้อมรับผิด โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดทะเบียนผลประโยชน์ โยกย้ายเจ้าหน้าที่จากตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน การเปิดเผย ผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการ ผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้กระบวนการอย่างเปิดเผยทั่วหน้า จะทำให้เจ้าหน้าที่ร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่น แก่ประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

(๓) ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง : การแก้ปัญหาหรือจัดการ ผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องยึดหลักคุณธรรมและความเป็นมืออาชีพของเจ้าหน้าที่และองค์กร การจัดการ ต้องอาศัยข้อมูลนำเข้าจากทุกระดับในองค์กร ฝ่ายบริหารต้องรับผิดชอบเรื่องการสร้างระบบและนโยบาย และเจ้าหน้าที่ต้องระบุนโยบายผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนมี เจ้าหน้าที่ต้องหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ และผู้บริหารก็ต้องเป็นแบบอย่างด้วย

(๔) สร้างวัฒนธรรมองค์กร : ผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ช่วยสนับสนุน การตัดสินใจในเวลาที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ เช่น

- ให้ข้อเสนอแนะและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
- ส่งเสริมให้มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยและมีการสนทนาแลกเปลี่ยนเพื่อให้เจ้าหน้าที่สบายใจในการเปิดเผยและหารือเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในที่ทำงาน
- ป้องกันไม่ให้ข้อมูลผลประโยชน์ทับซ้อนที่เจ้าหน้าที่เปิดเผย ถูกผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ในทางที่ผิด
- ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและกระบวนการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตาม

^{๒๓} สำนักงาน ก.พ., “คู่มือการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือนสำหรับคณะกรรมการ จริยธรรม”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗, จาก https://www๒.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_๔.pdf.

- สร้าง “ระบบ” โดยการพัฒนามาตรฐานในการส่งเสริมความซื่อตรงต่อหน้าที่โดยรวมไว้ในข้อกำหนดทางจริยธรรม การจัดให้มีกระบวนการระบุความเสี่ยงและจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน กลไกความพร้อมรับผิดทั้งภายในและภายนอก และวิธีการจัดการ (รวมถึงการลงโทษ) ที่ทำให้เจ้าหน้าที่เห็นว่า เป็นความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องทำตามกฎระเบียบ

แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

แนวทางการพัฒนาและการปฏิบัติตามนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

(๑) **ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร** โดยเป็นการระบุว่า ในการทำงานของหน่วยงาน มีจุดใดบ้างที่เสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้นั้น มีรูปแบบใดบ้าง โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการระบุจุดเสี่ยงให้ได้อย่างครอบคลุมและทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมมือกับนโยบาย

(๒) **พัฒนานโยบายที่เหมาะสม รวมถึงกลยุทธ์การจัดการและแก้ไขปัญหา** โดยนโยบายและกลยุทธ์ดังกล่าว จะต้องเสริมสร้างให้เกิดความตระหนักทั้งในผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และต้องมีการเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการจัดการปัญหา รวมทั้งต้องมีการติดตามและประเมินผลประสิทธิผลของกลยุทธ์ที่ใช้

(๓) **ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหาร/หัวหน้างานระดับต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนให้ทั่วถึงในองค์กร** โดยต้องมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เจ้าหน้าที่ในองค์กร เอกชนที่มาทำสัญญา อาสาสมัคร หัวหน้างานระดับสูง และกรรมการบริหาร โดยให้ความรู้เริ่มตั้งแต่การปฐมนิเทศ และมีอย่างต่อเนื่องในระหว่างทำงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนควรสามารถเข้าถึงนโยบายและข้อมูลที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถระบุและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน ส่วนตัวผู้บริหารเองต้องรู้วิธีจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนดังกล่าวด้วย สำหรับขั้นตอนแรกของการให้ความรู้ คือ สร้างความเข้าใจว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อน ผลประโยชน์ทับซ้อนใดเกิดขึ้นบ่อยในองค์กร อะไรคือจุดเสี่ยงที่ระบุในนโยบาย รวมถึงความแตกต่างของความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ควรให้เอกสารบรรยายพร้อมตัวอย่างที่ชัดเจน

(๔) **ดำเนินการเป็นแบบอย่าง** โดยการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความทุ่มเทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับบริหาร ซึ่งต้องแสดงภาวะผู้นำ สนับสนุนนโยบายและกระบวนการอย่างแข็งขันสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน และให้ความช่วยเหลือแก้ไข โดยผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่มักจะคำนึงถึงสิ่งที่ผู้บริหารให้ความสนใจ โดยผู้บริหารต้อง (๑) พิจารณาวามีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ว่าหน่วยงานมีปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ (๒) ชั่งน้ำหนักประโยชน์ขององค์กร ประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์สาธารณะ และพิจารณาว่าอะไรคือวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการหรือแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน และ (๓) พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ รวมถึงระดับและลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อน

(๕) **สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กร และชุมชนทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน** เนื่องจากภาพลักษณ์ขององค์กรในการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ แม้ว่าจะสามารถจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อนได้ดีเพียงใด หากปราศจากการสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสียรับรู้ ย่อมไม่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงาน นอกจากนี้ ควรสื่อสารแบบสองทางกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยอาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น ให้มีส่วนร่วมในการระบุจุดเสี่ยงและร่วมกันพัฒนา

กลไกป้องกันแก้ไขปัญหา ขอรับฟังความเห็นต่อร่างนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ร่วมทบทวน และปรับปรุงกลไกการแสวงหาและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน วิธีเหล่านี้จะทำให้ได้นโยบายที่สอดคล้อง ความคาดหวังสาธารณะและได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ในการร่วมกันจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้มีส่วนได้เสียนี้ หน่วยงานภาครัฐต้องทำให้การตัดสินใจทุกขั้นตอนโปร่งใสและตรวจสอบได้

(๖) **บังคับใช้นโยบายและทบทวนนโยบายสม่ำเสมอ** โดยสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เพื่อให้รับทราบสภาพแวดล้อมและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้นโยบาย นโยบายมีการตอบสนองต่อสภาพการทำงาน รวมถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและสร้างการมีส่วนร่วมกับนโยบาย นอกจากนี้ อาจเรียนรู้จากองค์กรอื่น ๆ ซึ่งการแสวงหาการเรียนรู้ดังกล่าวยังเป็นการสื่อสารว่าองค์กรมีความมุ่งมั่น ในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอีกด้วย ในการทบทวนนโยบายควรพิจารณาให้ครอบคลุมจุดเสี่ยง และมาตรการที่ได้ดำเนินการ และหากผลการทบทวนมีการเปลี่ยนแปลงต้องสื่อสารไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ให้เข้าใจและปรับเปลี่ยนการทำงานให้สอดคล้องกัน โดยอาจพัฒนาระบบสนับสนุนเพื่อช่วยพัฒนาทักษะ และให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่

ดังที่ได้เน้นย้ำมาโดยตลอดว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ ปัญหาการทุจริต เมื่อเกิดการทุจริตแล้วย่อมก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคง สังคม เศรษฐกิจ การแข่งขันทางการค้า และภาพลักษณ์ของประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติภารกิจเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ แยกแยะเรื่องส่วนตัวนอกจากเรื่องส่วนรวมให้ได้ ยึดมั่นในความถูกต้อง เป็นธรรม และมีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ การส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต จึงเป็นบทบาทสำคัญ ของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องสนับสนุนคุณธรรมและความโปร่งใสให้เกิดขึ้นกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ของเจ้าพนักงานของรัฐ โดยการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/มาตรการต่าง ๆ ผ่านแผนปฏิบัติการป้องกันการ ทุจริตของหน่วยงานภาครัฐที่จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างพื้นที่และสภาพแวดล้อมแห่งธรรมาภิบาล ให้เกิดขึ้นในหน่วยงานภาครัฐได้ โดยสำนักงาน ป.ป.ช. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลและแนวทางการพัฒนา ที่ได้นำเสนอ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐในการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนากลไกการป้องกันการ ขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้นและหน่วยงานภาครัฐจะได้นำไปขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐในสังกัดได้รับรู้ ระวัง ระมัดระวัง และสามารถ รับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ในทุกรูปแบบได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. เชื่อมั่น เป็นอย่างยิ่งว่า บุคลากรภาครัฐและหน่วยงานภาครัฐ จะเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย ให้เดินหน้าก้าวไปสู่เป้าหมาย “ประเทศไทยปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ” ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และคณะ. การสำรวจและประเมินผลความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๓.
- กำชัย จงจักรพันธ์. การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ธนิตา สุขช่วย. “หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีข้อห้ามสมาชิกวุฒิสภาเข้าเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ต้องห้าม” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐.
- ศักรินทร์ นิลรัตน์ และคณะ. การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๖.
- สังศิต พิริยะรังสรรค์. ทฤษฎีคอร์รัปชัน. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๙.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. คู่มือการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือนสำหรับคณะกรรมการจริยธรรม”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗, จาก https://www๒.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_๔.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ระยะที่ ๓, ๒๕๖๓.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คู่มือการพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคเอกชน, ๒๕๖๓.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คู่มือป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา ๑๒๖ และมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๓.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คู่มือป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๖๓.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ป.ป.ช. เผยองค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ประกาศผลดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประจำปี ๒๕๖๖ ประเทศไทย ได้ ๓๕ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๘ ของโลก”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗, จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/๒๐๑๘๐๘๓๑๑๘๔๖๔๑๐๕/๒๐๒๔๐๑๓๐๑๔๓๖๓๓๓?>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗”, สืบค้นเมื่อ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗, จาก <https://itas.nacc.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. รายงานสถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖, ๒๕๖๗.

องค์ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์
ดาวน์โหลดได้ที่ www.nacc.go.th/coi หัวข้อ “สื่อประชาสัมพันธ์”

สำนักพัฒนาและส่งเสริมรรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช.

361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี 11000

สายด่วน 1205

WWW.NACC.GO.TH

สำนักพัฒนาและส่งเสริมรรรมาภิบาล